

Judikatūras krājums

VISPĀRĒJĀS TIESAS SPRIEDUMS (pirmā palāta paplašinātā sastāvā)

2024. gada 31. janvārī*

Ārpuslīgumiskā atbildība – Vide – Direktīva (ES) 2019/904 – Aizliegums laist tirgū izstrādājumus, kas izgatavoti no oksonoārdāmās plastmasas – Pietiekami būtisks tādas tiesību normas pārkāpums, ar kuru privātpersonām piešķirtas tiesības – Izstrādājumu, kas izgatavoti no oksonoārdāmās plastmasas, un izstrādājumu, kuri izgatavoti no oksobioloģiski noārdāmās plastmasas, nenošķiršana – Ietekmes novērtējums – Vienlīdzīga attieksme – Samērīgums

Lietā T-745/20

Symphony Environmental Technologies plc, Borhemvuda [*Borehamwood*] (Apvienotā Karaliste),

Symphony Environmental Ltd, Borhemvuda,

kuras pārstāv *P. Selley, solicitor, J. Holmes, KC, un J. Williams, barrister-at-law*,

prasītājas,

pret

Eiropas Parlamentu, ko pārstāv *L. Visaggio, C. Ionescu Dima un W. Kuzmienko*, pārstāvji,

Eiropas Savienības Padomi, ko pārstāv *A. Maceroni un M. Moore*, pārstāvji,

un

Eiropas Komisiju, ko pārstāv *R. Lindenthal un L. Haasbeek*, pārstāvji,

atbildētājas,

VISPĀRĒJĀ TIESA (pirmā palāta paplašinātā sastāvā)

šādā sastāvā: Vispārējās tiesas priekšsēdētājs *M. van der Waude* [*M. van der Woude*], tiesneši *D. Špilmans* [*D. Spielmann*], *V. Valančus* [*V. Valančius*], *J. Gilja* [*J. Gálea*] (referents) un *T. Tots* [*T. Tóth*],

sekretāre: *I. Kurme*, administratore,

ņemot vērā tiesvedības rakstveida daļu,

* Tiesvedības valoda – angļu.

pēc 2023. gada 20. marta tiesas sēdes,

saistībā ar tiesneša V. Valančus funkciju izbeigšanu 2023. gada 26. septembrī ņemot vērā Vispārējās tiesas Reglamenta 22. pantu un 24. panta 1. punktu,

pasludina šo spriedumu.

Spriedums

- 1 Ar savu prasību, kas pamatota ar LESD 268. pantu, prasītājas – *Symphony Environmental Technologies plc* un *Symphony Environmental Ltd* – lūdz atlīdzināt kaitējumu, kas tām esot nodarīts līdz ar Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas (ES) 2019/904 (2019. gada 5. jūnijs) par konkrētu plastmasas izstrādājumu ietekmes uz vidi samazināšanu (OV 2019, L 155, 1. lpp.) – konkrētāk, tās 5. panta un 15. apsvēruma – pieņemšanu, ciktāl 5. pantā un 15. apsvērumā paredzētais aizliegums laist tirgū no oksonoārdāmas plastmasas izgatavotus izstrādājumus attiecas uz oksobioloģiski noārdāmo plastmasu.

I. Tiesvedības priekšvēsture

- 2 Prasītājas ir Apvienotajā Karalistē reģistrētas sabiedrības, kas darbojas vairāku speciālu plastmasas izstrādājumu, kā arī šo izstrādājumu izgatavošanā izmantojamo piedevu un “pamatkombināciju” [*masterbatches*] izstrādes, ražošanas un tirdzniecības jomā.
- 3 Pamatkombinācija ir vairāku ķīmisko vielu savienojums, kas iekļauts polimēra nesējvielā, kas granulū veidā tiek piegādāts plastmasas izstrādājumu izgatavotājiem, kuri to iekļauj polimēros, ko tie izmanto, izgatavojot savus izstrādājumus.
- 4 Viena no prasītāju ražotajām pamatkombinācijām, ko tās tirgo ar zīmolu “d2w” (turpmāk tekstā – ““d2w””), satur piedevu, attiecībā uz kuru tās apgalvo, ka tā veicinot plastmasas, kurā tā iekļauta, abiotisko noārdīšanos, un pēc tam tās bionoārdīšanos, tiklīdz ir beidzies tās lietošanas laiks.
- 5 Saskaņā ar Direktīvas 2019/904 3. panta 3. punktā izmantoto definīciju oksonoārdāma plastmasa ir plastmasa, kurai pievienota viena vai vairākas piedevas, kuru oksidācijas rezultātā notiek plastmasas materiāla sadrumstalošanās mikrofragmentos vai ķīmiska sadalīšanās.
- 6 Minētās direktīvas 3. panta 16. punktā ir noteikts: bionoārdāma plastmasa ir plastmasa, kura spēj fizikāli un bioloģiski sadalīties tā, ka tā pilnībā pārveidojas par oglekļa dioksīdu, biomasu un ūdeni.
- 7 Prasītājas uzskata, ka ar piedevu, ko satur “d2w”, būtu iespējams panākt, ka plastmasā, kurā tā iekļauta, oksidācijas rezultātā notiktu plastmasas materiāla sadrumstalošanās (oksonoārdīšanās) fragmentos, kuru molekulu masa būtu pietiekoši samazināta, lai būtu iespējams, ka mikroorganismi tos asimilē (bionoārdīšanās). Prasītājas uzskata, ka ar šo piedevu tātad būtu iespējams plastmasu, kurā tā iekļauta, pārvērst bionoārdāmos materiālos.
- 8 Direktīva 2019/904 tika pieņemta 2019. gada 5. jūnijā.

9 Saskaņā ar šīs direktīvas 15. apsvērumu:

“[...] Ar šo direktīvu ieviestie tirgū laišanas ierobežojumi būtu jāattiecinā arī uz izstrādājumiem, kas izgatavoti no oksonoārdāmas plastmasas, jo minētā veida plastmasa nav pienācīgi bionoārdāma un tādējādi veicina mikroplastmasas piesārņojumu vidē, nav kompostējama, negatīvi ietekmē tradicionālās plastmasas pārstrādi un nenodrošina pierādītu ieguvumu attiecībā uz vidi. [...]”

10 Direktīvas 2019/904 5. pantā “Ierobežojumi laišanai tirgū” ir noteikts:

“Dalībvalstis aizliedz tirgū laist pielikuma B daļā uzskaitītos vienreizlietojamās plastmasas izstrādājumus un no oksonoārdāmas plastmasas izgatavotus izstrādājumus.”

II. Lietas dalībnieku prasījumi

11 Prasītāju prasījumi Vispārējai tiesai ir šādi:

- atzīt, ka Eiropas Parlamentam, Eiropas Savienības Padomei un Eiropas Komisijai līdz ar Direktīvas 2019/904 5. panta un 15. apsvēruma pieņemšanu ir iestājusies ārpuslīgumiskā atbildība uz LESD 340. panta otrās daļas un/vai Eiropas Savienības Pamattiesību hartas (turpmāk tekstā – “Harta”) 41. panta 3. punkta pamata, ciktāl šīs normas ir piemērojamas oksobioloģiski noārdāmai plastmasai;
- piespriest Parlamentam, Padomei un Komisijai atlīdzināt prasītājam nodarītā kaitējumu, tajā skaitā jebkādu papildkaitējuma, kas rastos šīs tiesvedības gaitā, un/vai sagaidāmu, varbūtēju kaitējumu, kā arī samaksāt tām procentus, kuru apmērs un likme tiktu noteikti tiesvedības gaitā;
- pakārtoti – aicināt Parlamentu, Padomi un Komisiju samērīgā termiņā – skaitot no sprieduma pasludināšanas šajā lietā – iesniegt Vispārējai tiesai aprēķinu par atlīdzinājumu, par ko vienojušies lietas dalībnieki vai, ja minētie lietas dalībnieki šādu vienošanos nepanāktu, tos aicināt tajā pašā termiņā iesniegt detalizētus priekšlikumus;
- jebkurā gadījumā piespriest Parlamentam, Padomei un Komisijai atlīdzināt tiesāšanās izdevumus.

12 Parlamenta un Padomes prasījumi Vispārējai tiesai ir šādi:

- noraidīt prasību;
- piespriest prasītājam atlīdzināt tiesāšanās izdevumus.

13 Komisijas prasījumi Vispārējai tiesai ir šādi:

- prasību, ciktāl tā attiecas uz Komisiju, noraidīt kā nepieņemamu un – jebkurā gadījumā – nepamatotu;
- piespriest prasītājam atlīdzināt tiesāšanās izdevumus.

III. Juridiskais vērtējums

- 14 Ar šo prasību prasītājas lūdz atlīdzināt kaitējumu, kas tām esot nodarīts ar Direktīvas 2019/904 5. pantā paredzēto aizliegumu laist tirgū izstrādājumus, kas izgatavoti no oksonoārdāmas plastmasas, ciktāl minētais aizliegums ir piemērojams izstrādājumiem, kas izgatavoti no plastmasas, kuru tās kvalificē kā oksobioloģiski noārdāmu. Oksobioloģiski noārdāmā plastmasa esot tāda veida plastmasa, kurai pievienota tāda oksidēšanos veicinoša piedeva kā piedeva, ko satur to izgatavotais “d2w” un kas dodot iespēju tai bioloģiski noārdīties daudz ātrāk, nekā tas notiek oksonoārdāmās plastmasas gadījumā. Nenošķirdamas oksonoārdāmo plastmasu no oksobioloģiski noārdāmās plastmasas un attiecīgā gadījumā uz izstrādājumiem, kas izgatavoti no otrās minētās plastmasas, paplašināti attiecinādamas aizliegumu, kurš attiecas uz izstrādājumiem, kas izgatavoti no pirmās minētās plastmasas, attiecīgās trīs iestādes esot pietiekoši būtiskā veidā pārkāpušas vairākas tiesību normas, ar kurām piešķirtas tiesības privātpersonām. Tādējādi tās esot nodarījušas kaitējumu prasītājam. Pēdējās minētās uzskata, ka pastāv pietiekoši tieša cēloņsakarība starp šo kaitējumu un minēto iestāžu prettiesisko rīcību.
- 15 Attiecīgās trīs iestādes apgalvo, ka nav izpildīts neviens no trim Eiropas Savienības ārpuslīgumiskās atbildības iestāšanās nosacījumiem, un lūdz prasību noraidīt. Tās citastarp apgalvo, ka oksonoārdāmā plastmasa nav jānošķir no oksobioloģiski noārdāmās plastmasas. Tās uzskata, ka šie divi termini apzīmē vienu un tā paša veida plastmasu, proti, tradicionālo plastmasu, kura satur piedevu, kas oksidācijas rezultātā paātrina tās sadrumstalošanos ļoti mazos fragmentos vai ķīmisku sadalīšanos. Šā veida plastmasas pienācīga bioloģiska noārdīšanās nenotiekot samērīgā termiņā.

A. Par pieteikumu nepubliskot konkrētus datus

- 16 Ar atsevišķu dokumentu, kas Vispārējās tiesas kancelejā iesniegts 2020. gada 21. decembrī, prasītājas lūdza konkrētu datu nepubliskošanu atbilstoši Vispārējās tiesas Reglamenta 66. pantam, lai nodrošinātu komercnoslēpuma aizsardzību attiecībā uz saviem datiem, kā arī trešām personām piederošiem datiem.
- 17 Ar atsevišķu dokumentu, kas Vispārējās tiesas kancelejā iesniegts 2021. gada 23. jūnijā, prasītājas atbilstoši Reglamenta 66. pantam iesniedza otru pieteikumu par konkrētu datu nepubliskošanu. Šajā pieteikumā runa ir par to replikas rakstos minētajiem datiem, un arī ar to ir mēģināts nodrošināt komercnoslēpuma aizsardzību attiecībā uz saviem datiem un trešām personām piederošiem datiem.
- 18 Ar šiem pieteikumiem prasītājas būtībā vēlas panākt šādu veidu datu nepubliskošanu:
- tādu aizliegumu laist tirgū izstrādājumus no oksonoārdāmas plastmasas, kādi citastarp izriet no to pārstāvju paziņojumiem, sekas to klientiem;
 - kaitējuma, kas esot nodarīts ar minēto aizliegumu, apmēra novērtējums, kā arī dati, uz kuriem balstīts šis novērtējums, tas ir, citastarp, to zaudējumu un peļņas, to ietekmes tirgū un to akciju vērtības attīstība;
 - to Eiropas, ASV, Lielbritānijas un starptautisko standartu teksts, kuras attiecas uz bionoārdīšanos, oksonoārdīšanos un plastmasas kompostēšanu, kā arī ar plastmasas noārdīšanos un bionoārdīšanos saistītā terminoloģija.

- 19 Atšķirībā no šā sprieduma 18. punktā minētā pieteikuma par pirmo divu kategoriju datu nepubliskošanu, ar kuru, kā uzskata prasītājas, ir paredzēts aizsargāt to datus, ar pieteikumu par trešās kategorijas datu nepubliskošanu esot paredzēts aizsargāt datus, uz kuriem esot nostiprinātas trešo personu īpašumtiesības.
- 20 Šajā ziņā ir jāatgādina, ka, saskaņojot tiesas nolēmumu publicēšanu un tiesības uz personas datu un komercnoslēpumu aizsardzību, tiesai katras lietas apstākļos ir jāmeklē taisnīgs līdzsvars, ņemot vērā arī sabiedrības tiesības saskaņā ar LESD 15. pantā noteiktajiem principiem pieklūt tiesu nolēmumiem (spriedums, 2022. gada 27. aprīlis, *Sieć Badawcza Łukasiewicz – Port Polski Ośrodek Rozwoju Technologii*/Komisija, T-4/20, EU:T:2022:242, 29. punkts).
- 21 Šajā gadījumā šajā spriedumā nav runas par datiem, kas ietilpst pirmajās divās kategorijās, kas minētas šā sprieduma 18. punktā.
- 22 Par trešajā kategorijā ietilpstošajiem datiem šajā spriedumā runa ir tikai tiktāl, ciktāl tie minēti Komisijas vietnē publicētajā pētījumā, proti, Komisijas Vides ģenerāldirektorāta uzdevumā sagatavotajā *Eunomia Research & Consulting Ltd* 2017. gada aprīļa pētījumā “*The Impact of the Use of ‘Oxo-degradable’ Plastic on the Environment*” (“Oksonoārdāmās plastmasas izmantošanas ietekme uz vidi”; turpmāk tekstā – “*Eunomia* pētījums”). Tā kā šajā pētījumā minētie dati jau ir publiski pieejami, to nepubliskošana – komercnoslēpumu aizsardzības nolūkā – nav nepieciešama – pretēji tam, ko apgalvo prasītājas.
- 23 Tātad nav tiesiski pamatota iemesla apmierināt šos prasītāju pieteikumus.

B. Ievadapsvērumi

- 24 Pirms prasības pieņemamības izvērtēšanas un lietas izskatīšanas pēc būtības ir nepieciešama viena piezīme par terminoloģiju.
- 25 Plastmasu, kurai pievienota tāda oksidēšanos veicinoša piedeva kā piedeva, ko satur “d2w”, lietas dalībnieki kvalificē atšķirīgi. Prasītājas to kvalificē kā “oksobioloģiski noārdāmu plastmasu”; tās uzskata, ka tā ir jānošķir no oksonoārdāmas plastmasas, kurai bionoārdīšanās notiek daudz lēnāk. Arī Parlaments savos procesuālajos rakstos izmanto vārdkopu “oksobioloģiski noārdāmā plastmasa”, tomēr piesardzības labad precizē, ka šī vārdkopa apzīmē plastmasu, par ko prasītājas apgalvo, ka tā ir bionoārdāma, lai gan Parlaments šim apgalvojumam nepiekrīt. Padome izmanto vārdkopu “CAP plastmasa”, ar ko tā apzīmē plastmasu, “kas satur oksidēšanos veicinošas piedevas”. Komisija norāda uz “okso(bio)noārdāmu” plastmasu, un šīs iekavas liecina, ka tai ir šaubas par šā veida plastmasas bionoārdāmību.
- 26 Aplūkojamā veida plastmasas apzīmēšanai izmantotās vārdkopas izvēle nav neitrāla, jo tā var nozīmēt konkrētu nostāju par šā veida plastmasas bionoārdāmību. Tātad šajā spriedumā ir jāizmanto pēc iespējas neitrālāks termins. Līdz ar to, izņemot punktus, kuros izklāstīti lietas dalībnieku argumenti un kuros atstāti to izvēlētie termini, un atsaucies uz Direktīvas 2019/904 5. pantu, kurās tiks izmantota minētajā pantā sastopamā vārdkopa “oksonoārdāma plastmasa”, pārsvarā tiks izmantota frāze “plastmasa, kas satur oksidēšanos veicinošu piedevu”.

C. Par pieņemamību

- 27 Lai gan Komisija nav izvirzījusi formālu iebildi par nepieņemamību, kura paredzēta Reglamenta 130. panta 1. punktā, tā apgalvo, ka prasība, ciktāl tā ir vērsta pret Komisiju, ir nepieņemama.
- 28 Komisija, ko atbalsta Padome, apgalvo, ka Direktīvas 2019/904 5. pantā paredzētais aizliegums laist tirgū izstrādājumus, kas izgatavoti no oksonoārdāmās plastmasas, ir prettiesisks un ka tas uz to nav attiecināms. Komisija apgalvo, ka nedz tā pieņēma Direktīvu 2019/904 – to parastās likumdošanas procedūras kārtībā atbilstoši LESD 192. panta 1. punktam pieņēma Parlaments un Padome –, nedz arī minētais aizliegums bija iekļauts tās 2018. gada 28. maija priekšlikumā Parlamentam un Padomei (COM(2018)340 final – 2018/0172(COD)); turpmāk tekstā – “priekšlikums direktīvai”); tas tika ieviests līdz ar Parlamenta sagatavoto grozījumu, kuram piekrita Padome. Komisija arī uzsver, ka tā nevarēja atsaukt savu priekšlikumu, jo šajā gadījumā nebija izpildīti šādas atsaukšanas nosacījumi.
- 29 Visbeidzot, Komisija uzskata, ka nedz tas, ka tā uzsāka, bet pēc tam izbeidza Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (EK) Nr. 1907/2006 (2006. gada 18. decembris), kas attiecas uz ķīmikāliju reģistrēšanu, vērtēšanu, licencēšanu un ierobežošanu (*REACH*), un ar kuru izveido Eiropas Ķīmikāliju aģentūru, groza Direktīvu 1999/45/EK un atceļ Padomes Regulu (EEK) Nr. 793/93 un Komisijas Regulu (EK) Nr. 1488/94, kā arī Padomes Direktīvu 76/769/EEK un Komisijas Direktīvu 91/155/EEK, Direktīvu 93/67/EEK, Direktīvu 93/105/EK un Direktīvu 2000/21/EK (OV 2006, L 396, 1. lpp.; turpmāk tekstā – “*REACH* regula”) 68.–73. pantā paredzēto ierobežošanas procesu, nedz – ar pieņēmumu, ka tiktu pierādīts, – tas, ka ietekmes novērtējums ir nepilnīgs un ka tā nav izpildījusi savus pienākumus pierādījumu meklēšanas un novērtēšanas jomā, nav tādu seku, ka uz to būtu attiecināms Direktīvas 2019/904 5. pantā minētais aizliegums laist tirgū.
- 30 Prasītājas iebilst pret šo apgalvojumu par nepieņemamību.
- 31 Saskaņā ar judikatūru atcelšanas prasība un prasība sakarā ar bezdarbību ir paredzētas, lai sodītu par juridiski saistoša tiesību akta prettiesiskumu vai par šāda akta neesamību, savukārt prasības par zaudējumu atlīdzināšanu mērķis ir lūgt atlīdzināt zaudējumus, kas nodarīti ar aktu vai prettiesisku rīcību, kurā ir vainojama kāda Savienības iestāde vai institūcija (spriedumi, 2016. gada 20. septembris, *Ledra Advertising u.c./Komisija un ECB*, C-8/15 P līdz C-10/15 P, EU:C:2016:701, 55. punkts, un 2019. gada 23. maijs, *Steinhoff u.c./ECB*, T-107/17, EU:T:2019:353, 51. punkts).
- 32 Tādēļ, tā kā Parlaments un Padome Direktīvu 2019/904 pieņēma uz LESD 294. panta pamata, tas, ka Komisija nav pieņēmusi juridiski saistošu aktu, nav nozīmīgi. Proti, lai varētu uzskatīt, ka Komisija ir izraisījusi Savienības atbildības iestāšanos vai ir veicinājusi tās iestāšanos, ir pietiekami, ka uz to ir attiecināma prettiesiska akta – arī juridiski nesaistoša akta – pieņemšana vai prettiesiska rīcība.
- 33 Protams, priekšlikumā direktīvai nav konstatējams nedz tāds akts, nedz tāda rīcība. Proti, minētā priekšlikuma 5. pantā bija paredzēts tikai tas, ka “dalībvalstis aizliedz laist tirgū pielikuma B daļā uzskaitītos vienreizlietojamās plastmasas izstrādājumus”, un minētā pielikuma B daļa neietver nevienu norādi par oksonoārdāmu plastmasu.

- 34 Neatkarīgi no tā prasītājas pārmet Komisijai, ka tā saistībā ar 2018. gada 19. decembrī panākto iestāžu kompromisu ir norādījusi, ka tā “piekrīt visiem grozījumiem”, kas izdarīti tās priekšlikumā direktīvai. Šajā ziņā ir jāprecizē, ka tieši ar grozījumu Nr. 83, ko priekšlikumā direktīvai Parlaments izdara 2018. gada 24. oktobrī (COM(2018)340/ – C8-0218/2018 – 2018/172(COD)); turpmāk tekstā – “grozījums Parlamentā”), minētajā priekšlikumā tika ieviests no oksonoārdāmas plastmasas izgatavotu izstrādājumu aizliegums. Pēc tam, saistībā ar minēto kompromisu attiecīgās trīs iestādes vienojās par šo grozījumu iestrādāšanu topošās direktīvas tekstā. Tieši tajā laikā Komisija norādīja, ka tā piekrīt visiem grozījumiem.
- 35 Prasītājas arī pārmet Komisijai, ka tā ar 2019. gada 30. aprīļa vēstuli (turpmāk tekstā – “2019. gada 30. aprīļa vēstule”) ir lūgusi Eiropas Ķimikāliju aģentūru (ECHA) izbeigt tajā notiekošo ierobežošanas procesu attiecībā uz plastmasu, kas satur oksidēšanos veicinošu piedevu. Prasītājas uzskata, ka tad, ja ECHA šo procesu būtu pabeigusi un ja tā citastarp būtu sagatavojusi dokumentāciju, kā paredzēts REACH regulas 69. panta 1. punktā, papildu informācija, kas tādējādi būtu darīta zināma attiecīgajām trim iestādēm, būtu tās rosinājusi attiecībā uz plastmasu, kas satur oksidēšanos veicinošu piedevu, veikt citus pasākumus, nevis aizliegumu laist tirgū, vai neveikt nekādus pasākumus.
- 36 Visbeidzot, prasītājas pārmet Komisijai, ka tā ir atturējies veikt ietekmes novērtējumu, konkrēti par plastmasu, kas satur oksidēšanos veicinošu piedevu, un par izstrādājumiem, kuri izgatavoti no šā veida plastmasas, kā arī ka tā nav meklējusi vai ņēmusi vērā nozīmīgus pierādījumus attiecībā uz šo plastmasu un risku, ko tā radot videi un cilvēku veselībai. Prasītājas uzskata, ka, ja attiecīgajām trim iestādēm būtu pieejama papildu informācija, tās būtu veikušas izmaiņas savā novērtējumā.
- 37 Jautājums, vai šā sprieduma 34.–36. punktā minētā rīcība ir prettiesiska, un jautājums, vai tad, ja tāda rīcība nav konstatēta, Parlaments un Padome tik un tā būtu aizlieguši laist tirgū izstrādājumus, kas izgatavoti no oksidēšanos veicinošu piedevu saturošas plastmasas, attiecas uz atbildību izraisošā apstākļa un cēloņsakarības starp šo izraisīto apstākli konstatēšanu un apgalvoto kaitējumu. Taču jautājumi, kas ir saistīti ar tādu Savienības ārpuslīgumiskās atbildības īstenošanai nepieciešamo nosacījumu pārbaudi kā atbildību izraisīto apstākļa un cēloņsakarības konstatēšanu, ir saistīti ar šīs prasības pārbaudi pēc būtības un šā iemesla dēļ neietekmē tās pieņemamības novērtēšanu (šajā nozīmē un pēc analogijas skat. spriedumu, 2019. gada 23. maijs, *Steinhoff* u.c./ECB, T-107/17, EU:T:2019:353, 42.–47. punkts).
- 38 Līdz ar to ir jānoraida Komisijas argumentācija, uz kuru balstoties tā lūdz atzīt, ka prasība, ciktāl tā vērsta pret to, ir nepieņemama.

D. Par lietas būtību

- 39 Vispirms jāatgādina, ka saskaņā ar LESD 340. panta otro daļu ārpuslīgumiskās atbildības gadījumā Savienība, ievērojot vispārējos tiesību principus, kas ir kopēji visu dalībvalstu tiesību sistēmām, novērš kaitējumu, ko radījušas Savienības iestādes vai to darbinieki, pildot savus pienākumus.
- 40 Saskaņā ar pastāvīgo judikatūru Savienības ārpuslīgumiskās atbildības iestāšanās ir atkarīga no tā, vai ir izpildīti visi nosacījumi, proti, tādas tiesību normas pietiekami būtisks pārkāpums, ar kuru piešķirtas tiesības privātpersonām, zaudējumi un cēloņsakarība starp akta autora pienākumu pārkāpumu un cietušajām personām nodarītajiem zaudējumiem (skat. spriedumu, 2019. gada 10. septembris, *HTTS*/Padome, C-123/18 P, EU:C:2019:694, 32. punkts un tajā minētā judikatūra).

- 41 Ja kāds no šiem nosacījumiem nav izpildīts, prasība kopumā ir jānoraida un nav nepieciešams pārbaudīt, vai ir izpildīti pārējie Savienības ārpuslīgumiskās atbildības nosacījumi. Turklāt Savienības tiesai šie nosacījumi nav jāizvērtē konkrētā secībā (šajā nozīmē skat. spriedumus, 1999. gada 9. septembris, *Lucaccioni/Komisija*, C-257/98 P, EU:C:1999:402, 13., 63. un 64. punkts, un 2019. gada 5. septembris, Eiropas Savienība/*Guardian Europe* un *Guardian Europe* /Eiropas Savienība, C-447/17 P un C-479/17 P, EU:C:2019:672, 148. punkts).
- 42 Attiecībā uz pirmo no šiem nosacījumiem Tiesa ir precizējusi, ka tādas tiesību normas pietiekami būtisks pārkāpums, ar kuru privātpersonām piešķir tiesības, ir pierādīts, ja no tā izriet, ka attiecīgā iestāde acīmredzami un būtiski nav ievērojusi savas novērtējuma brīvības robežas, – šajā ziņā vērā ņemamie elementi citastarp ir pārkāptās tiesību normas skaidrības un precizitātes pakāpe, kā arī novērtējuma brīvības, kas ar pārkāpto tiesību normu ir atstāta Savienības iestādei, apjoms (spriedums, 2017. gada 30. maijs, *Safa Nicu Sepahan/Padome*, C-45/15 P, EU:C:2017:402, 30. punkts, un 2019. gada 10. septembris, *HTTS/Padome*, C-123/18 P, EU:C:2019:694, 33. punkts).
- 43 Šajā sakarā šīs lietas kontekstā ir jāprecizē, ka attiecīgo tiesību normu eventuālam, pietiekoši būtiskam aplūkojamo tiesību normu pārkāpumam ir jāizriet no tā, ka acīmredzami un būtiski nav tikusi ievērota plašā rīcības brīvība, kas Savienības likumdevējam piešķirta saistībā ar tā kompetenču īstenošanu vides politikas jomā atbilstoši LESD 192. pantam. Proti, šīs rīcības brīvības izmantošana nozīmē, pirmkārt, Savienības likumdevēja nepieciešamību prognozēt un izvērtēt sarežģīta un nenoteikta rakstura ekoloģijas, zinātnes, tehnikas un ekonomikas attīstību un, otrkārt, ka šim likumdevējam ir jālīdzsvaro un jāsavieto dažādie mērķi, principi un intereses, kas minēti LESD 191. pantā (spriedums, 2010. gada 2. marts, *Arcelor/Parlaments* un *Padome*, T-16/04, EU:T:2010:54, 143. punkts).
- 44 Vispirms ir jānovērtē, vai ir izpildīts Savienības atbildības iestāšanās pirmais nosacījums.
- 45 Šajā ziņā prasītājas izvirza piecus pamatus par prettiesiskumu, ar kuriem apgalvots par pietiekoši būtisku, pirmkārt, *REACH* regulas 68.–73. panta, otrkārt, 2016. gada 13. aprīļa Iestāžu nolīguma starp Eiropas Parlamentu, Eiropas Savienības Padomi un Eiropas Komisiju par labāku likumdošanas procesu (OV 2016, L 123, 1. lpp.; turpmāk tekstā – “iestāžu nolīgums”) 12. un 14.–16. punkta pārkāpumu, treškārt, vispārējā samērīguma principa, kas nostiprināts LES 5. panta 4. punktā, neievērošanu un LESD 191. panta pārkāpumu, kā arī acīmredzamām kļūdām vērtējumā un, ceturtkārt, vispārējā vienlīdzīgas attieksmes principa neievērošanu un, piektkārt, Hartas 16. un 17. panta un 41. panta 1. punkta un LESD 49. panta pārkāpumu.

1. Par pirmo pamatu par prettiesiskumu REACH regulas 68.–73. panta pārkāpuma dēļ

- 46 Ar pirmo pamatu par prettiesiskumu prasītājas apgalvo, ka, pieņemot Direktīvas 2019/904 5. pantā paredzēto aizliegumu laist tirgū izstrādājumus no oksonoārdāmas plastmasas, netika ievērots *REACH* regulas 68.–73. pantā paredzētais ierobežošanas process. Šajā ziņā tās uzsver, ka *ECHA* jau bija uzsākusi ierobežošanas procesu, kad Parlaments, neņemot to vērā, pieņēma grozījumu, ar kuru priekšlikumā direktīvai ietvertais saraksts ar izstrādājumiem, kurus ir aizliegts laist tirgū, tika papildināts ar izstrādājumiem no oksonoārdāmās plastmasas. Minētais process vēl esot turpinājies, kad Parlaments un Padome vienojās par šo grozījumu un kad Parlaments pieņēma normatīvo rezolūciju, kurā tika pārņemts aplūkojamais grozījums.
- 47 Līdz ar to prasītājas uzskata, ka Direktīvas 2019/904 5. pantā paredzētais aizliegums tika pieņemts bez attiecīgo triju iestāžu pienācīga novērtējuma par to, vai oksonoārdāmā plastmasa “rada tik nepieļaujamu risku cilvēku veselībai vai videi, ka pret to jāvēršas visai [Savienībai]”, un ka tās nav

“[ņēmušas] vērā ierobežojuma sociāli ekonomiskās sekas, arī to, vai ir pieejamas alternatīvas”, kā paredzēts *REACH* regulas 68. panta 1. punktā, un ka tās netika aicinātas iesniegt *ECHA* savus apsvērumus, kā paredzēts minētās regulas 69. panta 6. punktā. Līdz ar to minētā aizlieguma pieņemšana esot sasteigta un prettiesiska.

- 48 Prasītājas uzskata, ka, ignorējama *REACH* regulas 68.–73. pantā paredzēto ierobežošanas procesu, lai gan vienīgi *ECHA* ir tehniskā kompetence izmeklēt un konstatēt, vai oksonoārdāmās plastmasas un oksobioloģiski noārdāmās plastmasas izmantošana ir pamatota no vides skatpunkta, attiecīgās trīs iestādes ir izdarījušas pietiekoši būtisku *REACH* regulas 68.–73. panta pārkāpumu. Visbeidzot, prasītājas uzsver, ka minētā regula piešķir tiesības privātpersonām: tās 69. panta 1. punktā ir paredzēts, ka *ECHA* aicina visas ieinteresētās personas iesniegt apsvērumus par dokumentāciju un ierosinātajiem ierobežojumiem, kā arī izvērtējumu par sociālajiem un ekonomikas aspektiem.
- 49 Parlaments, Padome un Komisija prasītāju argumentiem nepiekrīt.
- 50 Šajā ziņā ir jāprecizē, ka saskaņā ar *REACH* regulas 68. panta 1. punktu, ja vielu ražošana, lietošana vai laišana tirgū rada tik nepieļaujamu risku cilvēku veselībai vai videi, ka pret to jāvēršas visai Savienībai, minēto ražošanu, lietošanu vai laišanu tirgū var ierobežot. Šie ierobežojumi ir izklāstīti minētās regulas XVII pielikumā.
- 51 Šajā nolūkā *REACH* regulas 69. pants ļauj Komisijai aicināt *ECHA* sagatavot dokumentāciju. Ja no šīs dokumentācijas izriet, ka ir nepieciešama visas Savienības rīcība, *ECHA* divpadsmit mēnešos pēc Komisijas lūguma saņemšanas ierosina ierobežojumus. Pēc tam dokumentācija tiek publicēta *ECHA* vietnē internetā – kopā ar priekšlikumiem par tās formulētajiem ierobežojumiem, un ieinteresētās personas tiek aicinātas iesniegt *ECHA* savus apsvērumus.
- 52 *REACH* regulas 70. un 71. pantā ir paredzēts: pēc tam deviņu mēnešu laikā pēc dokumentācijas publicēšanas *ECHA* Riska novērtēšanas komiteja formulē savu atzinumu un divpadsmit mēnešu laikā pēc tā publicēšanas *ECHA* Sociālās un ekonomiskās analīzes komiteja formulē savu atzinumu par šo dokumentāciju. Saskaņā ar minētās regulas 72. pantu abi šie atzinumi tiek iesniegti Komisijai un publicēti *ECHA* vietnē internetā.
- 53 Ja *REACH* regulas 68. panta 1. punktā minētie nosacījumi ir izpildīti, Komisija uz tās 73. panta 1. punkta pamata sagatavo projektu šīs regulas XVII pielikuma grozījumam. Saskaņā ar šīs pašas regulas 73. panta 2. punktu galīgo lēmumu pieņem 133. panta 4. punktā paredzētās regulatīvās kontroles procedūras kārtībā.
- 54 Šajā gadījumā tāda procedūra tika sākta, bet netika pabeigta.
- 55 Proti, Komisija ar 2017. gada 22. decembra vēstuli aicināja *ECHA* atbilstoši *REACH* regulas 69. panta 1. punktam sagatavot dokumentāciju attiecībā uz oksonoārdāmo plastmasu. Pēc tam Komisija un *ECHA* vienojās pārcelt minētās dokumentācijas iesniegšanu uz 2019. gada jūlija beigām, lai dotu ieinteresētajām personām iespēju nosūtīt uz *ECHA* papildu informāciju, kā liecina e-pasts, ko *ECHA* pārstāvis prasītājam nosūtījis 2018. gada 30. oktobrī. Tomēr, kā minēts šā sprieduma 35. punktā, Komisija pēc tam ar 2019. gada 30. aprīļa vēstuli lūdza *ECHA* izbeigt attiecīgās dokumentācijas sagatavošanu – ar tādu pamatojumu, ka pasākumi uz *REACH* regulas pamata vairs nav nepieciešami, jo 2018. gada 19. decembrī iestādes saistībā ar direktīvas par konkrētu plastmasas izstrādājumu ietekmes uz vidi samazināšanu izstrādi bija panākušas kompromisu aizliegt laist tirgū izstrādājumus no oksonoārdāmas plastmasas.

- 56 Tātad, kā norādīts Direktīvas 2019/904 preambulā, aizliegums laist tirgū izstrādājumus, kas izgatavoti no oksonoārdāmās plastmasas, tika pieņemts LESD 294. pantā paredzētās parastās likumdošanas procedūras kārtībā.
- 57 Prasītājas apgalvo, ka, pieņemdamas Direktīvas 2019/904 5. pantā paredzēto aizliegumu, nesagaidot notiekošā ierobežošanas procesa iznākumu, attiecīgās trīs iestādes ir izvairījušās ievērot *REACH* regulas 68.–73. pantu. Minētais aizliegums esot ticis pieņemts sasteigti un prettiesiski, un *ECHA*, kura – atšķirībā no minētajām iestādēm – ir uzkrājusi zinātnes ekspertzināšanas šajā jomā, nebija iespējams darīt tām zināmus pierādījumus, kurus tā esot apkopojusi, turklāt tā neesot uzklusījusi prasītājas. Tāda rīcība esot uzskatāma par pietiekoši būtisku *REACH* regulas 68.–73. panta, ar ko piešķirtas tiesības privātpersonām, pārkāpumu.
- 58 Tādai argumentācijai nevar piekrist, jo *REACH* regulas 68.–73. panta pārkāpums nav izdarīts, turklāt minētie panti nav uzskatāmi par tiesību normām, ar kurām piešķirtas tiesības privātpersonām.
- 59 Pirmkārt, nav tā, ka aizliegums laist tirgū izstrādājumus, kas izgatavoti no oksonoārdāmās plastmasas, būtu jāpieņem *REACH* regulas 68.–73. pantā paredzētā ierobežošanas procesa kārtībā.
- 60 Proti, Direktīva 2019/904 tika pieņemta LESD 294. pantā paredzētās parastās likumdošanas procedūras kārtībā. Turklāt šīs direktīvas preambulā ir norādīts, ka tās tiesiskais pamats ir LESD 192. panta 1. punkts. Šajā pantā ir paredzēts, ka Parlaments un Padome lēmumu pieņem minētās procedūras kārtībā.
- 61 Turklāt *REACH* regulas 2. panta 4. punktā ir noteikts, ka šo regulu “piemēro, neskarot [...] [Savienības] tiesību aktus par [...] apkārtējo vidi, tostarp” vairākas tajā uzskaitītās direktīvas. Tātad minētajā regulā ar tiešu formulējumu ir paredzēts piemērot Savienības tiesību aktus attiecībā uz vides aizsardzību. Direktīva 2019/904 gan nav iekļauta *REACH* regulas 2. panta 4. punktā uzskaitīto tiesību aktu vidū. Tomēr šīs direktīvas pieņemšana notika pēc šīs regulas pieņemšanas. Turklāt tas, ka šeit ir izmantots vārds “tostarp”, liecina, ka šajā pantā ietvertais uzskaitījums nav izsmelošs.
- 62 Otrkārt, nav arī uzskatāms, ka attiecīgajām trim iestādēm būtu pienākums, ja arī ne sekot līdz uz *REACH* regulas 68.–73. panta sākta ierobežošanas procesa gaitai, tad vismaz pirms Direktīvas 2019/904 5. pantā paredzētā aizlieguma pieņemšanas sagaidīt notiekošā ierobežošanas procesa iznākumu.
- 63 Proti, LES 17. panta 2. punktā un LESD 289. pantā Komisijai atzītās likumdošanas iniciatīvas tiesības nozīmē, ka Komisijas ziņā ir lemt, vai iesniegt leģislatīvā akta priekšlikumu, un noteikt šā priekšlikuma priekšmetu, mērķi, kā arī saturu (spriedums, 2017. gada 6. septembris, Slovēnija un Ungārija/Padome, C-643/15 un C-647/15, EU:C:2017:631, 146. punkts).
- 64 Turklāt likumdošanas pilnvaras, kas Parlamentam un Padomei ir rezervētas LES 14. panta 1. punktā un 16. panta 1. punktā nozīmē, ka vienīgi šīs iestādes var noteikt leģislatīvā akta saturu (spriedums, 2018. gada 21. jūnijs, Polija/Parlaments un Padome, C-5/16, EU:C:2018:483, 84. punkts).

- 65 Līdz ar to, ja Komisija, Parlaments un Padome būtu spiesti sagaidīt *REACH* regulas 68.–73. pantā paredzētā ierobežošanas procesa iznākumu, pirms pieņemt attiecīgi priekšlikumu direktīvai un grozījumu, ar ko šajā priekšlikumā ieviests aizliegums laist tirgū izstrādājumus, kas izgatavoti no oksonoārdāmās plastmasas, tas nozīmētu pirmās minētās un pārējo divu iestāžu likumdošanas iniciatīvas pilnvaru ierobežošanu.
- 66 Treškārt, Direktīvas 2019/904 tiesiskumu nevar pārbaudīt no *REACH* regulas skatpunkta.
- 67 Proti, saskaņā ar judikatūru Savienības akta iekšējais tiesiskums nevar tikt izvērtēts no kāda cita Savienības akta, kam ir tāds pats normatīvais rangs, skatpunkta, izņemot, ja tas ir pieņemts, piemērojot pēdējo minēto aktu, vai ja vienā no šiem abiem aktiem ir tieši paredzēts, ka viens no tiem ir pārāks par otru (spriedums, 2022. gada 22. februāris, *Stichting Rookpreventie Jeugd* u.c., C-160/20, EU:C:2022:101, 38. punkts).
- 68 Taču no LESD 289. panta 1. un 3. punkta izriet, ka tiesību akti, kas pieņemti parastās likumdošanas procedūras kārtībā, ir leģislatīvi akti. Kā norādīts šā sprieduma 56. punktā, Direktīvas 2019/904 gadījumā tas tā ir. Savukārt *REACH* regulas tiesiskais pamats ir EKL 95. pants, kurā bija paredzēta EKL 251. pantā izklāstītās koplēmuma procedūras piemērošana. Tomēr LESD 294. pantā noteiktajā parastajā likumdošanas procedūrā būtībā ir pārņemta koplēmuma procedūra (rikojums, 2011. gada 6. septembris, *Inuit Tapiriit Kanatami* u.c./Parlaments un Padome, T-18/10, EU:T:2011:419, 61. punkts), un līdz ar to arī *REACH* regula ir kvalificējama kā leģislatīvs akts. Līdz ar to ir uzskatāms, ka Direktīvai 2019/904 un *REACH* regulai ir viens un tas pats normatīvais rangs (pēc analogijas skat. spriedumu, 2022. gada 22. februāris, *Stichting Rookpreventie Jeugd* u.c., C-160/20, EU:C:2022:101, 38. punkts).
- 69 Bez tam Direktīva 2019/904 netika pieņemta uz *REACH* regulas pamata.
- 70 Turklāt ciktāl, kā norādīts šā sprieduma 61. punktā, *REACH* regulas 2. panta 4. punktā ir norādīts, ka tā ir piemērojama, neskarot Savienības tiesību normas attiecībā uz vidi, ir skaidrs, ka minētajā regulā nav paredzēts, ka tai būtu augstāks rangs nekā Direktīvas 2019/904 normām. Turklāt arī minētajā direktīvā nav paredzēts, ka *REACH* regulai būtu augstāks rangs nekā tās normām.
- 71 No šā sprieduma 59.–70. punkta izriet, ka attiecīgās trīs iestādes nav pārkāpušas *REACH* regulas 68.–73. pantu.
- 72 Tā kā šīs normas nav pārkāptas, nav nepieciešams pārbaudīt, vai pārkāpums ir pietiekoši būtisks, kā paredzēts šā sprieduma 42. punktā minētajā judikatūrā attiecībā uz Savienības atbildības iestāšanās pirmo nosacījumu.
- 73 Jebkurā gadījumā *REACH* regulas 68.–73. pants nav uzskatāms par tiesību normām, ar kurām piešķirtas tiesības privātpersonām.
- 74 Šajā ziņā prasītājas pamatojas uz *REACH* regulas 69. panta 6. punktu, kurā ir paredzēts, ka *ECHA* aicina visas ieinteresētās personas sešos mēnešos pēc dokumentācijas publikācijas iesniegt tai savus apsvērumus par dokumentāciju un ierosinātajiem ierobežojumiem, kā arī izvērtējumu par sociālajiem un ekonomikas aspektiem vai jebkādu informāciju, kas var būt noderīga šādam izvērtējumam. Prasītājas uzskata, ka šī norma piešķir tiesības privātpersonām, proti, tiesības tikt uzklausi tam pirms ierobežojuma pieņemšanas.

- 75 Turklāt saskaņā ar *REACH* regulas 71. panta 1. punktu *ECHA* aicina ieinteresētās personas sniegt savus apsvērumus par Sociālās un ekonomiskās analīzes komitejas atzinuma projektu.
- 76 Tiesības tikt uzklautam tik tiešām ir uzskatāmas par noteikumu, ar kuru nosaka tiesības privātpersonām (spriedums, 2021. gada 28. oktobris, *Vialto Consulting/Komisija*, C-650/19 P, EU:C:2021:879, 140. punkts).
- 77 Tomēr nevienā *REACH* regulas 68.–73. panta normā nav paredzētas attiecīgo personu tiesības tikt uzklautam *stricto sensu*. Konkrētāk, tas, ka minētās regulas 69. panta 6. punkta a) apakšpunktā un 71. panta 1. punktā ir paredzēta sabiedriskā apspriešana, neliek apšaubīt faktu, ka nedz *ECHA*, nedz Komisijai nav pienākuma uzklaut individu, kuru varētu skart *REACH* regulas XVII pielikuma grozīšana, papildus minētajai sabiedriskajai apspriešanai (šajā nozīmē un pēc analogijas skat. spriedumu, 2015. gada 25. septembris, *VECCO u.c./Komisija*, T-360/13, EU:T:2015:695, 81. un 82. punkts).
- 78 Līdz ar to pirmais pamats par prettiesiskumu ir jānoraida.

2. Par otro pamatu par prettiesiskumu, ar ko tiek apgalvots par pietiekoši būtisku iestāžu nolīguma 12. un 14.–16. punkta pārkāpumu

- 79 Ar otro pamatu par prettiesiskumu prasītājas apgalvo, ka, atturēdamās veikt ietekmes novērtējumu attiecībā uz Direktīvas 2019/904 5. pantā paredzēto aizliegumu laist tirgū izstrādājumus, kas izgatavoti no oksonoārdāmās plastmasas, attiecīgās trīs iestādes ir pārkāpušas iestāžu nolīguma 12. un 14.–16. punktu. Proti, ietekmes novērtējumā, kas pievienots priekšlikumam direktīvai, runa esot tikai par minētā priekšlikuma pielikuma B daļā uzskaitītajiem zvejas rīkiem un vienreizlietojamiem plastmasas izstrādājumiem, kuru vidū nav minēta oksonoārdāmā plastmasa. Parlaments un Padome esot pārkāpuši iestāžu nolīguma 15. punktu, bet Komisija, atturēdamās veikt ietekmes novērtējumu attiecīgi par Parlamenta izdarīto grozījumu priekšlikumā direktīvai un papildināt sākotnējo ietekmes novērtējumu – esot pārkāpusi tā 16. punktu.
- 80 Prasītājas atzīst, ka Komisijas sagatavotais ietekmes novērtējums Parlamentam un Padomei nav saistošs un ka attiecīgajām trim iestādēm ir rīcības brīvība, ko tās var izmantot, lai konstatētu, vai gadījumā, kad tiek grozīts Komisijas iesniegts priekšlikums direktīvai, ir nepieciešams papildus ietekmes novērtējums. Tomēr tās uzsver, ka ietekmes novērtējuma neveikšana ir izņēmums, bet tā veikšana – princips. Šajā gadījumā attiecīgajām trim iestādēm esot bijis jāveic ietekmes novērtējums par oksonoārdāmo plastmasu, jo tām nebija pieejami pietiekami zinātniski pierādījumi. Līdz ar to minētās iestādes esot izdarījušas pietiekoši būtisku iestāžu nolīguma, ar kuru esot piešķirtas tiesības privātpersonām, pārkāpumu.
- 81 Parlaments, Padome un Komisija prasītāju argumentiem nepiekrīt.
- 82 Prasītāju argumentāciju nevar atbalstīt. Iestāžu nolīguma noteikumi netika pārkāpti, turklāt tā noteikumi nav uzskatāmi par tādiem, ar kuriem būtu piešķirtas tiesības privātpersonām.
- 83 Šajā ziņā Vispārējā tiesa, pirmām kārtām, konstatē, ka Komisija ir veikusi sava priekšlikuma direktīvai ietekmes novērtējumu. Tomēr minētajā ietekmes novērtējumā runa nav par oksonoārdāmo plastmasu.

- 84 Taču nav strīda par to, ka Parlamentā pieņemtajam grozījumam nav pievienots ietekmes novērtējums par šā veida plastmasu.
- 85 Tātad ir jāpārbauda, vai iestāžu nolīguma 12. un 14.–16. punktā ir paredzēts, ka attiecīgajām trim iestādēm vai kādai no tām ir pienākums veikt ietekmes novērtējumu konkrēti par Parlamentā izdarītu grozījumu.
- 86 No šo punktu formulējuma nepārprotami izriet, ka tas tā nav.
- 87 Proti, iestāžu nolīguma 12. punktā citastarp ir norādīts, ka ietekmes novērtējums ir instruments, kas palīdz Parlamentam, Padomei un Komisijai [informēti] pieņemt lēmumus, bet tas neaizstāj politiskus lēmumus demokrātiskā lēmumu pieņemšanas procesā.
- 88 Saskaņā ar minētā nolīguma 13. punktu Komisija ietekmes novērtējumu veiks citastarp legīslatīvām iniciatīvām, kas, sagaidāms, būtiski ietekmēs ekonomiku, vidi un sociālo jomu.
- 89 Tā paša nolīguma 14. punktā ir norādīts, ka Parlaments un Padome pilnībā ņems vērā Komisijas ietekmes novērtējumus.
- 90 Tomēr saskaņā ar judikatūru ietekmes novērtējums nedz Parlamentam, nedz Padomei nav saistošs, un līdz ar to Savienības likumdevējs var pieņemt arī citus pasākumus, kas atšķiras no tiem, par kuriem veikts šis ietekmes novērtējums (spriedums, 2016. gada 4. maijs, *Pillbox 38*, C-477/14, EU:C:2016:324, 65. punkts).
- 91 Turklāt saskaņā ar iestāžu nolīguma 15. punktu Parlaments un Padome – ja to uzskata par piemērotu un vajadzīgu likumdošanas procesam – veiks ietekmes novērtējumus saistībā ar to izdarītajiem būtiskajiem grozījumiem Komisijas priekšlikumā. Tajā pašā 15. punktā ir noteikts, ka “būtiska” grozījuma definīcija būtu jānosaka attiecīgajai iestādei.
- 92 Taču saskaņā ar judikatūru iestāžu nolīguma 15. punktā nav paredzēts nekāds konkrēts pienākums Parlamentam un Padomei. Šajā punktā ir tikai paredzēta iespēja veikt ietekmes novērtējuma atjaunināšanu, ja Parlaments un Padome “to uzskata par piemērotu un vajadzīgu likumdošanas procesam” (spriedums, 2019. gada 13. marts, *Polija/Parlaments un Padome*, C-128/17, EU:C:2019:194, 43. punkts).
- 93 Šajā gadījumā gan Parlaments, gan Padome apgalvo, ka tiem bija pieejama pietiekama zinātniska informācija un ka tātad tāda atjaunināšana nebija nepieciešama. Līdz ar to nevar pārnest, ka tie nav veikuši ietekmes novērtējumu par Parlamentā izdarītu grozījumu.
- 94 Attiecībā uz apgalvoto Komisijas kļūdaino bezdarbību ir jānorāda, ka iestāžu nolīguma 16. punktā ir norādīts, ka tā pēc savas iniciatīvas vai pēc Parlamenta vai Padomes uzaicinājuma “var” papildināt savu ietekmes novērtējumu vai veikt citu analītisku darbu, ko tā uzskata par vajadzīgu. No minētā 16. punkta formulējuma nepārprotami izriet, ka tas neietver nevienu norādi par Komisijas pienākumu veikt ietekmes novērtējuma atjaunināšanu. Līdz ar to nevar tai pārnest, ka tā to nav veikusi, lai ņemtu vērā Parlamentā izdarīto grozījumu.
- 95 No iepriekš izklāstītā izriet, ka attiecīgās trīs iestādes nav pārkāpušas iestāžu nolīguma 12. un 14.–16. punktu.

- 96 Tā kā tāds pārkāpums nav konstatējams, nav nepieciešams pārbaudīt, vai pārkāpums ir pietiekoši būtisks, kā paredzēts šā sprieduma 42. punktā minētajā judikatūrā attiecībā uz Savienības atbildības iestāšanās pirmo nosacījumu.
- 97 Otrām kārtām, jebkurā gadījumā iestāžu nolīguma 12. un 14.–16. punkts nav uzskatāmi par tādiem, ar kuriem būtu piešķirtas tiesības privātpersonām, jo, kā precizēts minētajā 12. punktā, ietekmes novērtējums ir instruments, kas attiecīgajām trim iestādēm palīdz informēti pieņemt lēmumus.
- 98 Tātad otrais pamats par prettiesiskumu ir jānoraida.

3. Par trešo pamatu par prettiesiskumu, ar ko tiek apgalvots par pietiekoši būtisku LES 5. panta 4. punktā nostiprinātā vispārējā samērīguma principa un LESD 191. panta pārkāpumu, kā arī acīmredzamām kļūdām vērtējumā

- 99 Ar trešo pamatu par prettiesiskumu prasītājas apgalvo, ka, ciktāl Direktīva 2019/904 ir piemērojama oksobioloģiski noārdāmai plastmasai, tās 5. pantā paredzētais aizliegums ir pretrunā vispārējam samērīguma principam, kas nostiprināts LES 5. panta 4. punktā, un LESD 191. pantam, un ka tas ir balstīts uz acīmredzamām kļūdām vērtējumā. Tātad, pieņemdamas minēto aizliegumu, attiecīgās trīs iestādes esot pieļāvušas pietiekoši būtisku tādu tiesību normu pārkāpumu, ar kurām piešķirtas tiesības privātpersonām.
- 100 Šis pamats sastāv no trim daļām.
- 101 Ar pirmo daļu prasītājas apgalvo, ka attiecīgajām trim iestādēm nebija pieejams izsmelošs zinātnisks novērtējums par oksonoārdāmās plastmasas radītajiem riskiem un ka šā iemesla dēļ Direktīvas 2019/904 5. pantā paredzētais aizliegums pats par sevi ir pretrunā LES 5. panta 4. punktā nostiprinātajam vispārējam samērīguma principam un LESD 191. pantam un ir balstīts uz acīmredzamām kļūdām vērtējumā.
- 102 Prasītājas uzskata, ka minētās iestādes nevarēja veikt tik ierobežojošu pasākumu, neizmantojot pierādījumus, kas būtu tikuši apkopotī *REACH* regulas 68.–73. pantā paredzētā ierobežošanas procesa gaitā. Attiecīgajām trim iestādēm esot bijis nepieciešams arī ietekmes novērtējums konkrēti par oksonoārdāmo plastmasu, kā arī jebkurš cits zinātnisks novērtējums par šā veida plastmasas priekšrocībām un trūkumiem. Minētās iestādes, aizliegdamas to laist tirgū, lai gan tām nebija tādu pierādījumu, esot izmantojušas tikai hipotētisku pieeju tas radītajiem riskiem.
- 103 Prasītājas uzsver: apstākļi, ka attiecīgajām trim iestādēm vides jomā ir plaša rīcības brīvība, neatbrīvo tās no pienākuma ņemt vērā visu nozīmīgo informāciju. Taču zinātniskajos pētījumos, uz kuriem – kā apgalvots minēto iestāžu iebildumu rakstos – tās ir balstījušās, pieņemot aizliegumu laist tirgū izstrādājumus, kas izgatavoti no oksonoārdāmās plastmasas, neesot nošķirts starp oksonoārdāmo plastmasu un oksobioloģiski noārdāmo plastmasu, un tajos neesot ieteikts pilnīgi aizliegt otrā veida plastmasu. Turklāt, konkrētāk, šīs iestādes neesot ņēmušas vērā minētā aizlieguma ietekmi uz ekonomiku un sociālo jomu. Visbeidzot, pastāvot pietiekami pierādījumi, kas liek apšaubīt šā aizlieguma samērīgumu.

- 104 Ar šā pamata otro daļu prasītājas apgalvo, ka attiecīgās trīs iestādes nav pierādījušas vai nav pierādījušas pietiekoši, ka pastāv racionāla saikne starp aizliegumu laist tirgū izstrādājumus no oksonoārdāmas plastmasas un Direktīvas 2019/904 mērķi, proti, vides un cilvēku veselības aizsardzību. Līdz ar to minētais aizliegums esot pretrunā vispārējam samērīguma principam, kas nostiprināts LES 5. panta 4. punktā.
- 105 Prasītājas uzskata, ka neviens no šīs direktīvas 15. apsvērumā ietvertajiem četriem apgalvojumiem nav pamatots.
- 106 Pirmkārt, apgalvojums, ka oksonoārdāma plastmasa nav pienācīgi bionoārdāma, neesot balstīts ne uz vienu pierādījumu, jo tādi pierādījumi būtu bijuši jāsniedz ierobežošanas procesā uz REACH regulas 68.–73. panta pamata. Zinātniskajos pētījumos, uz kuriem – kā apgalvo attiecīgās trīs iestādes – tās ir balstījušās, neesot secināts, ka oksonoārdāmā plastmasa nav pienācīgi bionoārdāma, bet esot secināts tikai tas, ka trūkst pierādījumu, ar kuru palīdzību varētu secināt par tās bionoārdāmību. Turklāt minētais apgalvojums esot pretrunā citiem zinātniskiem pētījumiem, kā arī laboratorijā veiktiem testiem, kuros esot konstatēts, ka oksobioloģiski noārdāmāi plastmasai bionoārdīšanās notiek pienācīgi.
- 107 Otrkārt, kā uzskata prasītājas, apgalvojums, ka oksonoārdāma plastmasa nav kompostējama, ir neprecīzs. Turklāt attiecīgās trīs iestādes neesot norādījušas, kāpēc apstāklis, ka oksobioloģiski noārdāmā plastmasa nav kompostējama, ir uzskatāms par risku videi vai cilvēku veselībai, nedz kāpēc šis apstāklis attaisno oksobioloģiski noārdāmās plastmasas aizliegumu, lai gan tradicionālā plastmasa, kas arī nav kompostējama, nav aizliegta.
- 108 Treškārt, attiecībā uz apgalvojumu, ka oksonoārdāmā plastmasa negatīvi ietekmē tradicionālās plastmasas pārstrādi, zinātniskajos pētījumos, par kuriem attiecīgās trīs iestādes norāda, ka tās ir balstījušās uz tiem, neesot noliegts, ka būtu iespējams pārstrādāt oksonoārdāmo plastmasu, un esot norādīts, ka stabilizējošu savienojuma izmantošana varētu dot iespēju izvairīties no tā, ka šā veida plastmasa negatīvi ietekmē tradicionālās plastmasas pārstrādi. Prasītājas uzskata, ka citos pētījumos ir secināts, ka oksobioloģiski noārdāmā plastmasa var tikt pārstrādāta tādā pašā veidā kā tradicionālā plastmasa.
- 109 Ceturtkārt, apgalvojums, ka oksonoārdāmā plastmasa nesniedz pierādītu ieguvumu videi, neesot balstīts ne uz vienu zinātnisku pētījumu.
- 110 Ar šā pamata trešo daļu prasītājas būtībā apgalvo, ka pilnīgs aizliegums laist tirgū pārsniedz to, kas ir nepieciešams, lai sasniegtu šīs direktīvas mērķi, un ir arī citi – mazāk ierobežojoši – pasākumi. Līdz ar to minētais aizliegums esot pretrunā vispārējam samērīguma principam, kas nostiprināts LES 5. panta 4. punktā.
- 111 Lai atbalstītu šo trešo daļu, prasītājas apgalvo, ka esot bijis iespējams izslēgt aplūkojamo šā veida plastmasas aizliegumu, uzdot veikt testēšanu atbilstoši kādam atzītam standartam, lai novērtētu tās bionoārdāmību, paredzēt, ka tā satur marķieri, kas dod iespēju pirms pārstrādes veikt automātisku šķirošanu, attiecībā uz to paredzēt vienu no Direktīvas 2019/904 4., 7., 8. un/vai 10. pantā minētajiem neaizliedzošajiem pasākumiem, vai uzlikt pienākumu veikt marķēšanu, kas novērš jebkādu sajaukšanas risku patērētājiem. Prasītājas arī apgalvo, ka tā vietā, lai tikai un vienkārši aizliegtu laist tirgū, attiecīgajām trim iestādēm esot bijis jāparedz attiecīgs pārejas periods.
- 112 Parlaments, Padome un Komisija prasītāju argumentiem nepiekrīt.

113 Vispārējā tiesa konstatē, ka par LESD 191. panta pārkāpumu tiek apgalvots tikai trešā pamata par prettiesiskumu pirmajā daļā, savukārt par vispārējā samērīguma principa, kas nostiprināts LES 5. panta 4. punktā, neievērošanu tiek apgalvots šā pamata trīs daļās. Tādēļ šīs trīs daļas ir jāpārgrupē un jāpārbauda, vai noticis, pirmkārt, LESD 191. panta pārkāpums un, otrkārt, LES 5. panta 4. punkta pārkāpums.

a) Par pirmo daļu, ar ko apgalvots par pietiekoši būtisku LESD 191. panta pārkāpumu

114 Vispirms ir jāatgādina – kā norādīts šā sprieduma 43. punktā: Savienības likumdevējam, vides jomā īstenojot kompetenci, kas tam paredzēta LESD 191. un 192. pantā, ir plaša rīcības brīvība.

115 Tādēļ Savienības tiesai ir jāpārbauda tikai tas, vai šāda rīcības brīvība nav īstenota acīmredzami kļūdaini vai nepareizi izmantojot pilnvaras un vai Savienības likumdevējs nav acīmredzami pārsniedzis savas rīcības brīvības robežas (spriedums, 2010. gada 8. jūlijs, *Afton Chemical*, C-343/09, EU:C:2010:419, 28. punkts).

116 Turklāt LESD 191. panta 2. punktā citastarp ir noteikts, ka Savienības politika vides jomā pamatojas uz piesardzības principu. Saskaņā ar LESD 191. panta 3. punktu, izstrādājot minēto politiku, Savienība citastarp ņem vērā pieejamos zinātnes un tehnikas datus.

117 Tomēr no piesardzības principa izriet, ka tad, ja attiecībā uz risku videi vai cilvēku veselībai esamību vai tvērumu joprojām pastāv nenoteiktība, var veikt aizsardzības pasākumus – bez nepieciešamības gaidīt, līdz pilnā mērā tiks pierādīta šo risku esamība un nopietnība. Ja veikto pētījumu nepārliciecināšo rezultātu dēļ nav iespējams precīzi konstatēt, vai un kādā apmērā pastāv apgalvotie riski, tomēr ir liela varbūtība, ka videi vai cilvēku veselībai tiks nodarīts reāls kaitējums, ja šie riski īstenotos, piesardzības princips attaisno ierobežojošu pasākumu veikšanu (spriedums, 2021. gada 6. maijs, *Bayer CropScience* un *Bayer*/Komisija, C-499/18 P, EU:C:2021:367, 80. punkts). Šajā ziņā iestādes nevar izmantot pilnīgi hipotētisku pieeju riskam un savu lēmumu pieņemšanā orientēties uz “nulles riska” līmeni (pēc analogijas skat. spriedumus, 2003. gada 9. septembris, *Monsanto Agricoltura Italia* u.c., C-236/01, EU:C:2003:431, 106. pants; 2014. gada 12. decembris, *Xeda International*/Komisija, T-269/11, nav publicēts, EU:T:2014:1069, 55. un 56. punkts, un 2021. gada 17. marts, *FMC*/Komisija, T-719/17, EU:T:2021:143, 69. punkts).

118 Līdz ar to, ja vien runa nav par vienpusēju pasākumu, ko piesardzības princips nekādā ziņā nepadarītu par tiesiski pamatotu, atbildīgajai publiskajai iestādei ir jānodrošina, lai tās veiktie pasākumi, pat ja runa ir par preventīviem pasākumiem, tiktu balstīti uz pēc iespējas vispusīgu zinātnisku vērtējumu par riskiem, kurā ņemti vērā konkrētie lietas apstākļi (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2010. gada 8. jūlijs, *Afton Chemical*, C-343/09, EU:C:2010:419, 60. punkts; pēc analogijas skat. arī spriedumu, 2014. gada 12. decembris, *Xeda International*/Komisija, T-269/11, nav publicēts, EU:T:2014:1069, 57. punkts).

119 Šāds zinātnisks novērtējums ir balstīts uz labākajiem pieejamajiem zinātniskajiem datiem, un tas ir jāveic neatkarīgi, objektīvi un pārskatāmi (pēc analogijas skat. spriedumu, 2021. gada 17. marts, *FMC*/Komisija, T-719/17, EU:T:2021:143, 70. punkts). Tam ir jānodrošina kompetentajai valsts iestādei iespēja gūt pietiekami ticamu un stabilu informāciju, lai tai būtu iespējams noskaidrot uzdotā zinātniskā jautājuma tvērumu kopumā un, pārzinot šos apstākļus, noteikt savu politiku (pēc analogijas skat. spriedumus, 2013. gada 14. novembris, *ICdA* u.c./Komisija, T-456/11, EU:T:2013:594, 52. punkts, un 2021. gada 17. marts, *FMC*/Komisija, T-719/17, EU:T:2021:143, 71. punkts).

- 120 Līdz ar to Direktīvas 2019/904 5. pantā paredzētā aizlieguma laist tirgū pieņemšana notika ar pieņēmumu, ka attiecīgās trīs iestādes, balstoties uz iespējami izsmeļošu zinātnisku novērtējumu par riskiem, kurus rada izstrādājumi, kas izgatavoti no plastmasas, kura satur oksidēšanos veicinošu piedevu, varēja – bez acīmredzamas kļūdas vērtējumā – uzskatīt, ka pastāv risks videi vai cilvēku veselībai. Ir arī jāatgādina, ka saskaņā ar šā sprieduma 42. punktā minēto judikatūru Savienības ārpuslīgumiskā atbildība iestājas vienīgi tad, ja attiecīgās tiesību normas pārkāpums ir pietiekoši būtisks.
- 121 Šajā ziņā Vispārējā tiesa uzskata, ka – pretēji tam, ko apgalvo prasītājas, – nedz apstākļi, ka attiecībā uz izstrādājumiem, kas izgatavoti no plastmasas, kas satur oksidēšanos veicinošu piedevu, netika veikts ietekmes novērtējums, nedz tas, ka Komisija izbeidza *REACH* regulas 68.–73. pantā paredzēto ierobežošanas procesu, un ka līdz ar to attiecīgajām trim iestādēm nebija pieejama nedz *ECHA* sagatavota dokumentācija, nedz priekšlikums par ierobežojumiem, nedz *REACH* regulā paredzētais *ECHA* Riska novērtēšanas komitejas atzinums par riskiem un Sociālās un ekonomiskās analīzes komitejas atzinums, nepierāda, ka Direktīvas 2019/904 5. pantā paredzētais minēto izstrādājumu aizliegums tika pieņemts bez pēc iespējas izsmeļoša zinātniska novērtējuma par riskiem, ko tie rada. Proti, no šā sprieduma 78. un 98. punkta izriet, ka minētajām iestādēm nebija pienākuma – lai varētu pieņemt minēto aizliegumu – nedz veikt tādu ietekmes novērtējumu, nedz sekot līdz *REACH* regulas 68.–73. pantā paredzētajam procesam. Lai izpildītu šā sprieduma 118. un 119. punktā minētās judikatūras prasības, ir pietiekami, ka likumdošanas procedūras gaitā attiecīgajām trim iestādēm bija pieejama pietiekoši ticama un stabila informācija, kas tām dotu iespēju pilnīgi apzināt izvirzītā zinātniskā jautājuma tvērumu un informēti noteikt savu politiku neatkarīgi no tādas informācijas izcelsmes un veida.
- 122 Taču Direktīvas 2019/904 15. apsvērums attaisno tās 5. pantā paredzētā aizlieguma attiecināšanu arī uz izstrādājumiem no oksonoārdāmās plastmasas, jo, pirmkārt, šā veida plastmasa nav pienācīgi bionoārdāma un tārad veicina mikroplastmasas piesārņojumu vidē, otrkārt, tā nav kompostējama, treškārt, tā negatīvi ietekmē tradicionālās plastmasas pārstrādi un, ceturtkārt, tā nerada pierādītu ieguvumu videi.
- 123 Līdz ar to ir jāpārbauda, vai, lai gan ietekmes novērtējums netika veikts un lai gan *REACH* regulas 68.–73. pantā paredzētais ierobežošanas process netika pabeigts, tomēr katrs no šiem četriem apgalvojumiem ir balstīts uz vienu pēc iespējas izsmeļošu zinātnisku novērtējumu par riskiem, kurus rada izstrādājumi, kas izgatavoti no plastmasas, kura satur oksidēšanos veicinošu piedevu, un vai, balstoties uz tādu novērtējumu, attiecīgās trīs iestādes varēja – bez acīmredzamām kļūdām vērtējumā – secināt, ka pastāv riski videi un cilvēku veselībai.

1) Par apgalvojumu, ka plastmasa, kas satur oksidēšanos veicinošu piedevu, nav pienācīgi bionoārdāma

- 124 Attiecībā uz apgalvojumu, ka plastmasa, kas satur oksidēšanos veicinošu piedevu, nav pienācīgi bionoārdāma, vispirms ir jāprecizē, ka pēc definīcijas, kuru ietver Komisijas 2018. gada 16. janvāra ziņojums Parlamentam un Padomei par oksonoārdāmās plastmasas, tostarp oksonoārdāmās plastmasas iepirkumu maisiņu, izmantošanas ietekmi uz vidi (COM(2018)35 final; turpmāk tekstā – “2018. gada 16. janvāra ziņojums”) un pret kuru lietas dalībnieki neiebilst, bionoārdīšanās ir process, kurā materiāls sairst un mikroorganismi to sadala dabā sastopamos elementos, piemēram, oglekļa dioksīdā, ūdenī un biomasā. Tas var notikt ar skābekli bagātā vidē (aerobā bionoārdīšanās) vai ar skābekli nabadzīgā vidē (anaerobā bionoārdīšanās).

- 125 Attiecīgās trīs iestādes savos iebildumu rakstos norāda, ka tās, lai secinātu, ka plastmasai, kas satur oksidēšanos veicinošu piedevu, nenotiek pienācīga bionoārdīšanās, ir balstījušās uz šādiem pierādījumiem: uz šā sprieduma 22. punktā minēto *Eunomia* pētījumu, šā sprieduma 124. punktā minēto 2018. gada 16. janvāra ziņojumu; *Fondation Ellen MacArthur* 2017. gada 6. novembra ziņojumu “*Oxo Statement*” (“Oksopaziņojums”; turpmāk tekstā – “oksopaziņojums”); Eiropas plastmasas ražotāju biedrības *PlasticsEurope AISBL* uzdevumā veikto *S. Deconinck* un *B. De Wilde* 2013. gada 9. augusta pētījumu “*Benefits and challenges of bio- and okso-degradable plastics*” (“Bionoārdāmās plastmasas un oksonoārdāmās plastmasas priekšrocības un saistītie sarežģījumi”; turpmāk tekstā – “*De Wilde* pētījums”) un Apvienotās Karalistes Vides, pārtikas un lauku lietu ministrijas uzdevumā veikto *Lafboro [Loughborough]* universitātes (Apvienotā Karaliste) 2010. gada janvāra pētījumu “*Assessing the Environmental Impacts of Oxo-degradable Plastics Across Their Life Cycle*” (“Oksonoārdāmas plastmasas ietekme uz vidi novērtēšana visā tās aprites ciklā”; turpmāk tekstā – “*Lafboro* universitātes pētījums”).
- 126 Pirmkārt, *Eunomia* pētījumā ir precizēts, ka tajā nav izmantots termins “oksobioloģiski noārdāma plastmasa”, jo to izmantojot plastmasas rūpnieki, lai varētu tirgot savus izstrādājumus kā bionoārdāmus, bet gan frāze “plastmasa, kas satur oksidēšanos veicinošu piedevu”, kas tikai apraksta vienu aplūkojamās plastmasas fizisku īpatnību – bez norādes, ka tā būtu bionoārdāma.
- 127 No *Eunomia* pētījuma izriet, ka plastmasas, kas satur oksidēšanos veicinošu piedevu, bionoārdīšanās nav iespējama bez priekšstadijas, kurā tā tiek pakļauta ultravioletam starojumam un karstumam. Šis priekšstadijas mērķis ir plastmasas molekulas samazinājums oksidācijas rezultātā, lai tā sadrumstalotos fragmentos. Minētajā pētījumā ir norādīts, ka bez šīs priekšstadijas bionoārdīšanās nenotiek vai notiek daudz ilgākā termiņā, jo plastmasa nav sasniegusi tādu sadrumstalošanās pakāpi, kas būtu pietiekama, lai būtu asimilējama mikroorganismos. Tā kā gaisma un karstums variē atkarībā no vietējiem apstākļiem, ir ļoti grūti aplēst sadrumstalošanās termiņu un pakāpi, kas nepieciešami, lai varētu notikt bionoārdīšanās. Tomēr oksidēšanos veicinoša piedeva paātrina plastmasas sadrumstalošanos šajā priekšstadijā, un līdz ar to plastmasa, kas satur tādu piedevu, sadrumstalojas ātrāk nekā tradicionālā plastmasa, ja tā ir pakļauta ultravioletam starojumam un karstumam.
- 128 Attiecībā uz nākamo stadiju, proti, pašu bionoārdīšanos (mikroorganismu veikto asimilēšanu), no *Eunomia* pētījuma izriet, ka, plastmasas, kas satur oksidēšanos veicinošu piedevu, bionoārdīšanās brīvā dabā ir pierādīta tikai daļēji. Lai gan šķiet, ka brīvā dabā minētā plastmasa var noārdīties, trūkst noteiktības, ka tā noārdās pilnā apmērā un samērīgā termiņā. Proti, tikai saistībā ar laboratorijā veiktajiem eksperimentiem tika iegūti pietiekami bionoārdīšanās rezultāti (tikpat kā pilnīga, visīsākā novērotā – divu gadu laikā). Tāda bionoārdīšanās nekad nav tikusi novērota reālos apstākļos. Turklāt, ja ir iespējams uzskatīt plastmasas, kas satur oksidēšanos veicinošu piedevu, bionoārdīšanos brīvā dabā par daudz ātrāku nekā tradicionālās plastmasas bionoārdīšanos, negatīvā ietekme uz vidi šajā bionoārdīšanās stadijā varētu būt vēl jo lielāka.
- 129 Attiecībā uz plastmasas, kas satur oksidēšanos veicinošu piedevu, bionoārdīšanos, kad tā ir nogādāta atkritumu poligonā, *Eunomia* pētījumā ir secināts: hipotēze, ka bionoārdīšanās nenotiek, ir pamatota. Kā teikts šajā pētījumā, atkritumu poligona ārējos slāņos, kur minētā plastmasa ir pakļauta skābeklim, bionoārdīšanās var notikt (aerobā bionoārdīšanās), savukārt atkritumu poligona dziļajos slāņos, kur ir maz skābekļa, bionoārdīšanās ir minimāla vai tās nav. Tomēr dziļajos slāņos ir iespējama anaerobā bionoārdīšanās. Taču anaerobās bionoārdīšanās gaitā izdalās metāns – siltumnīcas efekta gāze, kas ir 25 reizes kaitīgāka nekā oglekļa dioksīds, kas

izdalās aerobās bionoārdīšanās gaitā. Līdz ar to plastmasa, kas satur oksidēšanos veicinošu piedevu, ir nedaudz problemātiskāka nekā tradicionālā plastmasa, jo atšķirībā no pēdējās minētās tā var radīt siltumnīcas efekta gāzes emisiju.

- 130 Visbeidzot, *Eunomia* pētījumā ir norādīts, ka pieejamie zinātniskie dati nav pietiekami, lai konstatētu, vai plastmasas, kas satur oksidēšanos veicinošu piedevu, bionoārdīšanās notiek jūras vidē. Tomēr minētajā pētījumā ir minēts, ka dažu eksperimentu rezultāti rosina domāt, ka šādā vidē šā veida plastmasa sadrumstalojas ātrāk nekā tradicionālā plastmasa, bet ka tās bionoārdīšanās ritms ir daudz lēnāks nekā uz sauszemes, brīvā dabā, un tas nozīmē, ka fragmenti varētu palikt vidē uz nenoteiktu laiku vai pietiekoši ilgu laikposmu un tādējādi radīt nopietnu kaitējumu videi.
- 131 Otrkārt, kā teikts 2018. gada 16. janvāra ziņojumā, kurā pārņemti *Eunomia* pētījuma secinājumi, plastmasas, kas satur oksidēšanos veicinošu piedevu, iepriekšēja pakļaušana karstumam un/vai ultravioletajam starojumam ir viens no nepieciešamajiem nosacījumiem, lai nākamajā stadijā notiktu bionoārdīšanās. No šā ziņojuma arī izriet, pirmām kārtām, ka nekas nedod iespēju noteikti secināt, ka šā veida plastmasas bionoārdīšanās brīvā dabā faktiski notiek reālos apstākļos. Otrām kārtām, šajā ziņojumā ir teikts arī tas, ka plastmasas, kas satur oksidēšanos veicinošu piedevu, bionoārdīšanās ir iespējama atkritumu poligona ārējos slāņos, bet tā ir minimāla vai pat nenotiek dziļākos slāņos, kur šā veida plastmasa būtu problemātiskāka nekā tradicionālā plastmasa – siltumnīcas efekta gāzu emisijas dēļ. Trešām kārtām, tajā pašā ziņojumā ir norādīts, ka pieejamie dati neliecina, ka varētu noteikti apstiprināt, ka jūras vidē bionoārdīšanās notiek samērīgā laikposmā un ka jebkurā gadījumā tā varbūt ir daudz lēnāka nekā uz sauszemes, brīvā dabā un izraisītu ievērojamu kaitējumu videi.
- 132 Taču gan *Eunomia* pētījumā, gan 2018. gada 16. janvāra ziņojums attiecīgajām trim iestādēm bija pieejams Direktīvas 2019/904 izstrādes un pieņemšanas gaitā. Proti, Komisija minēto ziņojumu Parlamentam un Padomei iesniedza 2018. gada 16. janvārī, tas ir, pirms šīs direktīvas pieņemšanas 2019. gada 5. jūnijā, pamatojoties uz 20.a panta 2. punktu Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvā 94/62/EK (1994. gada 20. decembris) par iepakojumu un izlietoto iepakojumu (OV 1994, L 365, 10. lpp.), kas grozīta ar Eiropas Parlamenta un Padomes 2015. gada 29. aprīļa Direktīvu (ES) 2015/720 (OV 2015, L 115, 11. lpp.). *Eunomia* pētījums ir balstīts uz 2018. gada 16. janvāra ziņojumu, kas ietver vairākas atsauces uz to. No tā izriet, ka pirms 2019. gada 5. jūnija attiecīgajām trim iestādēm bija pieejams arī minētais pētījums.
- 133 Treškārt, oksopaziņojumā ir apstiprināts: nav pierādīts, ka plastmasai, kas satur oksidēšanos veicinošu piedevu, pienācīga bionoārdīšanās notiek samērīgā termiņā. Šis paziņojums, ko parakstījuši daudzi uzņēmumi, nozaru organizācijas, sabiedriskās organizācijas, institūcijas, pētniecības iestādes, zinātnieki un Eiropas Parlamenta deputāti, ir publicēts *Fondation Ellen MacArthur*, kas darbojas aprites ekonomikas popularizēšanas jomā, tīmekļvietnē. No tā izriet: nav tā, ka plastmasa, kas satur oksidēšanos veicinošu piedevu, tiktu tirgota kā risinājums tam, ka plastmasa rada piesārņojumu, un ka tā tiek uzskatīta par samērīgā termiņā bionoārdāmu. Proti, pēc minētās plastmasas sadrumstalošanās mazos fragmentos bionoārdīšanās notiek atkarībā no vides apstākļiem, kas ir mainīgi, un bieži vien tā ilgst ilgāk, proti, daudz ilgāk nekā dažus mēnešus vai pat dažus gadus. Šajā laikā fragmenti joprojām atrodas vidē, un tas var negatīvi ietekmēt vidi un cilvēku veselību.
- 134 Nav svarīgi tas, ka oksopaziņojuma sākotnējā, 2017. gada 6. novembrī publicētā redakcija, kuras kopsavilkums izklāstīts iepriekšējā punktā, 2018. gada jūnijā tika izņemta no *Fondation Ellen MacArthur* tīmekļvietnes, kamēr šis nodibinājums izskatīja kādas trešās personas sūdzību, nedz

tas, ka minētais paziņojums tika grozīts pirms tā publicēšanas no jauna šajā vietnē 2019. gada maijā. Proti, ar 2019. gadā veiktajām izmaiņām tika precizēts šā paziņojuma saturs, tomēr nemainot tā nozīmi.

- 135 Taču oksopaziņojums tika publicēts *Fondation Ellen MacArthur* tīmekļvietnē, tātad tas ir publiski pieejams. Turklāt gan minētā paziņojuma sākotnējā redakcija, gan tā grozītā redakcija tika publicēta pirms Direktīvas 2019/904 pieņemšanas 2019. gada 5. jūnijā.
- 136 Turklāt 2018. gada 16. janvāra ziņojums, attiecībā uz kuru šā sprieduma 132. punktā ir konstatēts, ka tas bija pieejams attiecīgajām trim iestādēm, ietver atsauci uz oksopaziņojumu.
- 137 Līdz ar to ir uzskatāms, ka oksopaziņojums Direktīvas 2019/904 izstrādes un pieņemšanas gaitā bija publiski pieejams un tātad pieejama arī attiecīgajām trim iestādēm (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2010. gada 8. jūlijs, *Afton Chemical*, C-343/09, EU:C:2010:419, 39. punkts).
- 138 Ceturtkārt, arī *De Wilde* pētījumā ir apstiprināti *Eunomia* pētījuma un 2018. gada 16. janvāra ziņojuma secinājumi attiecībā uz plastmasas, kas satur oksidēšanos veicinošu piedevu, bionoārdīšanos.
- 139 Proti, kā norāda Komisija, no *De Wilde* pētījuma izriet, ka, lai gan divos rakstos – 2011. gada maijā publicētajā *Jakubowicz, I., Yarahmadi, N., un Arthurson, V.*, rakstā “*Kinetics of abiotic and biotic degradability of low-density polyethylene containing prodegradant additives and its effect on the growth of microbial communities*” (“Zema blīvuma polietilēna, kas satur noārdīšanos veicinošas piedevas, abiotiskās un biotiskās noārdāmības kinētika un tās ietekme uz mikrobu kopienu augšanu”; turpmāk tekstā – “*Jakubowicz* 2011. gada pētījums”) un 2003. gada *Chiellini, E., Corti, A., un Swift, G.*, rakstā “*Biodegradation of Thermally-oxidised, Fragmented Low-density Polyethylenes*” (“Termiski oksidēta un sadrumstalota zema blīvuma polietilēna bionoārdīšanās”; turpmāk tekstā – “*Chiellini un Corti* pētījums”) – lielā daļā gadījumu ir konstatēta šā veida plastmasas bionoārdīšanās, visos pārējos pieejamos rakstos ir konstatēts, ka bionoārdīšanās nenotiek vai notiek (ļoti) mazā mērā. Minētajā pētījumā ir secināts, ka jautājums, kādā pakāpē var notikt plastmasas, kas satur oksidēšanos veicinošu piedevu, bionoārdīšanās, ir diskutējams.
- 140 Pretēji tam, ko apgalvo prasītājas, tas vien, ka *De Wilde* pētījums ir datēts ar 2013. gada augustu, nav pietiekami, lai konstatētu, ka šis pētījums ir novecojis. Proti, šajā ziņā prasītājas ir tikai izvirzījušas vispārīgu apgalvojumu – bez pamatojuma un atsaucēm uz konkrētām minētā pētījuma sadaļām.
- 141 Turklāt *De Wilde* pētījuma secinājumu par plastmasas, kas satur oksidēšanos veicinošu piedevu, zemo vai pat neesošo bionoārdīšanās pakāpi nemaina apstākļi, ka testēšana, uz kuru tas balstīts, tika veikta laboratorijā, nevis reālā vidē. Proti, šis apstākļi tika ņemti vērā minētajā pētījumā. Turklāt citastarp no šā sprieduma 127. un 133. punkta izriet, ka vides apstākļi ir mainīgi, un līdz ar to tos ir grūti replicēt laboratorijā.
- 142 Visbeidzot *De Wilde* pētījums tika publicēts internetā, par ko liecina Komisijas iebildumu raksta zemsvitras piezīmē ietvertā hipersaite, tas nozīmē, ka tas ir publiski pieejams. Savukārt *Eunomia* pētījums, attiecībā uz kuru šā sprieduma 132. punktā jau tika konstatēts, ka attiecīgajām trim iestādēm tas bija pieejams pirms Direktīvas 2019/904 pieņemšanas, ietver atsauci uz *De Wilde* pētījumu. No tā – atbilstoši šā sprieduma 137. punktā minētajai judikatūrai – izriet, ka minētās direktīvas izstrādes un pieņemšanas gaitā šīm iestādēm bija pieejams arī *De Wilde* pētījums.

- 143 Piektkārt, arī Lafboro universitātes pētījums atbalsta *Eunomia* pētījuma un 2018. gada 16. janvāra ziņojuma secinājumus attiecībā uz plastmasas, kas satur oksidēšanos veicinošu piedevu, bionoārdišanu.
- 144 Proti, kā norāda Parlaments, no minētā pētījuma izriet, ka šā veida plastmasas sadrumstalošanās fragmentos ir atkarīga no vides apstākļiem un ka tād ir neiespējami novērtēt tai nepieciešamo laiku, bet ka neatkarīgi no tā, šķiet, brīvā dabā Apvienotās Karalistes apstākļos ilgst divus līdz piecus gadus. Tajā pašā pētījumā ir norādīts, ka plastmasas, kas satur oksidēšanos veicinošu piedevu, bionoārdišanu, kas var notikt tikai pēc minētās sadrumstalošanās, norisinās ļoti lēni, un līdz ar to terminam “bionoārdāma” tikpat kā nav jēgas, ja vien tas netiek papildināts ar norādi par bionoārdišanās pakāpi un to, kādos apstākļos tā norisinās, turklāt vēlams ir salīdzinājums ar kādu vispārātzītu standartu. Lafboro universitātes pētījumā ir ieteikts veikt papildu pētījumus, lai konstatētu, vai bionoārdišanās notiek pilnā apmērā un, ja tas ir tā, kādā termiņā.
- 145 Pretēji tam, ko apgalvo prasītājas, no tā vien, ka Lafboro universitātes pētījums ir datēts ar 2010. gada janvāri, nevar izsecināt, ka tas ir novecojis. Proti, šajā ziņā prasītājas tikai izvirza vispārīgu apgalvojumu, neprecizējot, kuri šā pētījuma aspekti būtu novecojuši, un nenorādot pamatojumu savam apgalvojumam. Turklāt apstākļi, ka Lafboro universitātes pētījums ir vairākkārt minēts *Eunomia* pētījumā, kas datēts ar 2017. gada aprīli, liecina – gluži pretēji –, ka tas joprojām ir aktuāls.
- 146 Turklāt Lafboro universitātes pētījuma secinājumu attiecībā uz nenoteiktību, kas raksturīga plastmasas, kas satur oksidēšanos veicinošu piedevu, bionoārdišanās procesam, neliek apšaubīt dokumentu “*OPA Response to Loughborough Report*” (“*OPA* atbilde uz Lafboro universitātes pētījumu”), ko prasītājas iekļāvušas sava Parlamentam un Padomei adresētā replikas raksta pielikumā. Šajā dokumentā ir norādīts, ka minētajā pētījumā plastmasa, kas satur oksidēšanos veicinošu piedevu, ir sajaukta ar hidrobioloģiski noārdāmo plastmasu.
- 147 Proti, ir jāatgādina, ka Savienības tiesību sistēmā prevalē pierādījumu novērtēšanas brīvības princips, uz kura pamata notiek pārskatīšanas procedūras, un ka vienīgais kritērijs, pēc kā tiek novērtēta iesniegto pierādījumu vērtība, ir to ticamība. Turklāt, lai novērtētu kāda dokumenta kā pierādījuma vērtību, ir jāpārbauda tās informācijas ticamība, kas tajā ietverta, un citastarp ir jāņem vērā šā dokumenta izcelsme, tā sagatavošanas apstākļi un tā adresāts, un, vērtējot pēc tā satura, jānoskaidro, vai tas šķiet saprātīgs un ticams (spriedums, 2019. gada 16. maijs, *GMPO/Komisija*, T-733/17, EU:T:2019:334, 60. punkts).
- 148 Taču, kā apgalvo Parlaments, kuram pārējie neiebilst, šā sprieduma 146. punktā minētā dokumenta autors ir *Oxo-Biodegradable Plastics Association (OPA)*, kuras vienīgie aktīvie darbinieki esot finanšu direktors un *Symphony Environmental* direktors. Turklāt minētajam dokumentam nav pievienoti nekādi pierādījumi, kas atbalstītu tajā izklāstītos apgalvojumus.
- 149 Tādad aplūkojamajam dokumentam kā pierādījumam ir tikai neliela vērtība (pēc analogijas skat. spriedumu, 2017. gada 14. marts, *Bank Tejarat/Padome*, T-346/15, nav publicēts, EU:T:2017:164, 85. un 86. punkts).
- 150 Visbeidzot – Lafboro universitātes pētījums ir pieejams Apvienotās Karalistes Vides, pārtikas un lauku lietu ministrijas tīmekļvietnē. Vairākas atsauces uz minēto pētījumu ietver arī *Eunomia* pētījums, par kuru šā sprieduma 132. punktā tika konstatēts, ka tas attiecīgajām trim iestādēm bija pieejams pirms Direktīvas 2019/904 pieņemšanas. No tā izriet, ka šīm iestādēm bija pieejams arī Lafboro universitātes pētījums – atbilstoši šā sprieduma 137. punktā minētajai judikatūrai.

- 151 No šā sprieduma 124.–150. punkta izriet, ka Direktīvas 2019/904 izstrādes un pieņemšanas gaitā attiecīgajām trim iestādēm bija pieejams izsmelošs zinātnisks novērtējums par risku, ka plastmasa, kas satur oksidēšanos veicinošu piedevu, nav pienācīgi bionoārdāma, un ka tās varēja – bez acīmredzamas kļūdas vērtējumā – uzskatīt, ka šis risks ir pierādīts.
- 152 Šo secinājumu nevar apšaubīt ar prasītāju argumentu, ka *Eunomia* pētījumā, 2018. gada 16. janvāra ziņojumā un oksopaziņojumā nav ņemts vērā nošķirums starp oksonoārdāmo plastmasu un oksobioloģiski noārdāmo plastmasu. Kā norādīts šā sprieduma 14. punktā, prasītājas uzskata: tas, ka otrās minētās plastmasas bionoārdīšanās ir daudz ātrāka un ka līdz ar to oksonoārdāmā plastmasa ir nošķirama no oksobioloģiski noārdāmās plastmasas, esot pierādīts ar dažādiem pierādījumiem, un tās pārmet attiecīgajām trim iestādēm, ka tās šos pierādījumus neesot ņēmušas vērā. Attiecīgie pierādījumi ir šādi: pirmkārt, prasītāju izpilddirektora 2020. gada 16. decembra liecības (turpmāk tekstā – “prasītāju izpilddirektora liecība”) 23. un 24. punkts; otrkārt, 2018. gada 2. novembra atzinums par tehnoloģiju saistībā ar oksobioloģiski noārdāmo plastmasu (turpmāk tekstā – “2018. gada 2. novembra atzinums”); treškārt, *Queen Mary University of London* veiktais, 2020. gadā publicētais pētījums “*Microbial Degradation of Plastic in Aqueous Solutions Demonstrated by CO₂ Evolution and Quantification*” (“Plastmasas mikrobioloģiskā noārdīšanās ūdens šķīdumos, par ko liecina CO₂ attīstība un kvantificēšana”; turpmāk tekstā – “*Queen Mary University* pētījums”); ceturtkārt, *Laboratoire d’Océanographie Microbienne de Banyuls-sur-Mer* (Francija) 2020. gada 4. septembra ziņojums; piektkārt, *Ignacy Jakubowicz* 2017. gada 21. augusta atbilde uz *Fondation Ellen MacArthur* dokumentu par oksonoārdāmām un fonoārdāmām piedevām, ko satur plastmasa (turpmāk tekstā – “*I. Jakubowicz* atbilde *Fondation Ellen MacArthur*”); sestkārt, *Symphony Environmental* vecākā zinātniskā līdzstrādnieka 2021. gada 23. jūnija liecība (turpmāk tekstā – “*Symphony Environmental* vecākā zinātniskā līdzstrādnieka liecība”) un, septītkārt, *Laboratoire d’Océanographie Microbienne de Banyuls-sur-Mer* veiktais 2021. gada 10. marta pētījums “*Degradation, Biodegradation and toxicity of Oxo-biodegradable Plastics in the oceans*” (“Oksobioloģiski noārdāmās plastmasas noārdīšanās, bionoārdīšanās un toksicitāte okeānos”; turpmāk tekstā – “pētījums “Oxomar””).
- 153 Pirmām kārtām, prasītāju izpilddirektora liecības 23. un 24. punktā viņš attiecībā uz plastmasas, kas satur oksidēšanos veicinošu piedevu, bionoārdīšanos, apliecina, ka attiecīgās trīs iestādes neesot pierādījušas, ka šā veida plastmasa bioloģiski nenoārdoties pienācīgi; ka tā tad pilnīgs aizliegums laist tirgū neesot attaisnojams; ka minētās iestādes neesot pietiekoši novērtējušas savas iejaukšanās sekas ekonomikai, sociālajai jomai un videi un ka tās neesot pierādījušas, ka izstrādājumi no plastmasas, kas satur oksidēšanos veicinošu piedevu, ir sastopami to atkritumu vidū, kas visbiežāk tiek atrasti pludmalēs. Prasītāju izpilddirektors arī uzsver, ka attiecīgās trīs iestādes nav ņēmušas vērā *ECHA*, kas nav bijusi pārliecināta, ka minētā plastmasa sadrumstalojas mikroplastmasā, viedokli.
- 154 Tomēr Savienības akta tiesiskums ir jānovērtē atkarībā no faktiskajiem un tiesību apstākļiem, kas pastāvēja dienā, kad attiecīgais akts tika pieņemts. Konkrētāk, tā autora veiktie sarežģītie novērtējumi ir pārbaudāmi, balstoties uz tiem vienīgajiem pierādījumiem, kuri tam bija pieejami laikā, kad tas tos veica (pēc analogijas skat. spriedumu, 2018. gada 11. septembris, *Apimab Laboratoires u.c./Komisija*, T-14/16, nav publicēts, EU:T:2018:524, 124. un 137. punkts).
- 155 Līdz ar to nevar pārnest attiecīgajām trim iestādēm, ka tās nebūtu ņēmušas vērā prasītāju izpilddirektora liecību, kas tika sniegta speciāli šīs prasības vajadzībām un tā tad pēc Direktīvas 2019/904 pieņemšanas.

- 156 Turklāt attiecīgo liecību ir sniedzis prasītāju izpilddirektors. Saskaņā ar šā sprieduma 147. un 149. punktā minēto judikatūru tās autoru nevar kvalificēt kā neatkarīgu no prasītājam, un šai liecībai kā pierādījumam ir tikai neliela vērtība.
- 157 Lai atbalstītu savus apgalvojums, prasītāju izpilddirektors gan norāda uz trim dokumentiem, kas pievienoti viņa liecībai, proti, pirmkārt, uz *Eunomia Research & Consulting* 2019. gada 9. maija pētījumu “*Analysis of Branded Items found on UK Beaches*” (“Apvienotās Karalistes pludmalēs atrasto priekšmetu zīmolu izvērtējums”), otrkārt, uz 2018. gada 30. oktobra e-pastu, ko prasītājam nosūtījis *ECHA* pārstāvis, un, treškārt, uz šā sprieduma 35. un 55. punktā minēto 2019. gada 30. aprīļa vēstuli.
- 158 Attiecībā uz šā sprieduma 157. punktā minēto pētījumu prasītāju izpilddirektors apliecina, ka saistībā ar šo pētījumu Apvienotās Karalistes pludmalēs atrasto atkritumu vidū nav identificēts neviens tāds izstrādājums no plastmasas, kas satur oksidēšanos veicinošu piedevu. Tomēr ir jānorāda, ka šā pētījuma nolūks bija tikai identificēt šajās pludmalēs atrasto dažādo priekšmetu zīmolus, lai konstatētu, kuri uzņēmumi šos priekšmetus ir laiduši tirgū. Tādēļ šajā pētījumā nav precizēts, no kādu veidu plastmasas attiecīgajā gadījumā sastāv atrastie priekšmeti.
- 159 Attiecībā uz šā sprieduma 157. punktā minēto e-pastu ir pietiekami norādīt, ka šī aģentūra tajā norāda, ka tā nav “šajā stadijā pārlicināta, ka mikroplastmasa veidojas” no plastmasas, kas satur oksidēšanos veicinošu piedevu – tā kā ir precizēts, ka ar terminu “mikroplastmasa” vispārēji apzīmē fragmentus, kas mazāki par 5 mm, kas drīzāk mēdz uzkrāties vidē, nevis bioloģiski noārdīties samērīgā termiņā. Tādēļ šis e-pasts nav uzskatāms par *ECHA* stingru nostāju. Gluži pretēji: ciktāl *ECHA* tajā ir norādījusi, ka tai ir nepieciešams papildu termiņš, lai varētu konstatēt, vai saņemtā informācija pierāda mikroplastmasas veidošanos un ka tai ir nodoms pieprasīt no prasītājam papildu informāciju, minētais e-pasts liecina, ka *ECHA* šajā ziņā ir šaubas.
- 160 Attiecībā uz 2019. gada 30. aprīļa vēstuli ir jāatgādina, ka Komisija tajā lūdz *ECHA* izbeigt ierobežošanas procesu, kas bija sāksis uz *REACH* regulas 68.–73. panta pamata. Tomēr minētā vēstule nav uzskatāma par Komisijas neieinteresētības izpausmi saistībā ar zinātnisku datu iegūšanu, jo, kā izriet no šā sprieduma 121. punkta, tā var iegūt zinātniskus datus no citiem avotiem.
- 161 Līdz ar to nevar pārmest attiecīgajām trim iestādēm, ka tās nebūtu ņēmušas vērā prasītāju izpilddirektora liecības 23. un 24. punktu.
- 162 Otrām kārtām, attiecībā uz 2018. gada 2. novembra atzinumu prasītājas apgalvo, ka ir balstījušās uz šajā atzinumā minētajiem pierādījumiem. Vispirms runa ir par *M. Eyheraguibel* u.c. 2017. gada 23. maija pētījumu “*Characterisation of oxidised oligomers from polyethylene films by mass spectrometry and NMR spectroscopy before and after biodegradation by a Rhodococcus rhodochrous strain*” (“Oksidētu oligomēru no polietilēna plēvēm raksturojums, izmantojot masas spektrometriju un KMR spektrometriju pirms un pēc *Rhodococcus rhodochrous* celma bionoārdīšanās”), kurā attiecībā uz augsta blīvuma polietilēna paraugu, kas satur oksidēšanos veicinošu piedevu, konstatēts bionoārdīšanās rādītājs 95 % apmērā pēc 240 dienas ilgas pakļaušanas konkrētai zemē sastopamai baktērijai. Pēc tam, kā liecina 2018. gada 2. novembra atzinums, *M. Dussud* u.c. 2018. gada 18. jūlija pētījumā “*Colonisation of Non-biodegradable and Biodegradable Plastics by Marine Organisms*” (“Jūras organismu izveidotas kolonijas uz plastmasas, kas nav bionoārdāma, un bionoārdāmas plastmasas”) ir secināts, ka šādas kolonijas uz

plastmasas, kas satur oksidēšanos veicinošu piedevu, paraugi 6 nedēļu laikā pēc nonākšanas konkrētu jūras baktēriju apdzīvotā vidē kļūst 30 reizes lielākas nekā šādas kolonijas uz tradicionālās plastmasas paraugiem.

- 163 Taču, lai gan attiecībā uz atsevišķiem punktiem prasības pieteikuma tekstu var pamatot un papildināt ar atsaucēm uz konkrētiem fragmentiem pielikumā iekļautos dokumentos, vispārīga atsauce uz citiem dokumentiem, pat ja tie ir pievienoti prasības pieteikumam, nevar kompensēt trūkstošus būtiskos argumentus par tiesību jautājumiem, kas saskaņā ar Eiropas Savienības Tiesas statūtu 21. pantu un Reglamenta 76. panta d) punktu ir jānorāda prasības pieteikumā. Tātad Vispārējai tiesai nav pienākuma pielikumos meklēt un identificēt pamatus un argumentus, kurus tā varētu uzskatīt par tādiem, kas veido prasības pamatojumu, jo pielikumiem ir tikai pierādījumu sniegšanas un tehniska funkcija (spriedumi, 2014. gada 11. septembris, *MasterCard* u.c./Komisija, C-382/12 P, EU:C:2014:2201, 40. un 41. punkts, un 2020. gada 15. oktobris, *Zhejiang Jiuli Hi-Tech Metals*/Komisija, T-307/18, nav publicēts, EU:T:2020:487, 239. punkts).
- 164 Šajā gadījumā vienīgā prasības pieteikumā iekļautā atsauce uz 2018. gada 2. novembra atzinumu ir atsauce vienā zemsvītras piezīmē 14 lappuses garā pielikumā, ko ietver šis atzinums. Šajā zemsvītras piezīmē prasītājas ir tikai norādījušas: “skat., piemēram, [2018. gada 2. novembra atzinumā] minētos pierādījumus”. Papildus tam prasītājas tajā pašā zemsvītras piezīmē norāda, ka šis atzinums atbalsta to secinājumu, ka “5. pantā minētais aizliegums, ciktāl tas attiecas uz oksobioloģiski noārdāmo plastmasu, ir pieņemts uz kļūdaina pamata un/vai nav pietiekoši pamatots”, un ka tajā uzsvars ir likts uz “jautājumiem, kuri esot bijuši jāņem vērā”. Prasītājas Parlamentam, Padomei un Komisija adresētajos replikas rakstos ir vai nu tikai iekļāvušas vispārīgu atsauci uz pielikumu, kas ietver 2018. gada 2. novembra atzinumu, vai arī atsauci uz minētā atzinuma 6 lappusēm, bet neprecizē, kurš no šajās 6 lappusēs izklāstītajiem argumentiem ir nozīmīgs.
- 165 Turklāt, tā kā minēto atzinumu ir sagatavojis advokāts, kuram nav zinātnieka izglītības, viņš nevar būt ņēmis vērā vairākus no labākajiem pieejamajiem zinātniskajiem datiem šā sprieduma 119. punktā minētās judikatūras izpratnē. Turklāt, lai gan minētais advokāts apgalvo, ka laikā, kad viņš gatavoja savu atzinumu, viņš tika mudināts spriest neatkarīgi un paust savus iebildumus, tomēr tas nemaina faktu, ka šo atzinumu viņam pasūtīja un atlīdzību par tā sagatavošanu samaksāja *Symphony Environmental Technologies*. Tātad, kā izriet no šā sprieduma 147. un 149. punktā minētās judikatūras, attiecīgajam atzinumam kā pierādījumam ir tikai neliela vērtība.
- 166 Tas tā vēl jo vairāk ir tā iemesla dēļ, ka pierādījumi, kas minēti 2018. gada 2. novembra atzinumā, nav iekļauti šā atzinuma pielikumā. Otrais pētījums, proti, *M. Dussud* u.c. pētījums, lietas materiālos nav iekļauts, savukārt pirmais minētais, tas ir, *M. Eyheraguibel* u.c. pētījums, tajā ir iekļauts tikai tādēļ, ka prasītājas to sagatavoja replikas raksta stadijā. Līdz ar to nav iespējams precīzi pārliecināties par šā atzinuma ticamību.
- 167 Līdz ar to nevar pārmest attiecīgajām trim iestādēm, ka tās nebūtu ņēmušas vērā 2018. gada 2. novembra atzinumu.
- 168 Trešām kārtām, attiecībā uz *Queen Mary University* pētījumu prasītājas balstās uz vienu tā fragmentu, no kura izrietot, ka ūdens šķīdumā šā veida plastmasa noārdās 90 reizes ātrāk nekā tradicionālā plastmasa.

- 169 Šajā ziņā ir jānorāda, ka *Queen Mary University* pētījumā plastmasas, kas satur oksidēšanos veicinošu piedevu, parauga bionoārdāmības testēšanai ir izmantota jauna metode. Saskaņā ar šo jauno metodi minētais paraugs netiek ievietots zemē, proti, vidē, kurai nav zināma nedz baktēriju koncentrācija, nedz tajā esošo baktēriju veids, bet gan konkrēta baktērija tiek novietota uz parauga. *Queen Mary University* norāda, ka, izmantojot šo metodi, tā konstatēja, ka tāds paraugs, kas 450 stundas ilgi tika pakļauts ultravioletam starojumam, bet pēc tam uz tā novietota konkrēta baktērija no zemes, pēc 35 dienām bioloģiski noārdās 90 reizes labāk nekā tradicionālās plastmasas paraugs tādos pašos apstākļos.
- 170 Tomēr attiecīgās trīs iestādes ir ņēmušas vērā, ja ne *Queen Mary University* pētījumu, kas vēl nebija pieejams, tad vismaz tā saturu. Proti, *Eunomia* pētījums ietver atsauci uz informāciju, ko sniegusi Dr. R. Rose, kas ir viena no *Queen Mary University* pētījuma autoriem. Šajā ziņā *Eunomia* pētījumā ir uzsvērts, ka par *Queen Mary University* izmantoto metodi nebūt nav vienprātības un ka trūkst noteiktības attiecībā uz to, ka rezultātus, ko šī universitāte novērojusi laboratorijas apstākļos, var iegūt arī reālos apstākļos.
- 171 Turklāt *Queen Mary University* pētījums tika veikts pēc Direktīvas 2019/904 pieņemšanas, proti, tas datēts ar 2019. gada augustu un publicēts 2020. gadā. Līdz ar to atbilstoši šā sprieduma 154. punktā minētajai judikatūrai nevar pārņemt attiecīgajām trim iestādēm, ka tās nebūtu ņēmušas vērā minēto pētījumu.
- 172 Ceturtām kārtām, attiecībā uz *Laboratoire de Banyuls-sur-Mer* ziņojumu prasītājas uzsver, ka tajā ir norādīts, ka plastmasai, kas satur oksidēšanos veicinošu piedevu, citastarp tai, ko izgatavo prasītājas, bionoārdīšanās notiek jūras vidē, turklāt efektīvāk nekā tradicionālajai plastmasai.
- 173 Tomēr *Laboratoire de Banyuls-sur-Mer* ziņojums ir datēts ar 2020. gada 4. septembri, tātad pēc Direktīvas 2019/904 pieņemšanas. Tādēļ attiecīgās trīs iestādes to varēja neņemt vērā – atbilstoši šā sprieduma 154. punktā minētajai judikatūrai. Jebkurā gadījumā minētais ziņojums nav zinātnisks pētījums, kas iepazīstinātu ar veiktās testēšanas rezultātiem, bet pusotru lappusi garš dokuments, kas iepazīstina ar projektu “Oxomar”.
- 174 Piektām kārtām, prasītājas balstās uz *Research Institutes of Sweden (RISE)* asociētā profesora I. Jakubowicz atbildi *Fondation Ellen MacArthur*. Tajā viņš ir norādījis, ka viņš uzskata, ka “[plastmasas, kas satur oksidēšanos veicinošu piedevu] noārdīšanās process nav tikai sadrumstalošanās, bet sastāv no pilnīgām izmaiņām materiālā[:] polimēra molekulas palielinās tā, ka tā sadalās monomēru un oligomēru fragmentos, ogļūdeņražu molekulas kļūst par tādām molekulām, kas satur skābekli un kas var tikt bioloģiski asimilētas”.
- 175 Šajā ziņā ir pietiekami norādīt, ka I. Jakubowicz atbilde *Fondation Ellen MacArthur* ir tikai pusotru lappusi garš paziņojums, kas neietver nevienu atsauci uz zinātniskiem pētījumiem. Pat ar pieņēmumu, ka minētā atbilde – kā norāda Komisija – ir balstīta uz diviem iepriekšējiem rakstiem, proti, *Jakubowicz* 2011. gada pētījumu un *Chiellini* un *Corti* pētījumu, šā sprieduma 139. punktā jau tika norādīts: ka *De Wilde* pētījums liecina, ka šajos divos rakstos paustais viedoklis ir unikāls. Turklāt minētie raksti ir pienācīgi minēti *Eunomia* pētījumā.
- 176 Līdz ar to nevar pārņemt attiecīgajām trim iestādēm, ka tās nebūtu ņēmušas vērā I. Jakubowicz atbildi *Fondation Ellen MacArthur*.

- 177 Sestām kārtām, attiecībā uz *Symphony Environmental* vecākā zinātniskā līdzstrādnieka liecību, prasītājas, pirmkārt, uz to balstās, lai atbildētu uz pierādījumiem, kurus attiecīgās trīs iestādes sniegušas savos iebildumu rakstos, tas ir, lai pierādītu, ka oksonoārdāmā plastmasa ir nošķirama no oksobioloģiski noārdāmās plastmasas. *Symphony Environmental* vecākais zinātniskais līdzstrādnieks norāda, ka i) standarts TR 15351, ko izstrādājusi Eiropas Standartizācijas komiteja (CEN), un minētais *Eunomia* pētījums nošķir oksonoārdīšanos, kas definēta kā “noārdīšanās makromolekulu oksidatīvās sašķelšanas rezultātā”, un oksobionoārdīšanos, kas definēta kā “noārdīšanās oksidatīvu notikumu rezultātā, kas ar šūnu starpniecību notiek vienlaikus vai secīgi”; ii) oksonoārdāmās plastmasas ķīmiskais sastāvs atšķiroties no oksobioloģiski noārdāmās plastmasas sastāva, un, pateicoties oksidēšanos veicinošai piedevai, ko satur otrā minētā, tā atbilst oksobionoārdīšanās definīcijai standartā TR 15351; iii) lai gan Eiropā nepastāv neviens standarts attiecībā uz oksobionoārdīšanos, dažādos dalībvalstu standarti un metodes oksonoārdāmo plastmasu nošķirot no oksobioloģiski noārdāmās plastmasas; iv) vairāki zinātnieki apgalvojot, ka pastāv šāds nošķirums.
- 178 Otrkārt, prasītājas balstās uz minēto liecību kā pierādījumu tam, ka plastmasa, kas satur oksidēšanos veicinošu piedevu, ir bionoārdāma. *Symphony Environmental* vecākais zinātniskais līdzstrādnieks apgalvo, ka i) *Eunomia* pētījumā ir atzīts, ka izšķirošs ir nevis jautājums, vai var notikt šā veida plastmasas pilnīga bionoārdīšanās, bet gan jautājums, vai tam nepieciešamais termiņš ir uzskatāms par pieņemamu; ii) plastmasas, kas satur oksidēšanos veicinošu piedevu, bionoārdāmība esot pierādīta ar daudziem pierādījumiem; iii) esot neiespējami testēt bionoārdīšanos reālā vidē, un laboratorijas apstākļi vispār esot mazāk labvēlīgi nekā bionoārdīšanās reālos apstākļos; iv) dažādos pētījumos esot pierādīta minētās plastmasas bionoārdāmība jūras vidē.
- 179 Ir jānorāda, ka *Symphony Environmental* vecākā zinātniskā līdzstrādnieka liecību ir sniedzis darbinieks, kas strādā pie vienas no prasītājam un kas ir atbildīgs par “d2w” izstrādājumu, ka tā ir sniegta prasītāju uzdevumā – konkrēti šīs prasības vajadzībām – un ka ar to ir paredzēts aizstāvēt to intereses. Līdz ar to saskaņā ar šā sprieduma 147. un 149. punktā minēto judikatūru tam kā pierādījumam ir tikai neliela vērtība. Turklāt, tā kā minētā liecība ir datēta ar laiku pēc Direktīvas 2019/904 pieņemšanas, atbilstoši šā sprieduma 154. punktā minētajai judikatūrai nevar pārnest attiecīgajām trim iestādēm, ka tās nebūtu to ņēmušas vērā.
- 180 Tik tiešām, *Symphony Environmental* vecākā zinātniskā līdzstrādnieka apgalvojumus atbalsta viņa liecībai pievienotie dokumenti, un prasītājas savā replikas rakstā balstās uz trim no šiem pielikumiem, proti, pirmkārt, uz ECHA uzdevumā sagatavoto laboratorijas *Intertek* 2018. gada 24. maija ziņojumu “*Oxo-biodegradable plastics and the microplastics: towards a logical approach*” (“Oksobioloģiski noārdāmā plastmasa un mikroplastmasa: virzība uz loģisku pieeju”; turpmāk tekstā – “laboratorijas *Intertek* ziņojums”); otrkārt, uz kāda zinātnieka 2019. gada 7. oktobrī rakstīto atsaukumi ar nosaukumu “*Evidence in Response to the UK Government’s July 2019 Call for Evidence on Standards for Bio-Based, Biodegradable, and Compostable Plastics*” (“Pierādījumi, kas sniegti, atbildot uz Lielbritānijas valdības 2019. gada jūlija uzaicinājumu iesniegt atsauksmes attiecībā uz standartiem par biobāzēto, bionoārdāmo un kompostējamo plastmasu”; turpmāk tekstā – “2019. gada 7. oktobra atsauksme”) un, treškārt, uz rezultātiem, kas iegūti laboratorijas *Eurofins* 2017. gada 25. jūlijā veiktajā testā (turpmāk tekstā – “laboratorijas *Eurofins* 2017. gada 25. jūlija tests”).
- 181 Tomēr jebkurā gadījumā neviens no šiem trim *Symphony Environmental* vecākā zinātniskā līdzstrādnieka liecības pielikumiem nav noderīgs prasītāju argumentācijas pamatošanai.

- 182 Proti, attiecībā uz laboratorijas *Intertek* ziņojumu, kurā citastarp norādīts, ka “neatkarīgi no tā, kāds ir [oksobioloģiski noārdāmās plastmasas] noārdīšanās ātrums, tas pārsniedz tradicionālās plastmasas noārdīšanās ātrumu” un ka “atšķirības starp dažu līdz šim veikto pētījumu rezultātiem ir jautājums par pakāpi”, ir jāuzsver, ka šis ziņojums tika sagatavots pēc *Symphony Environmental* pasūtījuma. Tātad – atbilstoši šā sprieduma 147. un 149. punktā minētajai judikatūrai – ir atzīstams, ka minētajam ziņojumam kā pierādījumam ir tikai neliela vērtība.
- 183 Attiecībā uz 2019. gada 7. oktobra atsaukumi, kurā secināts, ka “ļoti zema ir varbūtība, ka oksobionoārdāmās plastmasas gadījumā notiek mikroplastmasas veidošanās”, ir jāprecizē, ka tā tika sniegta pēc Direktīvas 2019/904 pieņemšanas. Atbilstoši šā sprieduma 154. punktā minētajai judikatūrai nevar pārnest iestādēm, ka tās nebūtu to ņēmušas vērā. Jebkurā gadījumā 2019. gada 7. oktobra atsauksme nav zinātnisks pētījums, kas iepazīstinātu ar testēšanas rezultātiem, bet tikai paziņojums uz 6 lappusēm, kas sagatavots kā atbilde uz Apvienotās Karalistes valdības uzaicinājumu iesniegt atsauksmes par standartiem attiecībā uz biobāzēto, bionoārdāmo un kompostējamo plastmasu.
- 184 Laboratorijas *Eurofins* 2017. gada 25. jūlijā veiktajā testā par plastmasas, kas satur prasītāju izmantoto “d2w”, paraugu uzsvars ir likts uz bionoārdīšanās pakāpi – 88,86 %, kas tika konstatēta pēc 121 dienas. Tomēr ir jāuzsver, ka mikroorganismu veikta plastmasas sadrumstalošanās un asimilēšana ir atkarīga no vides apstākļiem. Taču, kā citastarp izriet no šā sprieduma 127. un 133. punkta, minētie apstākļi ir mainīgi un neatbilst laboratorijā veiktas testēšanas apstākļiem. Līdz ar to apstākļi, ka laboratorijā tika konstatēta bionoārdīšanās pakāpe – 88,86 %, nepierāda, ka tāda pati pakāpe tajā pašā termiņā tiks konstatēta arī reālos apstākļos.
- 185 Līdz ar to nevar pārnest attiecīgajām trim iestādēm, ka tās nebūtu ņēmušas vērā *Symphony Environmental* vecākā zinātniskā līdzstrādnieka liecības, laboratorijas *Intertek* ziņojumu, 2019. gada 7. oktobra atsaukumi un laboratorijas *Eurofins* 2017. gada 25. jūlija testu.
- 186 Septītām kārtām, attiecībā uz pētījumu “Oxomar”, kas iekļauts *Symphony Environmental* vecākā zinātniskā līdzstrādnieka liecības pielikumā, tā autori secina, ka daļa informācijas varētu pierādīt, ka plastmasai, kas satur oksidēšanos veicinošu piedevu, bionoārdīšanās notiek jūras vidē. Tomēr viņi nav aplūkojuši, vai tāda bionoārdīšanās ir pilnīga.
- 187 Tomēr pētījums “Oxomar” tika publicēts 2021. gada 10. martā, tātad pēc Direktīvas 2019/904 pieņemšanas. Saskaņā ar šā sprieduma 154. punktā minēto judikatūru nevar pārnest attiecīgajām trim iestādēm, ka tās nebūtu to ņēmušas vērā.
- 188 Turklāt minētajā pētījumā nav pierādīts, ka plastmasai, kas satur oksidēšanos veicinošu piedevu, jūras vidē 2 gadu laikā notiek pilnīga bionoārdīšanās. Tātad nav uzskatāms, ka tā atspēkotu citastarp *Eunomia* pētījuma secinājumus par šo punktu.
- 189 Visbeidzot, ir jānorāda, ka prasītājas, lai pamatotu savu šā sprieduma 152. punktā minēto argumentu, arī apgalvo, ka standarts, kas pašlaik Eiropā tiek izmantots, testējot plastmasas bionoārdāmību, proti, standarts EN 13432, nav nozīmīgs plastmasai, kas satur oksidēšanos veicinošu piedevu.
- 190 Šajā ziņā prasītājas neapgalvo, ka plastmasa, kas satur to izgatavoto “d2w”, atbilstu standartam EN 13432, par kuru *Eunomia* pētījumā ir precizēts, ka tas attiecībā uz aerobo noārdīšanos paredz, ka konversijas oglekļa dioksīdā un biomasā pakāpe ir vismaz 90 % maksimāli 6 mēnešus ilgā laikposmā.

- 191 Tās apgalvo ka ar standartu EN 13432 tiek novērtēta plastmasas parauga bionoārdīšanās īpašos apstākļos, proti, rūpnieciskās kompostēšanas apstākļos. Tās no tā izsecina, ka, tā kā plastmasa, kas satur “d2w”, nav paredzēta kompostēšanai un netiek tirgotā kā kompostējama, standarts EN 13432 nav nozīmīgs tās bionoārdīšanās novērtēšanai. Lai mērītu šā veida plastmasas bionoārdīšanos esot jāizmanto ASV standarts ASTM D 6954, jo tajā esot paredzēts, ka tā bioloģiski noārdās brīvā dabā, nevis konkrētājos rūpnieciskās kompostēšanas apstākļos.
- 192 Tik tiešām, *Eunomia* pētījumā ir norādīts, ka Savienības mērogā ir zināms nevis viens, bet vairāki standarti, pēc kuriem ir iespējams novērtēt plastmasas bionoārdāmību, ka dažas no tām ir vienkāršas metodes, ka dažas ir izstrādātas dalībvalstīs un ka tās joprojām turpina attīstīties.
- 193 Tā kā katrā konkrētā vidē (rūpnieciskā kompostēšana, saldūdens, jūras vide, zeme un atkritumu poligons) pastāv konkrēti apstākļi, standarti, pēc kuriem ir iespējams mērīt bionoārdīšanos konkrētā vidē, tik tiešām nav noderīgi bionoārdīšanās mērīšanai citā konkrētā vidē. *Eunomia* pētījumā ir norādīts, ka, piemēram, standarti, kas attiecas uz bionoārdīšanos, izmantojot kompostēšanu, tostarp standarts EN 13432, ir nošķirami no standartiem, pēc kuriem ir iespējams mērīt bionoārdīšanos saldūdenī, jūras vidē vai zemē, kā arī no standartiem, kas paredzēti tam, lai mērītu plastmasas, kas satur oksidēšanos veicinošu piedevu, noārdīšanos. Pēdējie minētie tika izstrādāti nesen. To vidū ir minams ASV standarts ASTM D 6954, Lielbritānijas standarts BS 8472:2011 un Francijas standarts AC T 51-808. Tajā pašā pētījumā ir precizēts, ka tādu standartu izstrāde, pēc kuriem mērāma konkrēti plastmasas, kas satur oksidēšanos veicinošu piedevu, noārdīšanās, ir izskaidrojama ar to, ka nevienā no pārējiem standartiem nav paredzēta priekšstadija, kurā paraugs tiek pakļauts ultravioletam starojumam un/vai karstumam, lai gan, ja šādas priekšstadijas nav, ir tikpat kā noteikti zināms, ka parauga bioloģiskā noārdīšanās nenotiks.
- 194 *Eunomia* pētījumā vēl ir precizēts ka plastmasas, kas satur oksidēšanos veicinošu piedevu, izgatavotāji to netirgo kā kompostējamu – standarta EN 13432 izpratnē, un ir apgalvots, ka to – gluži pretēji – nav iespējams kompostēt.
- 195 Visbeidzot, pēc tam, kad attiecīgajām trim iestādēm saistībā ar procesa organizatorisko pasākumu tika attiecīgi jautāts, tās bija vienisprātis, ka standarts EN 13432 ir nozīmīgs plastmasas bionoārdīšanās – izmantojot rūpniecisko kompostēšanu – novērtēšanai, bet ka citi standarti varētu – atkarībā no paredzētā izmantojuma – būt nozīmīgi tās bionoārdīšanās novērtēšanai.
- 196 Tomēr, kā norādīts *Eunomia* pētījumā, vienīgā konkrētā vidē, kuras apstākļi apmierinošā kvalitātē var tikt replicēti laboratorijā, ir kompostēšana, jo runa ir par rūpniecisku procesu, kas kā tāds tiek kontrolēts. Līdz ar to attiecībā uz citu veidu konkrēto vidi, nebūt nav tā, ka laboratorijā veikto testu rezultātus noteikti būtu iespējams replicēt reālos apstākļos. Tātad ar pieņēmumu, ka plastmasas, kas satur oksidēšanos veicinošu piedevu, paraugs tiek testēts nolūkā novērtēt tā bionoārdīšanos apstākļos, kas atšķiras no rūpnieciskās kompostēšanas apstākļiem, pēc standarta, kas nav EN 13432, piemēram, pēc standarta ASTM D 6954, nebūt nav tā, ka šā laboratorijā veiktā testa rezultātus noteikti būtu iespējams replicēt reālos apstākļos. Kā norādīts šā sprieduma 184. punktā, ja laboratorijas *Eurofins* 2017. gada 25. jūlijā veiktā testa protokolā ir norādīts, ka plastmasas, kas satur “d2w”, paraugs atbilst standartam ASTM D 6954, jo tika konstatēta bionoārdīšanās pakāpe 88,86 %, tas vēl nepierāda, ka tāda pati pakāpe tiks konstatēta arī reālos apstākļos.
- 197 Turklāt ir konstatējams – kā Parlaments norādījis atbildē uz šā sprieduma 195. punktā minēto procesa organizatorisko pasākumu –, ka Savienības mērogā nav vienota standarta, pēc kura būtu iespējams novērtēt plastmasas, kas satur oksidēšanos veicinošu piedevu, bionoārdīšanos, bet tikai

dalībvalstu standarti, kuros norādīti atšķirīgi kritēriji un robežlielumi. Piemēram, *Eunomia* pētījumā ir teikts, ka, lai gan ASV standartā ASTM D 6954 izmantotais noārdīšanās robežlielums ir 60 %, Lielbritānijas standartā BS 8472 kā robežlielums ir noteikts izmaiņas oglekļa masā 50 % apmērā.

- 198 Visbeidzot, no *Eunomia* pētījuma izriet, ka rūpnieciskā kompostēšana ir visagresīvākā no visiem vides variantiem, tas ir, vislabvēlīgākā bionoārdīšanās procesam. Līdz ar to pastāv tikai maza varbūtība, ka tādas plastmasas paraugs, kas satur oksidēšanos veicinošu piedevu, kura nav pienācīgi bionoārdāma rūpnieciskās kompostēšanas apstākļos un neatbilst standartam EN 13432, pienācīga bionoārdīšanās notiek citas konkrētās vides apstākļos, piemēram zemē vai jūras vidē. Tādēļ nav uzskatāms, ka standarts EN 13432 būtu pavisam nenozīmīgs novērtējumam par šā veida plastmasas bionoārdīšanās apstākļos, kas atšķiras no rūpnieciskās kompostēšanas apstākļiem.
- 199 Tātad ir jāatzīst, ka attiecīgās trīs iestādes, uzskatīdamas – balstoties uz pētījumiem, kas veikti uz standarta EN 13432 pamata – ka plastmasai, kas satur oksidēšanos veicinošu piedevu, bionoārdīšanās nenotiek pienācīgi, nav pārsniegušas tās plašās rīcības brīvības robežas, kāda saskaņā ar šā sprieduma 115. punktā minēto judikatūru tām ir vides jomā.
- 200 Līdz ar to šā sprieduma 152. punktā kopsavilkuma veidā izklāstītajai prasītāju argumentācijai nevar piekrist.
- 201 Tātad no šā sprieduma 124.–200. punkta izriet, ka attiecīgajām trim iestādēm bija pieejams pēc iespējas izsmelošs zinātnisks novērtējums par risku, ka plastmasa, kas satur oksidēšanos veicinošu piedevu, nav pienācīgi bionoārdāma, un ka tās nav izdarījušas acīmredzamu kļūdu vērtējumā, atzīdamas, ka tāds risks pastāv.

2) Par apgalvojumu, ka plastmasa, kas satur oksidēšanos veicinošu piedevu, nav kompostējama

- 202 Attiecībā uz Direktīvas 2019/904 15. apsvērumā iekļauto apgalvojumu, ka oksonoārdāma plastmasa nav kompostējama, ir jāprecizē, ka 2018. gada 16. janvāra ziņojumā ir norādīts, ka kompostēšana ir paātrināta bionoārdīšanās kontrolētos apstākļos, kuriem galvenokārt raksturīga piespiedu aerēšana un dabiska sakaršana, ko rada bioloģiskā aktivitāte materiāla iekšienē.
- 203 Komisija un Parlaments savos iebildumu rakstos norāda, ka ir balstījušies uz *Eunomia* pētījumu, 2018. gada 16. janvāra ziņojumu, oksopaziņojumu un *De Wilde* pētījumu, pirms secinājuši, ka plastmasa, kas satur oksidēšanos veicinošu piedevu, nav kompostējama.
- 204 Kā norādīts šā sprieduma 132., 135. un 142. punktā, šie dokumenti attiecīgajām trim iestādēm bija pieejami Direktīvas 2019/904 izstrādes un pieņemšanas gaitā.
- 205 Proti, no *Eunomia* pētījuma izriet, ka plastmasai, kas satur oksidēšanos veicinošu piedevu, nav iespējama nekāda veida kompostēšana un ka tā neatbilst standartam EN 13432, kurā, kā norādīts šā sprieduma 190. punktā, ir paredzēta bionoārdīšanās 90 % apmērā 6 mēnešu termiņā. Šajā ziņā *Eunomia* pētījumā ir norādīts, ka visaugstākā bionoārdīšanās procentuālā pakāpe, kas sasniegta saistībā ar kādu zinātnisku pētījumu, ir daudz zemāka par 90 % un ka tā tika panākta termiņā, kas ievērojami pārsniedz termiņu, kāds ir spēkā kompostēšanas nozarē, un tādējādi rodas plastmasas fragmentu izkliedēšanās risks. Kā norādīts šā sprieduma 194. punktā, minētajā pētījumā vēl ir norādīts, ka šā veida plastmasas ražotāju vairākums neapgalvo, ka tā ir kompostējama.

- 206 2018. gada 16. janvāra ziņojumā ir apstiprināts, ka pieejamie dati liecina, ka oksonoārdāmā plastmasa, šķiet, nav derīga nekādam kompostēšanas veidam vai anaerobajai sadalīšanai, un tā neatbilst pašreizējiem standartiem, kas attiecas uz iepakojumu un kas ir spēkā Savienībā. Šajā ziņojumā ir arī norādīts, ka šajā procesā radušies plastmasas fragmenti varētu negatīvi ietekmēt komposta kvalitāti.
- 207 Arī oksopaziņojumā ir norādīts, ka plastmasa, kas satur oksidēšanos veicinošu piedevu, neatbilst nevienam standartam, kas piemērojams plastmasas iepakojumam vai plastmasas atgūšanai, jo tās bionoārdīšanās ilgst pārāk ilgi un ka plastmasas fragmenti var nonākt kompostā un līdz ar to ietekmēt tā kvalitāti, proti, izplatīties vidē.
- 208 Tāpat *De Wilde* pētījumā ir secināts, ka plastmasa, kas satur oksidēšanos veicinošu piedevu, neatbilst vairākiem standartiem attiecībā uz rūpniecisko kompostēšanu vai kompostēšanu mājas apstākļos.
- 209 No šā sprieduma 202.–208. punkta izriet, ka Direktīvas 2019/904 izstrādes un pieņemšanas gaitā, attiecīgajām trim iestādēm bija pieejams izsmelošs zinātnisks novērtējums par risku, ka plastmasa, kas satur oksidēšanos veicinošu piedevu, nav kompostējama, un ka tās varēja – bez acīmredzamas kļūdas vērtējumā – uzskatīt, ka šis risks ir pierādīts.
- 210 Šo secinājumu nevar apšaubīt ar prasītāju argumentu, ka attiecīgās trīs iestādes šīs iestādes neesot ņēmušas vērā pierādījumus, kuri, kā tās uzskata, liecina, ka plastmasa, kas satur oksidēšanos veicinošu piedevu, ir kompostējama un ka tas nav uzskatāms par risku, proti, pirmkārt, prasītāju izpilddirektora liecības 23. un 24. punktu, otrkārt, *Symphony Environmental* vecākā zinātniskā līdzstrādnieka liecības 56. un 58. punktu, treškārt, laboratorijas *Eurofins* 2017. gada 25. jūlijā veikto testu un, ceturtkārt, Eiropas Reģionu komitejas priekšlikumu grozīt Direktīvas 2019/904 3. pantu.
- 211 Ir jānorāda, ka prasītāju izpilddirektora liecības 23. un 24. punktā viņš tikai apliecina, ka attiecīgās trīs iestādes nav paskaidrojušas, kālab oksonoārdāmās plastmasas kompostēšana ir vēlama, un minētās iestādes nav arī norādījušas, kādu iemeslu dēļ tas, ka šā veida plastmasa nav kompostējama, ir uzskatāms par risku videi vai cilvēku veselībai, un līdz ar to tā aizliegums ir attaisnojams.
- 212 Tāpat *Symphony Environmental* vecākā zinātniskā līdzstrādnieka liecības 56. un 58. punktā ir apliecināts, ka plastmasa, kas satur oksidēšanos veicinošu piedevu, netika izgudrota, lai tiktu ievērots standarts EN 13432, ka dažādu iemeslu dēļ nav nepieciešams, lai šā veida plastmasa būtu kompostējama, un ka tas, ka tā nav kompostējama, neattaisnojošot tā aizliegumu.
- 213 Tomēr nevar pārnest attiecīgajām trim iestādēm, ka tās nebūtu ņēmušas vērā prasītāju izpilddirektora liecības 23. un 24. punktu un *Symphony Environmental* vecākā zinātniskā līdzstrādnieka liecības 56. un 58. punktu – attiecīgi šā sprieduma 155. un 156. punktā un 179. punktā minēto iemeslu dēļ.
- 214 Turklāt prasītājas nevar apgalvot – lai pierādītu, ka plastmasa, kas satur to izgatavoto “d2w”, ir kompostējama –, ka attiecībā uz to sekmīgi – un atbilstoši standartam ISO 14855 – tika veikti vairāki testi, proti, tostarp laboratorijas *Eurofins* tests 2017. gada 25. jūlijā. Proti, no šā sprieduma 184. punkta izriet: tas, ka konkrēta bionoārdīšanās pakāpe tika konstatēta laboratorijas apstākļos, vēl nepierāda, ka tāda pati pakāpe tādā pašā termiņā tiks konstatēta arī reālos apstākļos.

- 215 Turklāt nevar pārnest attiecīgajām trim iestādēm, ka tās nebūtu ņēmušas vērā Direktīvas 2019/904 sagatavošanas darbu gaitā iesniegto Eiropas Reģionu komitejas priekšlikumu grozīt tās 3. pantu, un līdz ar to kā “plastmasa” nav kvalificējami daži sintētiskie polimēri, proti, tie, kas atzīti par bionoārdāmiem standarta ASTM D 6002 izpratnē. Runa ir par sintētiskiem polimēriem, kas “kas spēj bioloģiski sadalīties kompostēšanas objektā [...] tāda pasākuma gaitā, kas salīdzināms ar pasākumu attiecībā uz materiāliem, kuri tiek uzskatīti par kompostējamem”. Proti, no minētā priekšlikuma grozījuma neizriet, ka plastmasa, kas satur oksidēšanos veicinošu piedevu, būtu sastopama vairākos sintētiskos polimēros, kurus var pakļaut tādas sadalīšanās procesam.
- 216 Visbeidzot, Vispārējā tiesa konstatē pretrunas prasītāju apgalvojumos par plastmasas, kas satur oksidēšanos veicinošu piedevu, kompostējamību. Proti, prasības pieteikumā tās apliecina, ka “īstenībā oksobioloģiski noārdāmā plastmasa ir kompostējama”. Tomēr tās savos replikas rakstos, salīdzinot šā veida plastmasu un tradicionālo plastmasu, ka “arī [pēdējā minētā] nav” kompostējama un savā atbildē uz procesa organizatorisko pasākumu, ka plastmasa, kas satur oksidēšanos veicinošu piedevu, “nav paredzēta apstrādei kontrolētās atkritumu apstrādes stacijās”.
- 217 Attiecībā uz prasītāju argumentu, ka plastmasas, kas satur oksidēšanos veicinošu piedevu, nekompostējamība nerada risku videi vai cilvēku veselībai, ir jāuzsver, ka šā veida plastmasas nekompostējamībai – kopsakarā ar apstākļiem, ka tā nav pienācīgi bionoārdāma, nav pārstrādājama un nav pierādīta ieguvuma videi – ir tādas sekas, ka, ja tā nokļūst brīvā dabā, notiek plastmasas materiāla sadrumstalošanās mikrofragmentos, kuri paliek vidē, pirms eventuāli notiek to bionoārdīšanās. Šā sprieduma 115. punktā minētās judikatūras gaismā ir jāapsver jautājums, vai – citastarp ņemot vērā, ka plastmasa, kas satur oksidēšanos veicinošu piedevu, nav pienācīgi bionoārdāma – tās nekompostējamība ir uzskatāma par risku videi vai cilvēku veselībai, uz ko attiecas attiecīgo triju iestāžu rīcības brīvība.
- 218 No šā sprieduma 202.–217. punkta izriet, ka attiecīgajām trim iestādēm bija pieejams pēc iespējas izsmelošs zinātnisks novērtējums par risku, ka plastmasa, kas satur oksidēšanos veicinošu piedevu, nav kompostējama, un ka tās nav izdarījušas acīmredzamu kļūdu vērtējumā, atzīdamas, ka tāds risks pastāv.

3) Par apgalvojumu, ka plastmasa, kas satur oksidēšanos veicinošu piedevu, negatīvi ietekmē tradicionālās plastmasas pārstrādi

- 219 Attiecībā uz Direktīvas 2019/904 15. apsvērumā ietverto apgalvojumu, ka oksonoārdāma plastmasa negatīvi ietekmē tradicionālās plastmasas pārstrādi, ir jānorāda, ka attiecīgo triju iestāžu iebildumu rakstos un atbildes rakstā uz repliku ir teikts, ka, lai pamatotu šo apgalvojumu, tās ir balstījušās uz *Eunomia* pētījumu, 2018. gada 16. janvāra ziņojumu, oksopaziņojumu un Lafboro universitātes pētījumu.
- 220 Kā norādīts šā sprieduma 132., 135. un 150. punktā, Direktīvas 2019/904 izstrādes un pieņemšanas gaitā šie dokumenti minētajām iestādēm bija pieejami.
- 221 Kā teikts *Eunomia* pētījumā, apkopotie dati liecina, ka ar pašlaik pieejamajām tehnoloģijām nav iespējams identificēt plastmasu, kas satur oksidēšanos veicinošu piedevu, lai to atšķirtu no citu veidu plastmasas. Tātad tā tiek pārstrādāta kopā ar tradicionālo plastmasu. Taču tas mazinot reciklētās plastmasas kvalitāti. Lai gan konkrētos gadījumos stabilizējošu savienojuma

izmantošana dotu iespēju izvairīties no reciklētās plastmasas kvalitātes pasliktināšanās, neatkarīgi no tā būtu sarežģīti konstatēt nepieciešamo stabilizētāju daudzumu, jo tas ir atkarīgs no koncentrācijas un no izmantotās oksidēšanas veicinošās piedevas veida.

- 222 Turklāt *Eunomia* pētījumā ir norādīts, ka plastmasas, kas satur oksidēšanas veicinošu piedevu, noārdīšanās pirms pārstrādes, šķiet, ietekmē reciklētās plastmasas fizikālās īpašības un lietošanas laiku. Šajā pētījumā no tā ir izsecināts, ka pārstrādātā plastmasa nav izmantojama nevienam galapatēriņa veidam un ka citastarp to nevajadzētu izmantot izstrādājumiem ar ilgu lietošanas laiku. Tomēr esot iespējams izgatavot pārstrādātu plastmasu, kas varētu tikt izmantota izstrādājumiem ar īsāku lietošanas laiku. *Eunomia* pētījumā ir secināts, ka, ja pārstrādātā plastmasa ietver plastmasu, kas satur oksidēšanas veicinošu piedevu, tas negatīvi ietekmē iespējas tirgot pārstrādātu plastmasu, kā arī tās kvalitāti un cenu.
- 223 2018. gada 16. janvāra ziņojumā, kurā pārņemti *Eunomia* pētījuma secinājumi, ir apstiprināts, ka ar pašlaik pieejamajām tehnoloģijām otrreizējiem pārstrādātājiem nav iespējams identificēt un atšķirt plastmasu, kas satur oksidēšanas veicinošu piedevu, un ka līdz ar to tā noteikti tiks pārstrādāta kopā ar tradicionālo plastmasu, bet tas var pasliktināt reciklēto materiālu kvalitāti. Esot sarežģīti dozēt stabilizējošos savienojumus, ar kuru palīdzību būtu iespējams izvairīties no tādas pasliktināšanās. Turklāt minētajā ziņojumā ir teikts, ka pirms pārstrādes ir neiespējami pilnīgi kontrolēt plastmasas, kas satur oksidēšanas veicinošu piedevu, novecošanās pakāpi. 2018. gada 16. janvāra ziņojumā ir uzsvērtā šo faktoru negatīvā ietekme uz pārstrādātās plastmasas cenu un ir secināts, ka plastmasa, kas satur oksidēšanas veicinošu piedevu, nav pārstrādājama.
- 224 Arī oksopaziņojumā ir norādīts, ka ar pašreizējām tehnoloģijām nav iespējams plastmasu, kas satur oksidēšanas veicinošu piedevu, atšķirt no tradicionālās plastmasas un ka ir sarežģīti novērtēt gan novecošanās pakāpi, kuru tā jau sasniegusi, gan stabilizējošo savienojumu daudzumu, kas nepieciešams, lai izvairītos no reciklētās plastmasas noārdīšanās. Minētajā paziņojumā no tā ir izsecināts, ka plastmasa, kas satur oksidēšanas veicinošu piedevu, nav izmantojama pārstrādei lielā apjomā.
- 225 Tāpat Laffboro universitātes pētījumā ir norādīts, ka plastmasa, kas satur oksidēšanas veicinošu piedevu, nav pārstrādājama, tādēļ ka reciklētais materiāls satur oksidēšanas veicinošu piedevu, kas paātrinātu tās noārdīšanos. Stabilizējošu savienojumu pievienošana esot delikāts jautājums, jo pastāv nenoteiktība attiecībā uz nepieciešamo stabilizētāju daudzumu un jau sasniegto oksidācijas pakāpi.
- 226 No šā sprieduma 219.–225. punkta izriet, ka Direktīvas 2019/904 izstrādes un pieņemšanas gaitā attiecīgajām trim iestādēm bija pieejams izmēlošs zinātnisks novērtējums par risku, ka plastmasa, kas satur oksidēšanas veicinošu piedevu, negatīvi ietekmēs tradicionālās plastmasas pārstrādi, un ka tās varēja – bez acīmredzamas kļūdas vērtējumā – uzskatīt, ka šis risks ir pierādīts.
- 227 Šo secinājumu nevar apšaubīt ar prasītāju argumentu, ka minētās iestādes neesot ņēmušas vērā šādus dokumentus: pirmkārt, Austrijas laboratorijas *TCKT* 2016. gada 17. marta ziņojumu “*Effect of mechanical recycling on the properties of films containing okso-biodegradable additive*” (“Mehāniskās pārstrādes ietekme uz plēvju, kas satur oksobioloģiski noārdāmu piedevu, īpašībām”; turpmāk tekstā – “laboratorijas *TCKT* 2016. gada marta ziņojums”); otrkārt, tās pašas laboratorijas 2016. gada 27. jūlija ziņojumu “*Weathering study on LDPE (with and without d2w/oxobiodegradable additive)*” (“Pētījums par *LDPE* izmaiņām (ar un bez “d2w”/oksobioloģiski noārdāmas piedevas)”; turpmāk tekstā – “laboratorijas *TCKT* 2016. gada jūlija ziņojums”);

treškārt, Dienvidāfrikas Republikas laboratorijas *Roediger* 2012. gada 21. maija ziņojumu “*Recycling report on d2w okso-biodegradable plastics*” (“Ziņojums par “d2w” oksobioloģiski noārdāmās plastmasas pārstrādi”; turpmāk tekstā – “laboratorijas *Roediger* ziņojums”); ceturtkārt, *Samper, M. D.* u.c. 2018. gada pētījums “*Interference of Biodegradable Plastics in the Polypropylene Recycling Process*” (“Bionoārdāmās plastmasas interference polipropilēna pārstrādes procesā”; turpmāk tekstā – “*M. D. Samper* pētījums”) un, piektkārt, *Symphony Environmental* vecākā zinātniskā līdzstrādnieka liecības 48.–52. punktā.

- 228 Tik tiešām, no laboratorijas TCKT 2016. gada marta ziņojums izriet, ka reciklētais materiāls, kas iegūts no plastmasas, kura satur “d2w”, var tikt izmantots izstrādājumiem ar īsu lietošanas laiku, piemēram, atkritumu maisiem vai iepirkumu maisiņiem. Turklāt no tās pašas laboratorijas 2016. gada jūlija ziņojuma – kura priekšmets ir pārbaude par to, vai iepirkumu maisiņus no plastmasas, kas satur oksidēšanos veicinošu piedevu, ir iespējams pārstrādāt, lai no tiem izgatavotu biezus plastmasas izstrādājumus, kas paredzēti ilgai izmantošanai – izriet, ka, ja reciklētajā materiālā atrodas plastmasa, kas satur oksidēšanos veicinošu piedevu, un ja tas var izraisīt tādas negatīvas sekas kā plaisu palielināšanās uz virsmas, tādas negatīvas ietekmes neesot, ja tiek pievienots stabilizējošs savienojums. Arī laboratorijas *Roediger* ziņojumā ir norādīts, ka plastmasas, kas satur “d2w”, atrašanās reciklētajā materiālā neizraisa tam ievērojamas negatīvas sekas.
- 229 Tomēr gan laboratorijas TCKT 2016. gada marta ziņojumā, gan laboratorijas *Roediger* ziņojumā ir minēti *Eunomia* pētījumā. Taču kā norādīts šā sprieduma 132. punktā, attiecīgajām trim iestādēm tas bija pieejams Direktīvas 2019/904 izstrādes un pieņemšanas gaitā. Tātad nevar pārņemt minētajām iestādēm, ka tās nebūtu ņēmušas vērā šos divus ziņojumus.
- 230 Turklāt no *Eunomia* pētījuma izriet, ka gan laboratorijas TCKT 2016. gada marta ziņojumu, gan laboratorijas *Roediger* ziņojumu ir pasūtījuši plastmasas, kas satur oksidēšanos veicinošu piedevu, rūpnieki. Turklāt no laboratorijas TCKT 2016. gada jūlija ziņojuma izriet, ka tas tika sagatavots pēc prasītāju pasūtījuma. Tātad – saskaņā ar šā sprieduma 147. un 149. punktā minēto judikatūru – šiem trim ziņojumiem, tostarp laboratorijas TCKT 2016. gada jūlija ziņojumam, kā pierādījumiem ir tikai neliela vērtība.
- 231 Visbeidzot, *Eunomia* pētījumā ir norādīts uz pretrunu laboratorijas *Roediger* ziņojumā dokumentētajos rezultātos, tomēr minētajā ziņojumā šī pretruna nav izskaidrota. Šajā pētījumā ir arī norādīts, ka grūti piekrist laboratorijas TCKT 2016. gada marta ziņojuma secinājumiem, jo trūkstot skaidrības citastarp attiecībā uz dažādu paraugu attīstību, kas dažādos gadījumos ietver dažādu procentuālo daļu no plastmasas, kas satur oksidēšanos veicinošu piedevu.
- 232 Attiecībā uz *M. D. Samper* pētījumu ir jānorāda, ka – tāpat kā Komisija – viņš aplūko nevis plastmasas, kas satur oksidēšanos veicinošu piedevu, pārstrādi, bet gan bionoārdāmo polimēru pārstrādi. No apstākļa, ka nav aizliegts laist tirgū tāda veida plastmasu, kas ir *M. D. Samper* pētījuma priekšmets, lai gan to nevar pārstrādāt, nevar izsecināt, ka nebūtu jāaizliedz laist tirgū arī izstrādājumus no plastmasas, kas satur oksidēšanos veicinošu piedevu. Proti, saskaņā ar šā sprieduma 115. punktā minēto judikatūru dažādu veidu plastmasas radīta riska konstatēšana ietilpst attiecīgo triju iestāžu veiktās novērtēšanas brīvībā.
- 233 Visbeidzot, *Symphony Environmental* vecākā zinātniskā līdzstrādnieka liecības 48.–52. punktā, uz kuriem atsaucas replikas raksts, tik tiešām citastarp ir norādīts, ka plastmasa, kas satur oksidēšanos veicinošu piedevu, var tikt pārstrādāta tādā pašā veidā kā tradicionālā plastmasa un

ka nav nepieciešams atšķirot vienu no otras pārstrādes vajadzībām. Tomēr šā sprieduma 179. punktā minēto iemeslu dēļ nevar pārņemt attiecīgajām trim iestādēm, ka tās nebūtu ņēmušas vērā *Symphony Environmental* vecākā zinātniskā līdzstrādnieka liecības 48.–52. punktu.

234 No šā sprieduma 219.–233. punkta izriet, ka attiecīgajām trim iestādēm bija pieejams pēc iespējas izsmelošs zinātnisks novērtējums par risku, ka plastmasa, kas satur oksidēšanos veicinošu piedevu, negatīvi ietekmē tradicionālās plastmasas pārstrādi, un ka tās nav izdarījušas acīmredzamu kļūdu vērtējumā, atzīdamas, ka pastāv tāds risks.

4) *Par apgalvojumu, ka attiecībā uz plastmasu, kas satur oksidēšanos veicinošu piedevu, trūkst pierādījumu par ieguvumiem videi*

235 Attiecībā uz apgalvojumu Direktīvas 2019/904 15. apsvērumā, ka oksoņoārdāmās plastmasas gadījumā trūkst pierādījumu par ieguvumiem videi, Parlaments un Komisija norāda, ka ir balstījušies attiecīgi uz Komisijas 2018. gada 16. janvāra paziņojumu Eiropas Parlamentam, Eiropadomei, Padomei, Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejai un Reģionu komitejai “Eiropas stratēģija attiecībā uz plastmasu aprites ekonomikā” (COM(2018)28 final) un uz *De Wilde* pētījumu.

236 Taču *De Wilde* pētījumā, kura priekšmets citastarp ir novērtēt oksoņoārdāmās plastmasas priekšrocības un trūkumus salīdzinājumā ar tā dēvētās bionoārdāmās plastmasas priekšrocībām un trūkumiem, ir tikai secināts, ka pirmā minētā nav bionoārdama, bet nav norādītas nekādas pierādītas priekšrocības. Konkrēti, iepriekšējā punktā minētā Komisijas paziņojuma 17. lappusē ir norādīts, ka “dažiem alternatīviem materiāliem, kam tiek piedēvētas bioloģiskās noārdīšanās īpašības, piemēram, oksoņoārdamai plastmasai, nav pierādītu vidisku priekšrocību salīdzinājumā ar parasto plastmasu, un bažas rada tās ātrā sadalīšanās mikroplastmasā”. Turklāt no šā sprieduma 124.–234. punktā minētajiem zinātnieku vērtējumiem par plastmasu, kas satur oksidēšanos veicinošu piedevu, bionoārdīšanos, kompostēšanu un pārstrādi, neizriet, ka šā veida plastmasai kādā no šiem aspektiem būtu pierādītas priekšrocības.

237 Tomēr, prasītājas apgalvo, ka minētajām iestādēm esot bijis jāņem vērā Parlamenta Zivsaimniecības komitejas atzinums par priekšlikumu direktīvai, kurā tā ierosina izstrādāt nepārprotamu bionoārdāmās plastmasas definīciju.

238 No otras puses, prasītājas par zīmīgu uzskata to, ka Parlamenta Lauksaimniecības un lauku attīstības komiteja un Vides, sabiedrības veselības un pārtikas nekaitīguma komiteja savos atzinumos par priekšlikumu direktīvai attiecīgi 2018. gada 3. un 11. oktobrī ierosināja aizliegt laist tirgū izstrādājumus, kas izgatavoti no oksoņoārdāmās plastmasas, taču nenorādīja nevienu attaisnojumu šādam aizliegumam.

239 Tomēr saskaņā ar Parlamenta Reglamenta (OV 2019, L 302, 1. lpp.) 59. panta 1. punktu tā nostāju LESD 294. panta 3. punkta izpratnē pieņem ar balsojumu plenārsēdē, nevis kādas tā komitejas atzinumu. Līdz ar to nav nozīmīgi, ka vienas komitejas, piemēram, Zivsaimniecības komitejas atzinums atšķiras no plenārsēdē pieņemtās nostājas. Vēl jo vairāk nav nozīmīgi, ka komitejas, piemēram, Lauksaimniecības un lauku attīstības komiteja un Vides, sabiedrības veselības un pārtikas nekaitīguma komiteja, savu atzinumu nav pamatojušas. Līdz ar to nevar pārņemt Parlamentam – un vēl mazāk Padomei un Komisijai – to, ka nav ņemti vērā šie atzinumi.

240 No šā sprieduma 235.–239. punkta izriet, ka attiecīgajām trim iestādēm bija pieejams pēc iespējas izsmelošs zinātnisks novērtējums par plastmasas, kas satur oksidēšanos veicinošu piedevu, varbūtējām priekšrocībām saistībā ar vidi un ka tām bija iespējams – bez acīmredzamām kļūdām vērtējumā – secināt, ka tai nav pierādītu priekšrocību.

241 Līdz ar to minētajām iestādēm bija pieejams pēc iespējas izsmelošs zinātnisks novērtējums par Direktīvas 2019/904 15. apsvērumā minētajiem riskiem, proti, ka plastmasa, kas satur oksidēšanos veicinošu piedevu, nav pienācīgi bionoārdāma, ka tā nav kompostējama, ka tā negatīvi ietekmē tradicionālās plastmasas pārstrādi un ka nav pierādīta ieguvuma videi. Tātad minētās iestādes varēja – bez acīmredzamas kļūdas vērtējumā – atzīt, ka pastāv šādi nopietni riski.

5) *Par replikas rakstam pievienoto sarakstu, kurā uzskaitīti visi dokumenti, kurus attiecīgās trīs iestādes neesot ņēmušas vērā*

242 Visbeidzot, ir jāprecizē, ka prasītāju replikas raksta pielikums ietver sarakstu, kurā iekļauti visi dokumenti, kurus – kā uzskata prasītājas – attiecīgās trīs iestādes nav ņēmušas vērā (turpmāk tekstā – “replikas rakstam pievienotais saraksts”).

243 Lielākā daļa no dokumentiem, kas iekļauti minētajā sarakstā, jau ir pārbaudīti.

244 Daži no dokumentiem, par ko nav veikta tāda pārbaude, tika sagatavoti pēc Direktīvas 2019/904 pieņemšanas, proti, pirmkārt, Lielbritānijas standarts PAS 9017:2020, kas datēts ar 2020. gada oktobri, otrkārt, *Babetto, A. S., Antunes, M. C., Bettini, S. H. P., un Bonse, B. C.*, pētījums “*A Recycling-Focused Assessment of the Oxidative Thermomechanical Degradation of HDPE Melt Containing Pro-oxidant*” (“Novērtējums, kurā galvenā uzmanība pievērsta reciklēšanai, par izkusuša augsta blīvuma polietilēna oksidatīvi termomehānisko noārdīšanos, kas satur oksidēšanos veicinošu piedevu”), kas internetā publicēts 2019. gada 21. decembrī; treškārt, 2020. gada decembrī publicētais *Saikrishnan, S., Jubinville, D., Tzoganakis, C., un Mekonnen, T. H.*, pētījums “*Thermo-mechanical degradation of polypropylene (PP) and low-density polyethylene (LDPE) blends exposed to simulated recycling*” (“Polipropilēna (PP) un zema blīvuma polietilēna (LDPE) savienojumu termomehāniskā noārdīšanās reciklēšanas eksperimentā”) un, ceturtkārt, 2020. gada 24. oktobrī publicētais *Åkesson, D., Kuzhanthaivelu, G., un Bohlén, M.*, pētījums “*Effect of a Small Amount of Thermoplastic Starch Blend on the Mechanical Recycling of Conventional Plastics*” (“Mazapjoma termoplastmasas cietes savienojuma iedarbība uz tradicionālās plastmasas mehānisko pārstrādi”). Atbilstoši šā sprieduma 154. punktā minētajai judikatūrai nevar pārņemt attiecīgajām trim iestādēm, ka tās nebūtu ņēmušas vērā šos četrus dokumentus.

245 Viens no dokumentiem, kas norādīti replikas raksta pielikumā iekļautajā sarakstā, ir *Eunomia* pētījumā minētais dokuments, kas attiecīgajām trim iestādēm bija pieejams Direktīvas 2019/904 izstrādes un pieņemšanas gaitā. Tātad tās to ir ņēmušas vērā. Runa ir par *Jakubowicz, I.*, un *Enebro, J.*, 2012. gada marta pētījumu “*Effects of Reprocessing of Oxobiodegradable and Non-degradable Polyethylene on the Durability of Recycled Materials*” (“Oksobioloģiski noārdāma un nenoārdāma polietilēna pārstrādes iedarbība uz reciklēto materiālu ilgtspēju”).

246 Kāds cits no dokumentiem, kas norādīti replikas raksta pielikumā iekļautajā sarakstā, proti, prasības pieteikuma pielikums A.27, kas ietver vēstules attiecībā uz oksobioloģiski noārdāmo plastmasu, kuras zinātnieki nosūtījuši *ECHA*, ir minēts tikai vienā vispārīgā atsaucē prasības pieteikumā. Proti, tajā ir tikai norādīts, ka minētās vēstules tika sagatavotas kā atbilde uz *ECHA* sākotnējās sabiedrisko apspriešanu par šā veida plastmasu un ka to autori iebilst pret tādu aizliegumu.

Taču saskaņā ar šā sprieduma 163. punktā minēto judikatūru Vispārējai tiesai nav pienākuma nedz identificēt, kuras no vairāk nekā 30 vēstulēm kopumā 100 lappušu apjomā, kas iekļautas pielikumā A.27, ir nozīmīgas, ticamas un dokumentētas, nedz konstatēt, kura prasītāju argumenta pamatošanai tās ir iesniegtas. Arī replikas rakstos ir ietverta tikai vispārīga atsauce uz šo pielikumu. Tomēr ir viens izņēmums; runa ir par Dr. R. Rose 2018. gada 3. maija vēstuli. Konkrētu atsauci uz to ietver gan prasības pieteikums, gan replikas raksti. Tomēr tas tiek citēts, lai pamatotu ceturto pamatu par prettiesiskumu, un tālab tiks izvērtēts saistībā ar to.

- 247 Visbeidzot, viens no dokumentiem, kas norādīti replikas raksta pielikumā iekļautajā sarakstā, nav minēts nevienā prasības pieteikumā vai replikas rakstā ietvertā atsaucē. Runa ir par *Jin, H., Gonzalez-Gutierrez, J., Oblak, P., Zupančič, B. un Emri, I.*, 2012. gada novembra pētījumu “*The effect of extensive mechanical recycling on the properties of low-density polyethylene*” (“Ekstensīvas mehāniskas pārstrādes ietekme uz zema blīvuma polietilēna īpašībām”). Atsauci uz šo pētījumu ietver tikai *Symphony Environmental* vecākā zinātniskā līdzstrādnieka liecība, kas pati pievienota replikas raksta pielikumā. Taču šā sprieduma 163. punktā minētā judikatūra attiecas arī uz replikas rakstu (spriedums, 2018. gada 11. jūlijs, *Europa Terra Nostra/Parlaments*, T-13/17, nav publicēts, EU:T:2018:428, 86. punkts). Tādēļ Vispārējā tiesa šo pētījumu var neņemt vērā.
- 248 Līdz ar to nevar pārņemt attiecīgajām trim iestādēm, ka tās nebūtu ņēmušas vērā dokumentus, kas norādīti replikas raksta pielikumā iekļautajā sarakstā.
- 249 Tātad ir secināms, ka – kā jau norādīts šā sprieduma 241. punktā – kļūdaini ir prasītāju apgalvojums, ka attiecīgās trīs iestādes, pieņemdamas aizliegums laist tirgū izstrādājumus, kuri izgatavoti no plastmasas, kas satur oksidēšanos veicinošu piedevu, lai gan tām nebija pieejams pēc iespējas izsmeljošs zinātnisks novērtējums par riskiem saistībā ar šā veida plastmasu, un atzīdamas, ka minētie riski ir pierādīti, esot izdarījušas acīmredzamu kļūdu vērtējumā.
- 250 Tā kā saskaņā ar šā sprieduma 115. punktā minēto judikatūru tiesa, kas izskata apgalvojumus par acīmredzamu kļūdu vērtējumā, var pārbaudīt Savienības likumdevēja kompetenci, kas izriet no LESD 191. panta, ir secināms, ka attiecīgās trīs iestādes šo tiesību normu nav pārkāpušas.
- 251 Tā kā LESD 191. pants nav pārkāpts, nav nepieciešams pārbaudīt, vai pārkāpums ir pietiekoši būtisks, kā paredzēts šā sprieduma 42. punktā minētajā judikatūrā attiecībā uz Savienības atbildības iestāšanās pirmo nosacījumu.
- 252 Tātad ir jānoraida trešā pamata par prettiesiskumu pirmā daļa, ciktāl ar to tiek apgalvots par pietiekoši būtisku LESD 191. panta pārkāpumu un acīmredzamām kļūdām vērtējumā.

b) Par pietiekoši būtisku vispārējā samērīguma principa, kas nostiprināts LES 5. panta 4. punktā, neievērošanu

- 253 Ar trešā pamata par prettiesiskumu otro un trešo daļu, kā arī – daļēji – tā pirmo daļu prasītājas apgalvo, ka Direktīvas 2019/904 5. pantā paredzētais aizliegums laist tirgū izstrādājumus, kuri izgatavoti no oksonoārdāmās plastmasas, ir pretrunā vispārējam samērīguma principam, kas nostiprināts LES 5. panta 4. punktā.
- 254 Vispirms ir jāatgādina, ka samērīguma princips paredz, ka Savienības iestāžu akts ir lietderīgs aplūkojamā tiesiskā regulējuma leģitīmo mērķu sasniegšanai un ka tas nepārsniedz to, kas ir nepieciešams šo mērķu sasniegšanai, turklāt, ja ir iespējams izvēlēties starp vairākiem lietderīgiem

pasākumiem, ir jāizvēlas vismazāk apgrūtinošais pasākums, un tā radītie traucējumi nedrīkst būt nesamērīgi ar sasniedzamajiem mērķiem (spriedums, 2019. gada 13. marts, Polija/Parlaments un Padome, C-128/17, EU:C:2019:194, 94. punkts).

255 Attiecībā uz tiesas pārbaudi par to, vai sarežģītā tehnikas jomā, kas attīstās, ir ievērots šis princips Savienības likumdevējam ir plaša rīcības brīvība, it īpaši veicot ļoti sarežģītu zinātnisku un tehnisku faktu izvērtēšanu, lai noteiktu tā veicamo pasākumu veidu un apmēru, savukārt Savienības tiesai ir jāpārbauda tikai tas, vai šāda brīvība nav īstenota acīmredzami kļūdaini vai nepareizi izmantojot pilnvaras un vai Savienības likumdevējs nav acīmredzami pārsniedzis savas rīcības brīvības robežas. Proti, šādā kontekstā Savienības tiesa nevar ar savu zinātnisko un tehnisko faktu vērtējumu aizstāt Savienības likumdevēja, kuram Līgumā ir uzticēts šis uzdevums, vērtējumu (spriedums, 2019. gada 13. marts, Polija/Parlaments un Padome, C-128/17, EU:C:2019:194, 95. punkts).

256 Ņemot vērā šos apsvērumus, ir jāpārbauda, vai pareizs ir prasītāju apgalvojums trešā pamata par prettiesiskumu otrajā daļā, proti, ka, ciktāl Direktīvas 2019/904 5. pantā paredzētais aizliegums ir piemērojams oksobioloģiski noārdāmai plastmasai, tas nav noderīgs tam, lai sasniegtu minētās direktīvas mērķi, bet pēc tam tas, vai, kā tās apgalvo tā paša pamata trešajā daļā, minētais aizliegums pārsniedz to, kas ir nepieciešams, lai sasniegtu šo mērķi.

257 Attiecībā uz trešā pamata pirmo daļu ir jāatgādina, ka tajā citastarp ir apgalvots, ka aplūkojamais aizliegums ir nesamērīgs jau tā iemesla dēļ vien, ka nav veikts zinātnisks novērtējums par riskiem, ko videi un cilvēku veselībai rada oksonoārdāmā plastmasa. Ir konstatējams, ka prasītājas tādējādi pēc būtības apgalvo, ka, tā kā nav pierādīts, ka šādi riski pastāv, minētais aizliegums nevar būt lietderīgs aizsardzībā pret šiem riskiem. Tātad pirmā daļa, ciktāl tā attiecas uz šo argumentu, ir nesaraunami saistīta ar otro daļu, un abas tiks aplūkotas kopā.

1) Par otro daļu, ar ko tiek apgalvots, ka ar Direktīvas 2019/904 5. pantā paredzētais aizliegums, ciktāl tas attiecas uz oksobioloģiski noārdāmo plastmasu, nav noderīgs tam, lai sasniegtu minētās direktīvas mērķi, un par pirmo daļu, ciktāl tā attiecas uz to pašu argumentu

258 No šā sprieduma 124.–249. punkta izriet, ka attiecīgās trīs iestādes nav pieļāvušas acīmredzamu kļūdu vērtējumā, atzīdamas, ka plastmasa, kas satur oksidēšanos veicinošu piedevu, rada riskus videi un cilvēku veselībai, jo tai bionoārdīšanās nenotiek pienācīgi, tā nav kompostējama, negatīvi ietekmē tradicionālās plastmasas pārstrādi un nav pierādīts ieguvums videi.

259 Līdz ar to saskaņā ar šā sprieduma 255. punktā minēto judikatūru pasākums, ar kuru aizliegts laist tirgū izstrādājumus, kas izgatavoti no plastmasas, kura satur oksidēšanos veicinošu piedevu, ir uzskatāms par lietderīgu tam, lai sasniegtu Direktīvas 2019/904 36. apsvērumā un 1. pantā minēto mērķi – vides un cilvēku veselības aizsardzību.

2) Par trešo daļu, ar ko tiek apgalvots, ka Direktīvas 2019/904 5. pantā paredzētais aizliegums, ciktāl tas attiecas uz oksobioloģiski noārdāmo plastmasu, pārsniedz to, kas nepieciešams, lai sasniegtu minētās direktīvas mērķi

260 Ar trešā pamata par prettiesiskumu trešo daļu prasītājas apgalvo, ka Direktīvas 2019/904 5. pantā paredzētais pasākums, ciktāl tas ir piemērojams oksobioloģiski noārdāmai plastmasai, pārsniedz to, kas ir nepieciešams, lai sasniegtu šīs direktīvas mērķi – vides un cilvēku veselības aizsardzību.

- 261 Pirmām kārtām, prasītājas apgalvo, ka bez vienkārša un tieša aizlieguma laist tirgū ir pieejami arī citi – mazāk ierobežojoši – pasākumi, proti: pirmkārt, oksobioloģiski noārdāmās plastmasas izslēgšana no direktīvas 3. panta 3. punktā izklāstītās termina “oksonoārdāma plastmasa” definīcijas un līdz ar to no tās 5. panta piemērošanas jomas; otrkārt, oksobioloģiski noārdāmās plastmasas obligāta testēšana atbilstoši ASV standartam ASTM D 6954 vai citam, līdzīgam standartam; treškārt, tāda marķiera iestrādāšana oksobioloģiski noārdāmajā plastmasā, kas dod iespēju pirms pārstrādes veikt automatisku šķirošanu; ceturtkārt, šā veida plastmasa iekļaušana Direktīvas 2019/904 4., 7., 8. un/vai 10. panta piemērošanas jomā un, piektkārt, pienākums veikt marķēšanu, kas novērstu jebkādu sajaukšanas risku patērētājiem.
- 262 Tomēr neviens no pieciem prasītāju ierosinātajiem pasākumiem nedod iespēju sasniegt Direktīvas 2019/904 mērķus.
- 263 Pirmkārt, attiecībā uz prasītāju priekšlikumu izslēgt oksobioloģiski noārdāmo plastmasu no Direktīvas 2019/904 3. panta 3. punktā izklāstītās termina “oksonoārdāmā plastmasa” definīcijas saistībā ar šā pamata pirmās daļas izvērtējumu jau tika konstatēts, ka attiecīgās trīs iestādes nav izdarījušas acīmredzamu kļūdu vērtējumā, atzīdamas, ka plastmasa, kas satur oksidēšanos veicinošu piedevu, nav pienācīgi bionoārdāma samērīgā termiņā un ka līdz ar to oksonoārdāmā plastmasa nav jānošķir no oksobioloģiski noārdāmās plastmasas. Līdz ar to plastmasas, kas satur oksidēšanos veicinošu piedevu, izslēgšana no Direktīvas 2019/904 3. panta 3. punktā izklāstītās termina “oksonoārdāmā plastmasa” definīcijas nozīmētu šīs direktīvas 5. pantā paredzētā aizlieguma tvēruma ierobežošanu, to attiecinot tikai uz tās pielikuma B daļā uzskaitītajiem vienreizlietojamiem plastmasas izstrādājumiem, bet tas būtu pretrunā šā panta formulējumam.
- 264 Otrkārt, attiecībā uz prasītāju priekšlikumu ieviest prasības, ka plastmasa, kas satur oksidēšanos veicinošu piedevu, ir jātestē atbilstoši ASV standartam ASTM D 6954 vai citam, līdzīgam standartam, šā sprieduma 197. punktā jau tika konstatēts, ka, ciktāl Savienības mērogā nav viena vienota standarta, pēc kura būtu iespējams novērtēt minētās plastmasas bionoārdīšanos, bet ir tikai dalībvalstu standarti, attiecīgās trīs iestādes nav pārsniegušas savas rīcības brīvības robežas ar to, ka tās nav pamatojušas uz standartu ASTM D 6954 vai citu, līdzīgu standartu.
- 265 Treškārt, attiecībā uz prasītāju priekšlikumu paredzēt, ka plastmasa, kas satur oksidēšanos veicinošu piedevu, satur marķieri, kas dod iespēju to identificēt automatiskās šķirošanas iekārtā, lai tā tiktu atšķirota no tradicionālās plastmasas un netiktu pārstrādāta kopā ar to, no *Eunomia* pētījuma izriet, ka ar pašreizējo tehnoloģiju nav iespējams veikt plastmasas, kas satur oksidēšanos veicinošu piedevu, automatisku šķirošanu, bet no 2018. gada 16. janvāra ziņojuma – ka “otrreizējie pārstrādātāji ar patlaban pieejamo tehnoloģiju nespēj identificēt un atšķirot oksonoārdāmo plastmasu”.
- 266 Šajā ziņā Komisija uzsver, ka ar tradicionāli izmantotajiem automatiskās atšķirošanas paņēmieniem, piemēram, ar tuvo infrasarkanā starojuma spektroskopiju, nav iespējams atpazīt plastmasu, kas satur oksidēšanos veicinošu piedevu, un ka līdz ar to šajā nolūkā būtu jāizstrādā jaunas automatiskai šķirošanai paredzētas iekārtas, tomēr tas neesot pārstrādes nozarē ekonomikas ziņā īstenojams risinājums. Prasītājas tikai apgalvo, ka jaunu automatiskās šķirošanas iekārtu izstrāde ir ekonomikas ziņā īstenojama, taču nesniedz nekādus pierādījumus, lai pamatotu šo apgalvojumu, un arī nepierāda, ka faktiski ir iespējams ieviest to ierosināto marķieri.
- 267 Ceturtkārt, prasītājas ierosina plastmasu, kas satur oksidēšanos veicinošu piedevu, iekļaut Direktīvas 2019/904 4., 7., 8. un/vai 10. panta piemērošanas jomā; ar tiem dalībvalstīm ir atļauts veikt šādus pasākumus: patēriņa samazināšanas pasākumus (4. pants); pasākumus, ar kuriem

paredzēts ieviest marķējumu, ar ko patērētājus informē par attiecīgā izstrādājuma piemērotiem atkritumu apsaimniekošanas veidiem vai veidiem, kā minēto izstrādājumu nevajag izmest atkritumos, un par plastmasu klātesamību izstrādājumā un par attiecīgo negatīvo ietekmi uz vidi, kas rodas no piegružošanas vai cita veida nepareizas izstrādājuma izmešanas atkritumos (7. pants); pasākumus, ar kuriem paredzēts ieviest regulējumu par ražotāju paplašinātu atbildību laist tirgū izstrādājumus no plastmasas, kas satur oksidēšanos veicinošu piedevu (8. pants); informētības vairošanas pasākumus, ar kuriem paredzēts informēt patērētājus un stimulēt patērētāju atbildīgu uzvedību (10. pants).

- 268 Tomēr, ņemot vērā šā sprieduma 255. punktā atgādināto plašo rīcības brīvību, ko Savienības likumdevējs var izmantot, lai noteiktu tā veikto pasākumu būtību un tvērumu, nav uzskatāms, ka attiecīgās trīs iestādes, atzīdamas – ņemot vērā riskus, kurus rada izstrādājumi no plastmasas, kas satur oksidēšanos veicinošu piedevu, tostarp risku, ka nenotiek tās pienācīga bionoārdīšanās – ka ir jāaizliedz to laišana tirgū, nevis attiecībā uz to jāveic kāds no Direktīvas 2019/904 4., 7., 8. un/vai 10. pantā minētajiem pasākumiem, kuri turklāt dažādās dalībvalstīs varētu atšķirties, būtu pārsniegušas šīs brīvības robežas.
- 269 Piektkārt, prasītāju priekšlikums uzlikt pienākumu veikt tādu marķēšanu plastmasas izstrādājumiem, kas satur oksidēšanos veicinošu piedevu, kura novērstu jebkādu sajaukšanas risku patērētājiem, ir saderīgs ar to priekšlikumu attiecībā uz minētajiem izstrādājumiem veikt Direktīvas 2019/904 7. vai 10. pantā paredzētos pasākumus. Tātad šā sprieduma 268. punktā minēto iemeslu dēļ tas ir jānoraida.
- 270 Otrām kārtām, prasītājas apgalvo, ka tā vietā, lai vienkārši aizliegtu laist tirgū izstrādājumus, kas izgatavoti no plastmasas, kura satur oksidēšanos veicinošu piedevu, attiecīgajām trim iestādēm esot bijis jāparedz pārejas periods, kā *ECHA* izdarījusi savā priekšlikumā par ierobežojumu attiecībā uz apzināti pievienotu mikroplastmasu.
- 271 Šādai argumentācijai nevar piekrist.
- 272 Tik tiešām, pēc prasītāju lūguma sagatavotajā *ECHA* 2020. gada septembra paziņojumā “Priekšlikums par ierobežojumu attiecībā uz apzināti pievienotu mikroplastmasu – jautājumi un atbildes” ir norādīts, ka šī aģentūra, pamatojoties uz *REACH* regulu, ir ierosinājusi ierobežojumu, ar kuru tā ierosina aizliegt laist tirgū mikroplastmasu, kas tiek izmantota kosmētikas izstrādājumos, bet paredz pārejas periodu, kura ilgums ir no četriem līdz astoņiem gadiem.
- 273 Tomēr ir jāuzsver, ka saskaņā ar 2019. gada 5. jūnijā pieņemtās Direktīvas 2019/904 17. panta 1. punktu tās 5. panta transponēšanas termiņš beidzas 2021. gada 3. jūlijā un ka praksē tāds termiņš varētu būt uzskatāms par līdzvērtīgu divus gadus ilgam pārejas periodam attiecībā uz aizliegumu laist tirgū izstrādājumus, kas izgatavoti no plastmasas, kura satur oksidēšanos veicinošu piedevu. Turklāt *ECHA* ieteiktie pārejas periodi mikroplastmasai, kas apzināti pievienota kosmētikas izstrādājumiem, nav piemērojami visos no šiem gadījumiem. Proti, tie nav piemērojami kosmētikas izstrādājumiem, kas satur mikrolodītes, jo tās ir iespējams viegli aizstāt ar tādām dabīgām vielām kā mandeļu pulveris, kokosrieksti vai olīvu sēklas. Visbeidzot, kā apgalvo Komisija, ņemot vērā plastmasas, kas satur oksidēšanos veicinošu piedevu, vienkāršos izmantošanas veidus, ir secināms, ka attiecīgās trīs iestādes – atzīdamas, ka izstrādājumi, kas izgatavoti no šā veida plastmasas ir jāaizliedz, bet neparedzēdamas attiecīgu pārejas periodu, – nav pārsniegušas savas rīcības brīvības robežas.

- 274 Līdz ar to prasītājas nevar balstīties uz pārejas periodiem – kurus *ECHA* ieteikusi attiecībā uz apzināti pievienotu mikroplastmasu –, lai apgalvotu, ka izstrādājumu, kas izgatavoti no plastmasas, kura satur oksidēšanos veicinošu piedevu, vienkāršs aizliegums – bez attiecīga pārejas perioda – ir nesamērīgs.
- 275 Trešām kārtām, prasītājas apgalvo, ka nelabvēlīgās sekas, ko izraisījis aizliegums laist tirgū izstrādājumus, kuri izgatavoti no plastmasas, kas satur oksidēšanos veicinošu piedevu, ir nesamērīgas salīdzinājumā ar izvīrītajiem mērķiem, ciktāl attiecīgās trīs iestādes neesot novērtējušas minētā aizlieguma ietekmi uz sociālo jomu un ekonomiku.
- 276 Taču cilvēku veselības aizsardzība ir svarīgāka nekā ekonomistu apsvērumi, un vides aizsardzība ir uzskatāma par vienu būtiskajiem Savienības mērķiem. Šo mērķu svarīgums var attaisnot pat ievērojamas, negatīvas sekas vairākiem ekonomikas dalībniekiem (spriedums, 2014. gada 12. decembris, *Xeda International/Komisija*, T-269/11, nav publicēts, EU:T:2014:1069, 138. punkts).
- 277 Turklāt prasītājas tikai apgalvo, ka attiecīgās trīs iestādes nav novērtējušas Direktīvas 2019/904 5. pantā paredzētā aizlieguma ietekmi uz sociālo jomu un ekonomiku. Tās nepaskaidro, kā izpaužas apgalvotā tā radītā nelabvēlīgā ietekme uz sociālo jomu un ekonomiku, bet tikai norāda – bez šā argumentētas pamatojuma – uz šķēršļiem, kas pastāv oksobioloģiski noārdāmās plastmasas efektīvāku tehnoloģiju izstrādē.
- 278 Tātad ir secināms, ka aizliegums laist tirgū izstrādājumus, kas izgatavoti no plastmasas, kas satur oksidēšanos veicinošu piedevu, nepārsniedz to, kas ir nepieciešams, lai sasniegtu Direktīvas 2019/904 mērķi – vides un cilvēku veselības aizsardzību.
- 279 Tātad – kā izriet no šā sprieduma 259. un 278. punkta – minētais aizliegums nav pretrunā vispārējam samērīguma principam, kas nostiprināts LES 5. panta 4. punktā.
- 280 Tā kā šis princips nav pārkāpts, nav nepieciešams pārbaudīt, vai pārkāpums ir pietiekoši būtisks, kā paredzēts šā sprieduma 42. punktā minētajā judikatūrā attiecībā uz Savienības atbildības iestāšanās pirmo nosacījumu.
- 281 Tātad trešā pamata par prettiesiskumu otrā un trešā daļa, kā arī tā pirmā daļa, ciktāl ar to tiek apgalvots par pietiekoši būtisku LES 5. panta 4. punktā nostiprinātā vispārējā samērīguma principa neievērošanu, ir jānoraida.
- 282 Līdz ar to trešais pamats kopumā ir jānoraida.

4. Par ceturto pamatu par prettiesiskumu, ar ko tiek apgalvots par pietiekoši būtisku vispārējā vienlīdzīgas attieksmes principa neievērošanu

- 283 Ar ceturto pamatu par prettiesiskumu prasītājas apgalvo, ka attiecīgās trīs iestādes nav ievērojušas vispārējo vienlīdzīgas attieksmes principu, aizliedzamas laist tirgū izstrādājumus, kas izgatavoti no oksobioloģiski noārdāmās plastmasas, bet ne izstrādājumus, kas izgatavoti no tradicionālās plastmasas, izņemot deviņus vienreizlietojamus izstrādājumus, kā arī aizliedzamas laist tirgū izstrādājumus, kas izgatavoti no oksobioloģiski noārdāmās plastmasas, bet ne izstrādājumus, kas izgatavoti no plastmasas, kura tiek tirgota kā “kompostējama”.

- 284 Konkrētāk, attiecībā uz atšķirībām attieksmē pret izstrādājumiem, kas izgatavoti no oksobioloģiski noārdāmās plastmasas, no vienas puses, un izstrādājumiem, kuri izgatavoti no tradicionālās plastmasas, izņemot deviņus vienreizlietojamus izstrādājumus, no otras puses, prasītājas apgalvo, ka nav arī pierādīts tas, ka oksobioloģiski noārdāmā plastmasa radītu lielāku kaitējumu videi nekā oksonoārdāmā plastmasa vai tradicionālā plastmasa. Oksobioloģiski noārdāmajai plastmasai nenotiekot sadrumstalošanās mikrofragmentos, un tā bioloģiski noārdoties ātrāk nekā tradicionālā plastmasa. Oksobioloģiski noārdāmā plastmasa arī netiekot biežāk izmesta nelikumīgās izgāztuvēs kā tradicionālā plastmasa. To varot reciklēt tādā pašā veidā kā tradicionālo plastmasu. Vēl attiecībā uz atšķirībām attieksmē pret izstrādājumiem, kas izgatavoti no oksobioloģiski noārdāmās plastmasas, un izstrādājumiem, kuri izgatavoti no tradicionālās plastmasas, izņemot deviņus vienreizlietojamus izstrādājumus, prasītājas arī apgalvo, ka nekas neattaisno to, ka ir aizliegti tikai deviņi vienreizlietojamie izstrādājumi, kas izgatavoti no tradicionālās plastmasas, lai gan ir aizliegti visi izstrādājumi, kas izgatavoti no oksobioloģiski noārdāmās plastmasas.
- 285 Prasītājas pakārtoti apgalvo, ka Direktīvas 2019/904 5. pantā paredzētais aizliegums rada izkropļojumus konkurencē starp dažādiem bionoārdāmās plastmasas veidiem.
- 286 Parlaments, Padome un Komisija prasītāju argumentiem nepiekrīt.
- 287 Vispirms ir jāatgādina, ka saskaņā ar pastāvīgo judikatūru vienlīdzīgas attieksmes princips netiek ievērots tikai tad, kad līdzīgas situācijas tiek risinātas atšķirīgi vai atšķirīgas situācijas tiek risinātas vienādi, ja vien šāda rīcība nav objektīvi attaisnojama (skat. spriedumu, 2013. gada 5. decembris, *Solvay*/Komisija, C-455/11 P, nav publicēts, EU:C:2013:796, 77. punkts un tajā minētā judikatūra).
- 288 Atšķirīgu situāciju salīdzināmība tiek novērtēta, ņemot vērā visus to raksturojošos elementus. Šie elementi ir jānosaka un jānovērtē, citastarp ņemot vērā Savienības tiesību akta, ar ko tiek ieviesta attiecīgā atšķirība, priekšmetu un mērķi. Turklāt ir jāņem vērā tās nozares principi un mērķi, uz kuru attiecas šis akts (spriedumi, 2008. gada 16. decembris, *Arcelor Atlantique un Lorraine* u.c., C-127/07, EU:C:2008:728, 26. punkts, un 2019. gada 19. decembris, *HK*/Komisija, C-460/18 P, EU:C:2019:1119, 67. punkts).
- 289 Vispirms ir jāpārbauda tas, vai attiecīgās trīs iestādes nav ievērojušas vispārējo vienlīdzīgas attieksmes principu, aizliedzamas laist tirgū izstrādājumus, kas izgatavoti no oksobioloģiski noārdāmās plastmasas, bet ne izstrādājumus, kuri izgatavoti no tradicionālās plastmasas, izņemot deviņus vienreizlietojamus izstrādājumus, un pēc tam tas, vai tās nav ievērojušas minēto principu, aizliedzamas laist tirgū izstrādājumus, kas izgatavoti no oksobioloģiski noārdāmās plastmasas, bet ne izstrādājumus, kuri izgatavoti no plastmasas, kas tiek tirgota kā “kompostējama”.
- 290 Attiecībā uz, pirmām kārtām, pirmo no diviem pārkāpumiem, kas minēti šā sprieduma 289. punktā, Vispārējā tiesa uzskata, ka izstrādājumi, kuri izgatavoti no plastmasas, kas satur oksidēšanos veicinošu piedevu, nav uzskatāmi par tādiem, kuru situācija būtu līdzīga to izstrādājumu situācijai, kuri izgatavoti no tradicionālās plastmasas.
- 291 Proti, no trešā pamata par prettiesiskumu izvērtējuma izriet, ka, balstoties uz zinātnisku novērtējumu par riskiem, kurš attiecīgajām trim iestādēm bija pieejams Direktīvas 2019/904 izstrādes un pieņemšanas gaitā, nevar izslēgt, ka plastmasa, kas satur oksidēšanos veicinošu piedevu, vismaz dažos aspektos, piemēram, saistībā ar tās reciklēšanu un bionoārdīšanas atkritumu poligonā, varētu būt problemātiskāka nekā tradicionālā plastmasa.

- 292 Šajā ziņā no šā sprieduma 129. un 131. punkta izriet: *Eunomia* pētījumā un 2018. gada 16. janvāra ziņojumā ir teikts, ka gadījumā, kad bionoārdīšanās notiek atkritumu poligona dziļākos slāņos, plastmasa, kas satur oksidēšanos veicinošu piedevu, būtu nedaudz problemātiskāka nekā tradicionālā plastmasa – siltumnīcas efekta gāzu emisijas dēļ.
- 293 Turklāt kā norādīts šā sprieduma 234. punktā, ja plastmasa, kas satur oksidēšanos veicinošu piedevu, tiek pārstrādāta kopā ar tradicionālo plastmasu, pasliktinās reciklētā materiāla kvalitāte.
- 294 Visbeidzot, no šā sprieduma 127.–131. punkta izriet, ka *Eunomia* pētījumā un 2018. gada 16. janvāra ziņojumā ir teikts, ka plastmasa, kas satur oksidēšanos veicinošu piedevu, sadrumstalojas ātrāk nekā tradicionālā plastmasa, bet ka nav izslēgts, ka pirmās minētās ātrāka sadrumstalošanās izraisa to, ka brīvā dabā, piemēram, jūras vidē, tās negatīvā ietekme uz vidi palielinātos, jo tā koncentrējas īsākā laikposmā.
- 295 Attiecībā uz atkritumiem jūrā tas ir uzsvērts 2018. gada 16. janvāra ziņojuma 4.3. iedaļā, kurā teikts, ka “tā kā oksonoārdāmas plastmasas sadrumstalošanās vispār ir ātrāka nekā tradicionālās plastmasas sadrumstalošanās, mikroplastmasas, kas atrodas jūras vidē, negatīvā ietekme koncentrējas īsākā laikposmā. Galu galā tas varētu būt sliktāk nekā iedarbības izkliedēšana ilgākā laikposmā, jo pieaugtu skarto fizisko personu, sugu un dzīvotņu īpatsvars, kā arī ietekmes slogs katrai personai atsevišķi”.
- 296 *Eunomia* pētījumā tas ir uzsvērts attiecībā uz bionoārdīšanos atvērtā vidē. Minētajā pētījumā ir norādīts: “ir visai ticami, ka plastmasas, kas satur oksidēšanos veicinošu piedevu, noārdīšanās var notikt daudz īsākā laikā nekā ir sagaidāms no tradicionālās plastmasas noārdīšanās. Tomēr ir jāapsver, vai, ņemot vērā hipotētiskos scenārijus, ietekme uz vidi šajā stadijā nav vēl jo lielāka”.
- 297 Prasītājas nevar – lai atspēkotu šā sprieduma 291.–294. punktā minētos konstatējumus – balstīties uz vēstuli, ko *Queen Mary University* pētījuma autore Dr. R. Rose 2018. gada 3. maijā nosūtīja uz *ECHA*. Proti, šajā Dr. R. Rose vēstulē gan ir norādīts, ka viņa ir “pārsteigta, ka Savienības ierosinājums aizliegt izstrādājumu, kas noteikti nav sliktāks kā nemoģificētais [zema blīvuma polietilēns, tas ir, tradicionālā plastmasa], kam šāds pasākums nav piemērojams” un ka “likumdošana par atsevišķu plastmasas veidu nav pareizā pieeja, kā risināt vairāku veidu polioģlūdeņražu uzkrāšanos”. Tomēr šajā vēstulē ir minēta *Queen Mary University* izstrādātās jaunās metodes izmantošana, par ko šā sprieduma 170. punktā jau tika konstatēts, ka nebūt nebija vienprātības un ka trūka noteiktības attiecībā uz to, ka iespējams gūt rezultātus, kas replicējami arī reālos apstākļos.
- 298 Prasītājas arī nevar – nolūkā atspēkot konstatējumus, kas izklāstīti šā sprieduma 291.–294. punktā, – balstīties uz *Symphony Environmental* vecākā zinātniskā līdzstrādnieka liecības 19. punkta c) apakšpunktu un 47. punkta b) apakšpunktu. Tik tiešām, šajā liecībā viņš norāda, ka tradicionālā plastmasa sadrumstalojas mikroplastmasā, kas gadu desmitus vai simtus joprojām atrodas vidē, turklāt patērētājiem, kuri atstāj plastmasas atkritumus, bieži vien nerūp, vai tie ir bionoārdāmi. Tomēr ir jāatgādina – kā norādīts šā sprieduma 179. punktā: minētajai liecībai kā pierādījumam ir tikai neliela vērtība. Tas tā vēl jo vairāk ir tādēļ, ka vienīgais pierādījums, ko *Symphony Environmental* vecākais zinātniskais līdzstrādnieks min savu apgalvojumu pamatojumā, ir laboratorijas *Intertek* ziņojums, par kuru šā sprieduma 182. punktā jau konstatēts, ka tas tika sagatavots pēc *Symphony Environmental* pasūtījuma.

- 299 Visbeidzot, tā kā prasītājas mēģina izmantot prasītāju izpilddirektora argumentu viņa liecības 25. un 26. punktā, kur viņš uzsver, lai gan bez atsauces uz zinātnisku pētījumu, pretrunu Direktīvā 2019/904, proti, ka ar ko ir aizliegta oksobioloģiski noārdāmā plastmasa, bet ne tradicionālā plastmasa vai kompostējamā plastmasa, lai gan citastarp atvērtā jūras vidē nenotiek to pienācīga bionoārdīšanās un nav pierādīts ieguvums no tām videi, ir pietiekami atgādināt – kā jau norādīts šā sprieduma 156. punktā: minētajai liecībai kā pierādījumam ir tikai neliela vērtība.
- 300 No otras puses, no Direktīvas 2019/904 36. apsvēruma izriet, ka viens no tās mērķiem ir novērst un samazināt konkrētu vienreizlietojamu plastmasas izstrādājumu, izstrādājumu, kas izgatavoti no oksonoārdāmas plastmasas, un plastmasu saturošu zvejas rīku ietekmi uz vidi un cilvēku veselību. Tātad ar minēto direktīvu ir mēģināts nevis aptvert visus plastmasas izstrādājumus, kuri varētu radīt risku videi un cilvēku veselībai, bet koncentrēt pūliņus tur, kur tie ir visvairāk vajadzīgi, kā teikts tās 7. apsvērumā, proti, uz vienreizlietojamiem plastmasas izstrādājumiem. Direktīvas 2019/904 1. pantā ir apstiprināts, ka direktīvas mērķi citastarp ir novērst un samazināt “konkrētu” plastmasas izstrādājumu ietekmi uz vidi, it īpaši ūdens vidi, un cilvēku veselību.
- 301 Taču saistībā ar vērtējumu par trešā pamata par prettiesiskumu tika pierādīts, ka attiecīgās trīs iestādes nav izdarījušas acīmredzamu kļūdu vērtējumā, atzīdamas, ka izstrādājumi, kas izgatavoti no oksonoārdāmās plastmasas, ietekmē vidi un cilvēku veselību.
- 302 Tā kā saskaņā ar šā sprieduma 288. punktā minēto judikatūru dažādu situāciju salīdzināmība ir novērtējama tā Savienības tiesību akta priekšmeta un mērķa gaismā, ar kuru ieviests aplūkojamais nošķirums, nav uzskatāms, ka izstrādājumu, kas izgatavoti no oksonoārdāmās plastmasas, attiecībā uz kuriem Direktīvas 2019/904 priekšmets un mērķis ir novērst un mazināt ietekmi uz vidi un cilvēku veselību, situācija būtu salīdzināma ar to izstrādājumu situāciju, kas izgatavoti no tradicionālās plastmasas.
- 303 Līdz ar to nav tā, ka attiecīgās trīs iestādes nebūtu ievērojušas vispārējo vienlīdzīgas attieksmes principu, aizliegdamas laist tirgū izstrādājumus, kas izgatavoti no plastmasas, kas satur oksidēšanos veicinošu piedevu, bet ne izstrādājumus, kas izgatavoti no tradicionālās plastmasas, izņemot deviņus vienreizlietojamus izstrādājumus.
- 304 Nevar piekrist prasītāju argumentam, ka minētās iestādes, aizliegdamas laist tirgū nevis “visus” izstrādājumus, kas izgatavoti no plastmasas, kas satur oksidēšanos veicinošu piedevu, bet tikai “konkrētus” vienreizlietojamus tradicionālās plastmasas izstrādājumus, neesot ievērojušas vispārējo vienlīdzīgas attieksmes principu. Proti, no Direktīvas 2019/904 36. apsvēruma izriet, ka tās mērķi citastarp ir novērst un samazināt “konkrētu” vienreizlietojamu plastmasas izstrādājumu ietekmi uz vidi un cilvēku veselību, bet no minētās direktīvas 7. apsvēruma – ka pirms pūliņus novirzīt tur, kur tie visvairāk vajadzīgi, šai direktīvai vajadzētu aptvert tikai tos vienreizlietojamus plastmasas izstrādājumus, kuri visbiežāk sastopami Savienības pludmalēs, proti, minētās direktīvas pielikuma B daļā uzskaitītos. Līdz ar to saskaņā ar šā sprieduma 288. punktā minēto judikatūru nav uzskatāms, ka vienreizlietojami tradicionālās plastmasas izstrādājumi, kuri nav iekļauti Direktīvai 2019/904 pievienotajā sarakstā, atrodas situācijā, kas ir salīdzināma ar tādu izstrādājumu situāciju, kuri izgatavoti no plastmasas, kas satur oksidēšanos veicinošu piedevu. Tātad nav tā, ka attiecīgās trīs iestādes, aizliegdamas laist tirgū otro minēto, bet ne pirmo minēto, nebūtu ievērojušas vispārējo vienlīdzīgas attieksmes principu.
- 305 Visbeidzot, ja prasītāju arguments, ka Direktīvas 2019/904 5. pantā paredzētais aizliegums laist tirgū rada izkropļojumus konkurencē starp dažādu veidu oksonoārdāmo plastmasu, ir jāsaprot tā, ka attiecīgās trīs iestādes, aizliegdamas ne tikai izstrādājumus, kas izgatavoti no oksonoārdāmās

plastmasas, bet arī izstrādājumus, kuri izgatavoti no plastmasas, ko prasītājas kvalificē kā “oksobioloģiski noārdāmu”, neesot ievērojušas vispārējo vienlīdzīgas attieksmes principu, tad šim argumentam nevar piekrist. Saistībā ar trešā pamata par prettiesiskumu izvērtējumu jau tika konstatēts, ka minētās iestādes nav izdarījušas acīmredzamu kļūdu vērtējumā, atzīdamas, ka plastmasai, kas satur oksidēšanos veicinošu piedevu, bionoārdīšanās nenotiek pienācīgi un ka nebija nepieciešams oksonoārdāmo plastmasu nošķirt no oksobioloģiski noārdāmās plastmasas. Tātad nevar apgalvot, ka ar to, ka šo iestāžu attieksme pret izstrādājumiem, kas izgatavoti no oksonoārdāmās plastmasas, atšķiras no attieksmes pret izstrādājumiem, kuri izgatavoti no plastmasas, ko prasītājas kvalificē kā “oksobioloģiski noārdāmu”, tās nebūtu ievērojušas vispārējo vienlīdzīgas attieksmes principu.

- 306 Otrām kārtām, attiecībā uz vispārējā vienlīdzīgas attieksmes principa neievērošanu, kas izrietot no aizlieguma laist tirgū izstrādājumus, kas izgatavoti no oksobioloģiski noārdāmās plastmasas, bet ne izstrādājumus, kuri izgatavoti no plastmasas, kas tiek tirgota kā “kompostējama”, Vispārējā tiesa uzskata, ka šo divu kategoriju izstrādājumu situācijas nav salīdzināmas.
- 307 Proti, no trešā pamata par prettiesiskumu izvērtējuma izriet, ka attiecīgās trīs iestādes nav izdarījušas acīmredzamu kļūdu vērtējumā, atzīdamas, ka pastāv risks, ka plastmasa, kas satur oksidēšanos veicinošu piedevu, nav compostējama, un, kā norādīts šā sprieduma 216. punktā, prasītājas to ir atzinušas. Visbeidzot, saskaņā ar šā sprieduma 288. punktā minēto judikatūru ir jāņem vērā tas, ka, tā kā Direktīvas 2019/904 priekšmets un mērķis ir novērst un mazināt izstrādājumu, kas izgatavoti no oksonoārdāmās plastmasas, ietekmi; savukārt izstrādājumi, kas izgatavoti no plastmasas un kas tiek tirgoti kā “kompostējama”, tās priekšmetā un mērķi neietilpst.
- 308 No šā sprieduma 303., 306. un 307. punkta izriet: nav tā, ka attiecīgās trīs iestādes, aizliedzdamas laist tirgū izstrādājumus, kas izgatavoti no plastmasas, kura satur oksidēšanos veicinošu piedevu, bet ne izstrādājumus, kuri izgatavoti no tradicionālās plastmasas, izņemot deviņus vienreizlietojamus izstrādājumus, nedz arī izstrādājumus, kas izgatavoti no plastmasas, kura tiek tirgota kā “kompostējama”, nebūtu ievērojušas vispārējo vienlīdzīgas attieksmes principu.
- 309 Tā kā minētais princips ir ievērots, nav nepieciešams pārbaudīt, vai pārkāpums ir pietiekoši būtisks, kā paredzēts šā sprieduma 42. punktā minētajā judikatūrā attiecībā uz Savienības atbildības iestāšanās pirmo nosacījumu.
- 310 Tātad ceturtais pamats par prettiesiskumu ir jānoraida.

5. Par piekto pamatu par prettiesiskumu, ar ko tiek apgalvots par pietiekoši būtisku Hartas 16. un 17. panta un 41. panta 1. punkta un LESD 49. panta pārkāpumu

- 311 Piektais pamats par prettiesiskumu sastāv no divām daļām. Ar pirmo daļu prasītājas apgalvo, ka, pieņemdamas Direktīvas 2019/904 5. pantā paredzēto aizliegumu, attiecīgās trīs iestādes nav ievērojušas to darījumdarbības brīvību, kas minēta Hartas 16. pantā, tās 17. pantā paredzētās tiesības uz īpašumu un LESD 49. pantā minēto brīvību veikt uzņēmējdarbību. Proti, aplūkojamais aizliegums tām liedzot laist Savienības tirgū izstrādājumus, kas satur to izgatavoto “d2w”. Otrajā daļā prasītājas apgalvo, ka, apstiprinot šo aizliegumu, netika ievērotas Hartas 41. pantā nostiprinātās tiesības uz labu pārvaldību, jo attiecīgās trīs iestādes neesot ņēmušas vērā nozīmīgus pierādījumus un neesot sekojošas līdzīgai procedūrai norisei.
- 312 Parlaments, Padome un Komisija prasītāju argumentiem nepiekrīt.

a) Par piektā pamata pirmo daļu, ar ko tiek apgalvots pietiekoši būtisks Hartas 16. un 17. panta un LESD 49. panta pārkāpums

- 313 Ir jāpārbauda, vai attiecīgās trīs iestādes ir izdarijušas pietiekoši būtisku, pirmām kārtām, Hartas 16. panta, otrām kārtām, tās 17. panta un, trešām kārtām, LESD 49. panta pārkāpumu.
- 314 Vispārējā tiesa uzskata, ka šajā gadījumā tas tā nav.
- 315 Proti, pirmām kārtām, attiecībā uz Hartas 16. panta – par darījumdarbības brīvību – pārkāpumu ir jānorāda, ka ar šo normu piešķirtā aizsardzība ietver brīvību veikt saimniecisko darbību vai komercdarbību, brīvību noslēgt līgumus un brīvu konkurenci (spriedums, 2021. gada 21. decembris, *Bank Melli Iran*, C-124/20, EU:C:2021:1035, 79. punkts). Turklāt brīvība noslēgt līgumus citastarp ietver brīvību izvēlēties saimnieciskās darbības partneri, kā arī brīvību noteikt pakalpojuma cenu (spriedums, 2013. gada 22. janvāris, *Sky Österreich*, C-283/11, EU:C:2013:28, 43. punkts).
- 316 Tomēr Hartas 16. pantā nostiprinātā darījumdarbības brīvība nav uzskatāma par absolūtu prerogatīvu, bet, pirmkārt, ir jāapsver saistībā ar tās funkciju plašā sabiedrībā un, otrkārt, ir jālīdzsvaro ar pārējām Savienības tiesību sistēmā aizsargātajām interesēm, kā arī ar citu personu tiesībām un brīvībām (spriedums, 2021. gada 21. decembris, *Bank Melli Iran*, C-124/20, EU:C:2021:1035, 80. punkts).
- 317 Ņemot vērā Hartas 16. panta formulējumu, kurā ir paredzēts, ka darījumdarbības brīvību atzīst atbilstoši Savienības tiesību aktiem un valstu tiesību aktiem un praksei, un kurš tāpat atšķiras no formulējuma, kas lietots attiecībā uz citām Hartas II sadaļā noteiktajām pamatbrīvībām, bet tajā pašā laikā ir līdzīgs atsevišķu Hartas IV sadaļas noteikumu formulējumam, šī brīvība tādējādi var tikt pakļauta plašiem valsts varas iejaukšanās pasākumiem, kuri vispārējās interesēs var radīt ierobežojumus saimnieciskās darbības īstenošanai (spriedums, 2021. gada 21. decembris, *Bank Melli Iran*, C-124/20, EU:C:2021:1035, 81. punkts).
- 318 Taču šis apstāklis citastarp atspoguļojas veidā, kādā ir jāizvērtē Savienības tiesību akti un valstu tiesību akti un prakse no samērīguma principa skatpunkta, ievērojot Hartas 52. panta 1. punktu. Saskaņā ar pēdējo minēto normu ikvienam Hartā nostiprināto tiesību un brīvību izmantošanas ierobežojumam ir jābūt paredzētam tiesību aktā, ir jāievēro šo tiesību un brīvību būtība un, ievērojot samērīguma principu, ierobežojumam ir jābūt nepieciešamam un ir faktiski jāatbilst vispārējo interešu mērķiem, ko atzinusi Savienība, vai nepieciešamībai aizsargāt citu personu tiesības un brīvības (spriedumi, 2013. gada 22. janvāris, *Sky Österreich*, C-283/11, EU:C:2013:28, 47. un 48. punkts, un 2021. gada 21. decembris, *Bank Melli Iran*, C-124/20, EU:C:2021:1035, 82. un 83. punkts).
- 319 Šajā gadījumā Direktīvas 2019/904 5. pantā paredzētais aizliegums ietver prasītāju darījumdarbības brīvības izmantošanas ierobežojumus. Proti, prasītājas tirgo izstrādājumus, kas izgatavoti no plastmasas, kas satur “d2w”, piemēram, maisus atkritumiem un maisiņus saldētavām, lai gan tagad aplūkojamais aizliegums tām aizliedz to darīt. Minētais aizliegums varētu ietekmēt prasītāju galveno darbību, proti, “d2w” izgatavošanu un tirgošanu. Taču šī galvenā darbība ir saistīta ar tādu izstrādājumu laišanu tirgū, kuri izgatavoti no oksonoārdāmās plastmasas, un līdz ar to aizliegums attiecībā uz otro minēto varētu izraisīt saimnieciskas sekas pirmajai minētajai un ietekmēt prasītāju lēmumu to turpināt (pēc analogijas skat. spriedumu, 2020. gada 10. marts, *IFSUA/Padome*, T-251/18, EU:T:2020:89, 150. un 151. punkts).

- 320 Tomēr šis ierobežojums ir paredzēts tiesību aktā, proti, Direktīvā 2019/904. Turklāt tas neskar prasītāju darījumdarbības brīvības būtisko saturu, jo aizliegta ir tikai izstrādājumu no plastmasas, kas satur oksidēšanos veicinošu piedevu, laišana Savienības tirgū bet ne to ražošana. Tādēļ prasītājas var turpināt izgatavot tādu izstrādājumus, lai tos laistu trešo valstu tirgos. Tās var arī turpināt izgatavot “d2w” un to pārdot klientiem, kuri to izmantos tādu izstrādājumu izgatavošanā, kurus tie paredzējuši laist trešo valstu tirgos. Visbeidzot, kā jau tika konstatēts saistībā ar trešā pamata par prettiesiskumu izvērtēšanu, šis ierobežojums ir nepieciešams un samērīgs un atbilst Savienības atzītam vispārējo interešu mērķim, proti, vides un cilvēku veselības aizsardzībai.
- 321 Otrām kārtām, attiecībā uz Hartas 17. panta pārkāpumu ir jānorāda, ka šā panta 1. punktā ir noteikts: ikvienai personai ir tiesības uz īpašumu, kas iegūts likumīgi, tiesības to lietot un atsavināt, un ka nevienam nedrīkst atņemt īpašumu, ja vien tas nav jādara sabiedrības interesēs, kā arī gadījumos un apstākļos, kuri ir paredzēti tiesību aktos, ar noteikumu, ka par zaudējumiem laikus izmaksā taisnīgu kompensāciju. Turklāt īpašuma izmantošanu var noteikt tiesību aktos, ciktāl tas nepieciešams vispārējās interesēs.
- 322 Tomēr saskaņā ar judikatūru neviens ekonomikas dalībnieks nevar pasludināt īpašumtiesības uz kādu tirgus daļu pat tad, ja tā viņam bija brīdī pirms pasākuma, kas ietekmē šo tirgu, ieviešanas, jo šāda tirgus daļa ir tikai ekonomisks stāvoklis noteiktā brīdī, kas ir pakļauts neparedzamām apstākļu maiņām. Ekonomikas dalībnieks nevar atsaukties uz iegūtam tiesībām vai pat uz tiesisko palāvību uz to, ka tiek saglabāta pastāvošā situācija, kuru var grozīt ar Savienības iestāžu lēmumiem, kas pieņemti izvērtēšanas pilnvaru ietvaros (spriedums, 2005. gada 12. jūlijs, *Alliance for Natural Health* u.c., C-154/04 un C-155/04, EU:C:2005:449, 128. punkts).
- 323 Šajā gadījumā no šā sprieduma 322. punktā minētās judikatūras izriet, ka prasītājas nevar pretendēt uz aizsardzību, kas piešķirta ar Hartas 17. panta 1. punktu, attiecībā uz to tiesībām laist Savienības tirgū “d2w” (pēc analogijas skat. spriedumu, 2015. gada 3. septembris, *Inuit Tapiriit Kanatami* u.c./Komisija, C-398/13 P, EU:C:2015:535, 60. punkts).
- 324 Nevar piekrist prasītāju argumentam, ka Direktīvas 2019/904 5. pantā paredzētais aizliegums laist tirgū izstrādājumus, kas izgatavoti no oksonoārdāmās plastmasas, būtu pretrunā Hartas 17. panta 2. punktam, saskaņā ar kuru “intelektuālais īpašums tiek aizsargāts”, jo tas ievērojami samazinot to intelektuālā īpašuma tiesību uz “d2w” formulu vērtību. Proti, lai gan prasītājas ir precizējušas, ka tām ir aizsargātas tiesības uz preču zīmi “d2w” un uz tās ražošanai nepieciešamo zinātību, tās joprojām nav norādījušas, kā izpaužas apgalvotā šo tiesības neievērošana.
- 325 Jebkurā gadījumā ir jānorāda, ka nedz no Hartas 17. panta, nedz no Tiesas judikatūras neizriet, ka būtu jānodrošina intelektuālā īpašuma tiesību absolūta aizsardzība (pēc analogijas skat. spriedumu, 2019. gada 29. jūlijs, *Spiegel Online*, C-516/17, EU:C:2019:625, 56. punkts). Ikvienam Hartas 17. panta, 2. punkta ierobežojumam ir jāatbilst tās 52. panta 1. punktam. Šajā gadījumā ierobežojums izmantot intelektuālā īpašuma tiesības, kas prasītājām nostiprinātas uz “d2w” – ar pieņēmumu, ka tās ir pierādītas – ir paredzēts tiesību aktā. Tas neskar minēto tiesību būtisko saturu, jo nav aizliegts izgatavot izstrādājumus no plastmasas, kas satur oksidēšanos veicinošu piedevu, un tos pārdot trešo valstu tirgos, nedz izgatavot un laist Savienības tirgū tādu piedevu. Kā konstatēts saistībā ar trešā pamata par prettiesiskumu izvērtēšanu, tāda ierobežojums atbilst Savienības atzītam vispārējo interešu mērķim, proti, vides un cilvēku veselības aizsardzībai, un tas nepārsniedz to, kas ir nepieciešams.

- 326 Trešām kārtām, attiecībā uz LESD 49. panta pārkāpumu, ir pietiekami norādīt, ka prasītājas nav norādījušas, kādu iemeslu dēļ aizliegums laist tirgū plastmasu, kas satur oksidēšanos veicinošu piedevu, ierobežotu to darijumdarbības brīvību.
- 327 No šā sprieduma 313.–326. punkta izriet, ka attiecīgās trīs iestādes nav pārkāpušas nedz Hartas 16. pantu, nedz tās 17. pantu, nedz LESD 49. pantu.
- 328 Tā kā minētie panti nav pārkāpti, nav nepieciešams pārbaudīt, vai pārkāpums ir pietiekoši būtisks, kā paredzēts šā sprieduma 42. punktā minētajā judikatūrā attiecībā uz Savienības atbildības iestāšanās pirmo nosacījumu.
- 329 Tātad piektā pamata par prettiesiskumu pirmā daļa ir jānoraida.

b) Par piektā pamata otro daļu, ar ko tiek apgalvots par pietiekoši būtisku Hartas 41. pantā nostiprināto tiesību uz labu pārvaldību neievērošanu

- 330 Ar piektā pamata par prettiesiskumu otro daļu prasītājas apgalvo, ka, pieņemot Direktīvas 2019/904 5. pantā paredzēto aizliegumu, attiecībā pret tām netika ievērotas Hartas 41. pantā nostiprinātās tiesības uz labu pārvaldību. Tās apgalvo, ka attiecīgās trīs iestādes nav ņēmušas vērā nozīmīgus pierādījumus un nav sekojušas līdzī attiecīgo procedūru norisei.
- 331 Šādai argumentācijai nevar piekrist.
- 332 Šajā ziņā ir pietiekami norādīt, ka saskaņā ar judikatūru tiesības uz labu pārvaldību, kas izriet no Hartas 41. panta, neattiecas uz tādu leģislatīvu aktu kā Direktīva 2019/904 izstrādāšanas procesu (šajā nozīmē skat. spriedumus, 1999. gada 14. oktobris, Atlanta/Eiropas Kopiena, C-104/97 P, EU:C:1999:498, 37. punkts, un 2015. gada 12. jūnijs, *Health Food Manufacturers' Association* u.c./Komisija, T-296/12, EU:T:2015:375, 98. punkts).
- 333 Līdz ar to attiecīgās trīs iestādes nav pārkāpušas Hartas 41. pantu.
- 334 Tā kā minētais pants nav pārkāpts, nav nepieciešams pārbaudīt, vai pārkāpums ir pietiekoši būtisks, kā paredzēts šā sprieduma 42. punktā minētajā judikatūrā attiecībā uz Savienības atbildības iestāšanās pirmo nosacījumu.
- 335 Tātad piektā pamata par prettiesiskumu otrā daļa un līdz ar to arī šis pamats kopumā ir jānoraida.
- 336 No visa iepriekš izklāstītā izriet, ka katrs no pieciem pamatojumiem par prettiesiskumu ir jānoraida un ka prasītājām nav izdevies pierādīt, ka būtu noticis pietiekoši būtisks tādas tiesību normas pārkāpums, ar kuru piešķirtas tiesības privātpersonām.
- 337 Tā kā Savienības ārpuslīgumiskās atbildības iestāšanās nosacījumi ir kumulatīvi – kā norādīts šā sprieduma 41. punktā –, šā iemesla dēļ šī prasība ir jānoraida, un nav nepieciešams pārbaudīt, vai ir izpildīti faktiskā un noteikta kaitējuma un cēloņsakarības priekšnosacījumi.

IV. Par tiesāšanās izdevumiem

- 338 Saskaņā ar Reglamenta 134. panta 1. punktu lietas dalībniekam, kuram nolēmums ir nelabvēlīgs, piespriež atlīdzināt tiesāšanās izdevumus, ja to ir prasījis lietas dalībnieks, kuram nolēmums ir labvēlīgs. Tā kā spriedums ir nelabvēlīgs prasītājām, ir jālemj, ka tās atlīdzina tiesāšanās izdevumus atbilstoši Parlamenta, Padomes un Komisijas prasījumiem.

Ar šādu pamatojumu

VISPĀRĒJĀ TIESA (pirmā palāta paplašinātā sastāvā)

nospiež:

1) Prasību noraidīt.

2) *Symphony Environmental Technologies plc* un *Symphony Environmental Ltd* atlīdzina tiesāšanās izdevumus.

Van der Woude

Spielmann

Gālea

Pasludināts atklātā tiesas sēdē Luksemburgā 2024. gada 31. janvārī.

[Paraksti]

Satura rādītājs

I.	Tiesvedības priekšvēsture	2
II.	Lietas dalībnieku prasījumi	3
III.	Juridiskais vērtējums	4
	A. Par pieteikumu nepubliskot konkrētus datus	4
	B. Ievadapsvērumi	5
	C. Par pieņemamību	6
	D. Par lietas būtību	7
	1. Par pirmo pamatu par pretiesiskumu <i>REACH</i> regulas 68.–73. panta pārkāpuma dēļ ..	8
	2. Par otro pamatu par pretiesiskumu, ar ko tiek apgalvots par pietiekoši būtisku iestāžu nolīguma 12. un 14.–16. punkta pārkāpumu	12
	3. Par trešo pamatu par pretiesiskumu, ar ko tiek apgalvots par pietiekoši būtisku LES 5. panta 4. punktā nostiprinātā vispārējā samērīguma principa un LESD 191. panta pārkāpumu, kā arī acīmredzamām kļūdām vērtējumā	14
	a) Par pirmo daļu, ar ko apgalvots par pietiekoši būtisku LESD 191. panta pārkāpumu	16
	1) Par apgalvojumu, ka plastmasa, kas satur oksidēšanos veicinošu piedevu, nav pienācīgi bionoardāma	17
	2) Par apgalvojumu, ka plastmasa, kas satur oksidēšanos veicinošu piedevu, nav kompostējama	29
	3) Par apgalvojumu, ka plastmasa, kas satur oksidēšanos veicinošu piedevu, negatīvi ietekmē tradicionālās plastmasas pārstrādi	31
	4) Par apgalvojumu, ka attiecībā uz plastmasu, kas satur oksidēšanos veicinošu piedevu, trūkst pierādījumu par ieguvumiem videi	34
	5) Par replikas rakstam pievienoto sarakstu, kurā uzskaitīti visi dokumenti, kurus attiecīgās trīs iestādes neesot ņēmušas vērā	35
	b) Par pietiekoši būtisku vispārējā samērīguma principa, kas nostiprināts LES 5. panta 4. punktā, neievērošanu	36
	1) Par otro daļu, ar ko tiek apgalvots, ka ar Direktīvas 2019/904 5. pantā paredzētais aizliegums, ciktāl tas attiecas uz oksobioloģiski noārdāmo plastmasu, nav noderīgs tam, lai sasniegtu minētās direktīvas mērķi, un par pirmo daļu, ciktāl tā attiecas uz to pašu argumentu	37

2) Par trešo daļu, ar ko tiek apgalvots, ka Direktīvas 2019/904 5. pantā paredzētais aizliegums, ciktāl tas attiecas uz oksobioloģiski noārdāmo plastmasu, pārsniedz to, kas nepieciešams, lai sasniegtu minētās direktīvas mērķi	37
4. Par ceturto pamatu par pretiesiskumu, ar ko tiek apgalvots par pietiekoši būtisku vispārējā vienlīdzīgas attieksmes principa neievērošanu	40
5. Par piekto pamatu par pretiesiskumu, ar ko tiek apgalvots par pietiekoši būtisku Hartas 16. un 17. panta un 41. panta 1. punkta un LESD 49. panta pārkāpumu	44
a) Par piektā pamata pirmo daļu, ar ko tiek apgalvots pietiekoši būtisks Hartas 16. un 17. panta un LESD 49. panta pārkāpums	45
b) Par piektā pamata otro daļu, ar ko tiek apgalvots par pietiekoši būtisku Hartas 41. pantā nostiprināto tiesību uz labu pārvaldību neievērošanu	47
IV. Par tiesāšanās izdevumiem	48